ผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ญาณิศา กิติชัยชาญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ญาณิศา กิติชัยชาญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

THE EFFECT OF GROUP COUNSELING BASED ON THE PERSON-CENTERED APPROACH ON INTERPERSONAL INTELLIGENCE OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN THE FACULTY OF EDUCATION

YANISA KITICHAICHAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF SCIENCE
IN COUNSELING PSYCHOLOGY
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY
2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ ญาณิศา กิติชัยชาญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวรรณ ธีระพงษ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ ธีระวณิชตระกูล)

วันที่_____เดือน_____พ.ศ._____

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ้งเอี่ยม)

วันที่_____เดือน_____พ.ศ._____

62910207: สาขาวิชา: จิตวิทยาการปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา)
คำสำคัญ: การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง; ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น; นิสิตปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ญาณิศา กิติชัยชาญ : ผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์. (THE EFFECT OF GROUP COUNSELING BASED ON THE PERSON-CENTERED APPROACH ON INTERPERSONAL INTELLIGENCE OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN THE FACULTY OF EDUCATION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์, ศศ.ด., ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล, Ph.D. ปี พ.ศ. 2567.

งานวิจัยนี้ศึกษาผลการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระดับต่ำถึงปานกลางและมีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 16 คน และสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวนกลุ่มละ 8 คน คือกลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที กับกลุ่มควบคุมที่ดำเนินชีวิตตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น จำนวน 26 ข้อ (แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .92 2) โปรแกรมการปรึกษากลุ่มทฤษฎีการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า1) นิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) นิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

62910207: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.Sc. (COUNSELING PSYCHOLOGY)
KEYWORDS: GROUP COUNSELING BASE ON THE PERSON - CENTER APPROACH, INTERPERSONAL INTELLIGENCE, UNDERGRADUATE STUDENTS FACULTY OF EDUCATION

YANISA KITICHAICHAN : THE EFFECT OF GROUP COUNSELING BASED ON THE PERSON-CENTERED APPROACH ON INTERPERSONAL INTELLIGENCE OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN THE FACULTY OF EDUCATION. ADVISORY COMMITTEE: DOLDAO WONGTHEERATHORN, Ph.D. CHOMPHUNUT SRICHANNIL, Ph.D. 2024.

This study aimed to the effect of person-center group counseling on interpersonal intelligence of undergraduate students faculty of education, was a experimental research. The sample was students of the Faculty of Education Burapha University, there were low to moderate interpersonal intelligence scores and voluntarily participated in the experiment consisted of 16 people. They were randomly assigned by taking lots into an experimental group and a control group, each of which consisting of 8 students. The experimental group received person-center group counseling program, which included12 session of 60 minutes, and the control group, does not receive the treatment. The research instruments used were 1) Measuring interpersonal intelligence (Rating scale), has reliability .92 2) The group counseling program base on Person-center theory, 12 sessions. The statistics used in this research were two-way repeated measure ANOVA.

The result showed 1) Students in the experimental group had interpersonal intelligence scores at post-experiment and during the follow-up phase were significantly higher than their pre-experiment counterpart scores at the statistical significance at the level of .05. 2) The experimental group has interpersonal intelligence scores at post-experiment and during the follow-up phase were significantly higher than the control group at the statistical significance at the level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

การเดินทางที่ยาวนานในครั้งนี้ มีอุปสรรคต่างๆเกิดขึ้นมากมายระหว่างทาง ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่สามารถฝ่าฝันจนถึงจุดหมายได้เลยหากปราศจากความรัก ความเมตตา การสนับสนุนทางบวกจากผู้คนรอบตัว

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ซึ่งทุ่มเทแรงกายแรงใจในการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการ หลักการทำงานวิจัยแก่ข้าพเจ้าเสมอมา ทำให้การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ยังเป็นผู้คอยให้วิชาความรู้อย่างเต็มที่ คอยหยิบยื่นโอกาสและประสบการณ์ที่สำคัญในด้านวิชาชีพจิตวิทยาการปรึกษา ทำให้ข้าพเจ้าได้เพิ่มพูนความรู้ทักษะ และความสามารถในตัวเองอย่างมาก อีกทั้งเป็นต้นแบบที่ดีที่ข้าพเจ้าจะยึดถือ และดำเนินรอยตามในการประกอบวิชาชีพสาขาจิตวิทยาการปรึกษาต่อไป

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวรรณ ธีระพงษ์ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น ที่นอกจากเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ความกรุณาในการเป็นกรรมการสอบเพื่อพัฒนาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีพร อนุศาสนนันท์ อ.ดร.อิศรา รุ่งทวีชัย อ.ดร.จุรีรัตน์ นิลจันทึก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา โสมะนันท์ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้ และอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่คอยถ่ายทอดวิชาความรู้ ฝึกฝนทักษะต่างๆทำให้ข้าพเจ้าได้เติบโตและมีทักษะที่ดียิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณพี่เจ้าหน้าที่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกแก่ข้าพเจ้าตั้งแต่เริ่มการศึกษาจนถึงมาจุดหมายในครั้งนี้

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณ ดร.ศรัณยา รพีอาภากุล ผู้คอยให้คำแนะนำ สร้างเสริมประสบการณ์ในเส้นทางจิตวิทยาการปรึกษา รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่น และรุ่นพี่ในสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและสาขาอื่นๆทุกคน ที่ได้มาพบกัน มีมิตรภาพ ความทรงจำที่ดีร่วมกัน และคอยคำแนะนำในการช่วยเหลือข้าพเจ้าเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ถือเป็นความโชคดีของข้าพเจ้าที่ได้พบมิตรภาพที่สวยงาม และได้ร่วมเดินทางกับทุกๆคนจนมาถึงจุดหมายด้วยกำลังใจทางบวกที่คอยมอบให้แก่กัน

ที่สำคัญที่สุด ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัว ป๊า แม่ และเจ๊ คือ นายประเสริฐ กิติชัยชาญ นางวันเพ็ญ กิติชัยชาญ และนางสาวณริสสา กิติชัยชาญ ที่คอยให้การสนับสนุนในทุกๆด้านไม่ว่าข้าพเจ้าจะต้องการทำสิ่งใด ก็คอยเป็นกำลังใจ และมอบความรักให้ข้าพเจ้าในทุกๆเรื่อง แม้การเดินทางครั้งนี้เป็นการเดินทางที่ยาวนานมาก ก็ไม่เคยกดดัน หรือเปรียบเทียบใดๆ อีกทั้งยังคอยเชื่อใจในตัวข้าพเจ้าว่าจะสามารถเดินทางถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ได้ซึ่งสิ่งต่างๆที่ข้าพเจ้าได้รับทำให้ข้าพเจ้ามีแรงใจและสามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆมาได้

ญาณิศา กิติชัยชาญ

มหาวิทยาลัยบูรพา BURAPHA UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ซ

สารบัญตาราง ..... ฐ

สารบัญภาพ ..... ฒ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ 1

คำถามการวิจัย 6

วัตถุประสงค์ 6

สมมติฐานการวิจัย 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

ขอบเขตการวิจัย 7

กรอบแนวคิดการวิจัย 8

นิยามศัพท์เฉพาะ 9

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น 11

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 21

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์. 32

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 46

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 48
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ 48
การดำเนินการทดลอง 51
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 52
การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล 53
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง 54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 55
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 56
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี.คณะศึกษาศาสตร์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 58
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง 62
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะการติดตามผลการทดลอง 65
ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ของกลุ่มทดลองในระยะเวลา ก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง 67
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 68
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 68
อภิปรายผล 69
ข้อจำกัดของงานวิจัย 72
ข้อเสนอแนะ 73

บรรณานุกรม 74
ภาคผนวก 81
ภาคผนวก ก 82
ภาคผนวก ข 84
ภาคผนวก ค 132
ภาคผนวก ง 144
ประวัติย่อของผู้วิจัย 147

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 เกณฑ์คะแนนแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น 49

ตารางที่ 2 ตัวอย่างข้อคำถามแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น 50

ตารางที่ 3 แผนการวิจัยแบบ Parallel Group Designs 51

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนร้อยละ 56

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี.คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่างๆ ของการทดลอง 58

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี.คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่างๆ.ของการทดลอง (n=8) 59

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบการแจกแจงปกติของข้อมูลคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ 62

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม Mauchly’s test of sphericity 63

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง 63

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง 65

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบย่อยของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี 66

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ของกลุ่มทดลองในระยะเวลาต่างๆของการทดลองด้วยการทดสอบแบบบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni method) 67

ตารางที่ 13 การหาค่าดรรชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI: Content Validity Index for Scale) 133

ตารางที่ 14 สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น..... 136
ตารางที่ 15 การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม 137

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power 47

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี.คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่างๆของการทดลอง 60

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....61

ภาพที่ 4 กราฟเส้นแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์.....64

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

“ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น” เป็นความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือ ผู้ที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สึกไวต่อความต้องการและประโยชน์ของผู้อื่น มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมทั้งมีทักษะในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ซึ่งความฉลาดทางสังคมนี้เป็น ความฉลาดที่มนุษย์พัฒนาขึ้นเพื่อสร้างความสำเร็จในชีวิต (Albrecht, 2006) สอดคล้องกับ Moss and Hunt (1927) ที่ให้นิยามของความฉลาดทางสังคมว่าเป็นความสามารถ ในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นเช่นเดียวกับที่ Goleman (2006) กล่าวว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นความสามารถในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น โดยทั่วไปเป็นทักษะการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นที่ทราบดีว่ามนุษย์ต้องอยู่ในสังคมตลอดเวลา แต่สภาพโดยทั่วไปบางคนอาจมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ในขณะที่บางคนก็มีปัญหาในการเข้าสังคม ไม่มีเพื่อนทำงานคนเดียว ขาดความช่วยเหลือทางสังคม นอกจากนี้อารมณ์ของมนุษย์นั้นสามารถติดต่อกันได้ ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ดี หรืออารมณ์เสีย ล้วนแล้วแต่สามารถติดต่อระหว่างกันได้ทั้งสิ้น ยิ่งต้องพบปะผู้คนตลอดเวลา อารมณ์ของแต่ละคนก็ยิ่งมีการส่งถึงกันมากขึ้น ที่น่าสนใจอีกประเด็นคือ สังคมปัจจุบันมีปัจจัยที่ กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์เป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจัยหลายอย่างก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์โดยที่เราไม่รู้ตัว เช่น การฟังรายการวิทยุ หรือแม้กระทั่งการเห็นหน้าของบุคคลอื่น การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงส่งผลโดยตรงต่อการทำงานของระบบประสาท ระบบของฮอร์โมน ระบบภูมิคุ้มกัน และอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย นอกจากนี้การมีความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ยังส่งผลทางบวกต่อสุขภาพจิตของทั้งสองฝ่ายอีกด้วย ดังนั้น ถ้าบุคคลสามารถพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้เกิดขึ้นแก่ตนได้ ก็จะทำให้ทั้งตนเองและคนรอบข้างมีความสุขมากขึ้น

ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นประกอบด้วยความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการตัดสินใจ การรู้จักตนเอง และการมีความเป็นอยู่ที่ดี กล่าวคือเป็นความสามารถที่จะสร้างและรักษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่มีความหมายเป็นสิ่งตอบแทนและทำให้มีความสุขได้ ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น บ่งบอกถึงความสามารถในการให้และการรับความอบอุ่น อารมณ์ ความรู้สึก ความสามารถในการถ่ายทอดความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น เชื่อมโยง ถึงความรู้สึกไร้กังวล และความสบายใจในความสัมพันธ์ รวมถึงการควบคุม

ความคาดหวังทางบวกที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกันในสังคม ซึ่งผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ได้ดีนั้น จะเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี มีความสุข และพึงพอใจในชีวิต ส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดี เนื่องจากผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีนั้นจะรู้ว่าการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ทำได้ง่ายกว่าการปรับสภาพแวดล้อม ให้เป็นไปตามที่ใจตนต้องการ (Baron, 2005)

ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น จึงมีความสำคัญต่อการทำงานเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครู เนื่องจากเป็นบุคคลซึ่งทำหน้าที่เพื่อสังคมอย่างแท้จริง ครูต้องพบปะนักเรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา สังคมและชุมชน นอกจากนี้คุรุสภายังได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน ตามหมวด 2 มาตรฐานที่ 10 กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้อง ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ กล่าวคือ ครูจะต้องมีความสามารถในการรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ถ้าหากครูสามารถพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้เกิดขึ้นได้ก็จะทำให้ทั้งครู นักเรียน และชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นคุณสมบัติที่สำคัญของครูอีกประการหนึ่ง คือต้องมีสุขภาพจิตทางบวก เพราะต้องอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ มีสุขภาพจิตที่ดี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเด็กไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาวะทางจิตของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่น มีรายงานการสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิตของคนไทย ปี 2561 พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี มีคะแนนสุขภาพจิตต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มวัยทำงานที่อายุระหว่าง 25 - 59 ปี และกลุ่มวัยสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) สะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเสี่ยง เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจจนบางครั้งไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันต่าง ๆ ทั้งจากการเรียนและการทำงาน จากความคาดหวังของบุคคลรอบข้างและแรงกดดันต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งแรงกดดันจากการแข่งขันเพื่อความสำเร็จของชีวิตในโลกทุนนิยมอุตสาหกรรมซึ่งมีความรุนแรงกว่าวัยรุ่นในสมัยก่อนอย่างมาก (วิทยากร เชียงกูล, 2553) วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่มีความยุ่งยากเป็นพิเศษ และสับสนวุ่นวายใจอยู่ตลอดเวลา เป็นวัยวิกฤตแห่งพัฒนาการ เป็นวัยแห่งความเครียด และความรุนแรงบางคนก็สามารถผ่านช่วงวัยรุ่นโดยไม่มีปัญหา แต่อีกหลายคนอาจประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ก่อให้ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2559 ; พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2559) สำหรับวัยรุ่นที่กำลังศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจภาวะสุขภาพของมนุษย์ที่ประยุกต์องค์ความรู้ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์สังคมศาสตร์ วิจัย

และศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการสร้างเสริม ป้องกันภาวะสุขภาพ และรักษาโรค การจัดการเรียนการสอน จึงประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งในห้องปฏิบัติการ และสถานการณ์จริง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาทักษะเชิงวิชาชีพที่แตกต่าง ผู้ที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพจึงจะต้องปรับตัว และเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการ ญาติ และบุคลากรในทีมสุขภาพ (ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และคณะ, 2558) รวมทั้งต้องใช้ความอดทน ละเอียดรอบคอบ ระมัดระวัง และรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เพราะความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อชีวิตของผู้อื่นได้ จึงจัดเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตและภาวะซึมเศร้า อันเนื่องมาจากระบบการเรียนการสอนที่มีความเครียดหนัก และต้องรับผิดชอบสูง (จารุรินทร์ ปิตานุพงศ์ และศุภวรรณ คณะภิกขุ, 2560) ดังรายงานการศึกษาปัญหาทางสุขภาพจิตที่พบในนักศึกษาแพทย์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ไม่สำเร็จการศึกษาของพนม เกตุมาน และคณะ (2556) พบว่า โรคจิตเวชที่พบบ่อยในนักศึกษาแพทย์ที่ไม่สำเร็จการศึกษา คือ โรคซึมเศร้า และโรคจิตเภทเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาแพทย์ไม่สำเร็จการศึกษาสูงที่สุด โดยชั้นปีที่ 2 เป็นชั้นปีที่ประสบปัญหามากที่สุด รวมทั้งการศึกษาของจิราภรณ์ สรรพวีรวงศ์ (2559) ที่ทำการศึกษาความเครียด การจัดการความเครียด และความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลมากกว่าร้อยละ 50 มีความเครียดในระดับสูง โดยกิจกรรมจากการเรียนในหลักสูตรเป็นสาเหตุความเครียดมากที่สุด และเสนอแนะให้ สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการพัฒนานักศึกษาควรจัดให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

นักเรียนที่มีความฉลาดประเภทนี้ จะสามารถ การทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้ดี มีการร่วมอภิปรายในชั้นเรียน และสามารถการแก้ปัญหาร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งครูสามารถช่วยนักเรียนแสดงความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นได้โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การประชุมชั้นเรียน แนะนำการสัมภาษณ์งานในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอนหน่วยการเรียนรู้ การจัดแบบสำรวจหรือแบบสำรวจที่ขยายออกไปนอกห้องเรียน ครูสามารถพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถโต้ตอบกับผู้อื่นและฝึกทักษะการฟังได้ จากกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้พวกเขาพัฒนาทักษะการสื่อสารของตนเอง อีกทั้งความสามารถในการให้และรับคำติชมมีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียนที่ครูต้องการให้นักเรียนแบ่งปันมุมมองที่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการทำงานกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักเรียนจำเป็นต้องมอบหมายบทบาท และปฏิบัติตามความรับผิดชอบ ความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์สามารถใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจำเป็นต้องใช้ชุดทักษะในการแก้ไขความแตกต่าง สุดท้ายนี้

ครูควรฝึกฝนเพื่อพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของตนเอง และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนเช่นกัน ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับประสบการณ์นอกห้องเรียน ซึ่งความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นถือเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด (Indeed Editorial Team, 2023)

นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ผู้ที่อนาคตจะเป็นครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคุณลักษณะที่ครูพึงมี คือ มีการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ที่ดี มีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ มีความเสียสละ หมั่นเพียรศึกษา ปรับปรุงวิธีการสอน และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมถึงต้องมีความเข้าใจและเอาใจใส่ตัวศิษย์ทุกคนเป็นกำลังใจและช่วยสร้างแรงบัลดาลใจให้กับศิษย์ เพื่อให้เขาเป็นคนใฝ่เรียนรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งบทบาทครูในยุคสมัยศตวรรษที่ 21 ไม่เพียงเป็นผู้สอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ แต่ยังเป็นผู้ช่วยเหลือให้การสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพโดยสอดคล้องกับความจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตในสังคม อีกทั้งยังต้องรู้ความต้องการของนักเรียน (การศึกษาไทย, 2563) โดยที่หากครูเข้าใจถึงความต้องการ และความแตกต่างของนักเรียน จะทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียนยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งที่จะทำให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีคุณลักษณะที่พึงมีคือความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์สามารถเติบโตไปเป็นครูที่ดีในอนาคต ที่มีความเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ ตลอดจนสามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งก่อนที่จะพัฒนานักเรียนที่ดีในอนาคตได้ ควรพัฒนาแม่แบบผู้เป็นแบบสำคัญในการพัฒนาตนเองของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสามารถพัฒนาโดยหลากหลายวิธี เช่น การเปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น การให้โต้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม การสร้างสถานการณ์จำลอง (Kurt, 2020) และการปรึกษากลุ่ม

การปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่พัฒนาโดยคาร์ล แรมสัน โรเจอร์ส (Carl Ramson Rogers) ตามแนวคิดของ Rogers คือ การปรึกษาที่เน้นเรื่องการมีสัมพันธภาพระหว่าง ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการปรึกษา เช่น การยอมรับผู้รับการปรึกษา การสร้างบรรยากาศในทางบวก ไม่ประเมินหรือตัดสิน จึงเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ Rogers ยังให้ความสำคัญกับการสะท้อนความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา การจัดการแก้ไขความไม่สอดคล้องกันระหว่างตนเองและตนที่แท้จริง โดยเพิ่มความสัมพันธ์ของบุคคล ดังนั้นจึงได้ชื่อว่าการให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งบุคคลในที่นี้มิได้หมายถึง ผู้รับการปรึกษาเท่านั้น แต่เป็นความสัมพันธ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นระหว่างผู้รับการปรึกษากับผู้ให้การปรึกษา (Capuzzi & Douglas, 1999 อ้างถึงในอนุพงศ์ แก้วของแก้ว, 2552) การปรึกษาจะเน้นให้ผู้รับ

การปรึกษาได้ระบายความรู้สึกที่อยู่ภายใน ความคับข้องใจ หรือความขัดแย้งที่อยู่ภายในตนเองออกมา โดยมีผู้ให้การปรึกษาให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เข้าใจในตนเอง และสามารถมองเห็นแนวทางช่วยเหลือตนเองได้ ผู้วิจัยเห็นว่าการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person - centered therapy group counseling) จะช่วยให้บุคคลได้มองเห็นความสำคัญของอารมณ์ความรู้สึกและความเชื่อมั่นในศักยภาพของตัวบุคคล การปรึกษากลุ่มมีการสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น เกิดความไว้วางใจและฝึกให้บุคคลในกลุ่มมีความรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของตนเอง รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่นในกลุ่ม เพื่อเกิดความเข้าใจและยอมรับถึงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการกระทำของตน และเริ่มเรียนรู้ในตระหนักและเข้าใจในตนเองมากขึ้นตลอดจนมีแนวทางในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง อันนำไปสู่การอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง จึงเป็นอีกแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของวัยรุ่น โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อช่วยให้เข้าใจตนเอง ค้นหาเอกลักษณ์ ยอมรับ เชื่อมั่นและนำไปสู่ทัศนะใหม่ต่อตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพในการหา แนวทางแก้ไขปัญหาและหาแนวทางลดความขัดแย้งในตนเอ เพิ่มความสามารถในการนำตนเอง การพึ่งพาตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมที่เป็นอยู่ รับรู้การตัดสินใจของตนเอง และรู้จักเลือกอย่างฉลาด กำหนดแบบแผนและปฏิบัติตามแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เรียนรู้ทักษะสังคมขณะที่เข้ากลุ่ม รับรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น เรียนรู้วิธีเผชิญหน้า วิธีการโต้แย้งด้วยความจริงใจ เอื้ออาทรและห่วงใย รวมทั้งให้เข้าใจถึงการที่บุคคลอื่นต้องเผชิญปัญหาและหาแนวทางแก้ไขเช่นเดียวกับตนเอง (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549) การปรึกษาแบบกลุ่มในวัยรุ่นที่มีความต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มจะมีอิทธิพลและบทบาทที่สำคัญ ในการกำหนดคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่ม เพราะกลุ่มจะกำหนดรูปแบบและมาตรฐานของพฤติกรรมไว้ ซึ่งจะเป็นการจูงใจให้ทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นแนวทางที่สังคมทั่วไปยอมรับ ทำให้มีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง รู้จักพึ่งพาตนเองและรู้สึกถึงการมีอิสรภาพ ดังนั้น การปรึกษาแบบกลุ่มในวัยรุ่นจึงเป็นการตอบสนองความต้องการของวัยรุ่น และยังเป็นโอกาสให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ทักษะผ่านการพูดคุย การอภิปราย การแสดงความคิดเห็นและการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์, 2559) เพื่อก้าวไปสู่ความเจริญงอกงามทางด้านจิตใจ มีพัฒนาการไปทางที่ดี มีบุคลิกภาพเป็นไปตามที่ต้องการ รวมทั้งเพื่อพัฒนาให้เกิดความสมดุลในชีวิตแบบเป็นองค์รวม มีสุขภาวะที่สมบูรณ์ด้านร่างกาย จิต สังคม และปัญญา (วีณา เตชะพนาดร, 2558) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาวะทางจิต หากบุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ในทางบวกมากเท่าใด ก็ยิ่งจะมีความมั่นคงทางอารมณ์ ความรู้สึกและการรู้คิดมากขึ้นด้วย บ่งบอกว่าเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี (Positive Mental Health) ซึ่งเป็นความรู้สึก การรู้คิด และพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความผาสุก สอดคล้องแนวคิดและทฤษฎีผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ซึ่งตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐาน

ว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะมุ่งไปสู่ความเป็นองค์รวม (Wholeness) และการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ (Self-Actualization) เชื่อว่ามนุษย์มีอิสระและเสรีภาพ มีธรรมชาติใฝ่ดี มีความปรารถนาที่จะประจักษ์รู้ในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อชีวิตและการกระทำของตนเอง มีความสามารถที่จะใช้สติปัญญาของตนเองแก้ไขปัญหาและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้เข้าใจตนเอง เข้าใจในสถานการณ์ที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ เพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุข (วัชรี ทรัพย์มี, 2556; ลักขณา สริวัฒน์, 2560; ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2561; ภมรพรรณ์ ยุระยาตร์, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีผลต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตน โดยที่สามารถเข้าใจในตนเอง เข้าใจในความรู้สึก ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความคิดและพฤติกรรมในทางบวกได้มากขึ้น รู้จักรักและให้อภัยกับผู้อื่น มีความตระหนักรู้ในตนเอง เข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งลด ความรุนแรง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและมีสัมพันธภาพที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีผลต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์หรือไม่

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางหลังการทดลองจะมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงกว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ที่ไม่ได้รับการโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสำหรับนำไปใช้ในการวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. ได้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่สามารถพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ได้อย่างเหมาะสม
3. ทำให้นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ที่มีโอกาสได้รับการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความเข้าใจ การรับรู้ความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่นเพิ่มขึ้น ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,699 คน (กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็น นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นต่ำถึงปานกลาง โดยการสุ่มเข้ากลุ่มด้วยวิธีการจับคู่ (Matching) จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน เพื่อนำมาเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable)

2.1.1 วิธีการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.1.1.1 การได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

1.1.1.2 การไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.1.2 ระยะเวลาการทดลอง แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

2.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง (Pre - test)

2.1.2.2 ระยะหลังการทดลอง (Post - test)

2.1.2.3 ระยะติดตามผล (Follow up)

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable)

2.2.1 ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด เพื่อศึกษาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยใช้แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 42 ข้อ เป็นแบบวัดแบบประเมินตนเอง (self report) ที่ประกอบด้วยข้อคำถามด้านบวก 36 ข้อ ข้อคำถามด้านลบ 6 ข้อ และโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม โดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

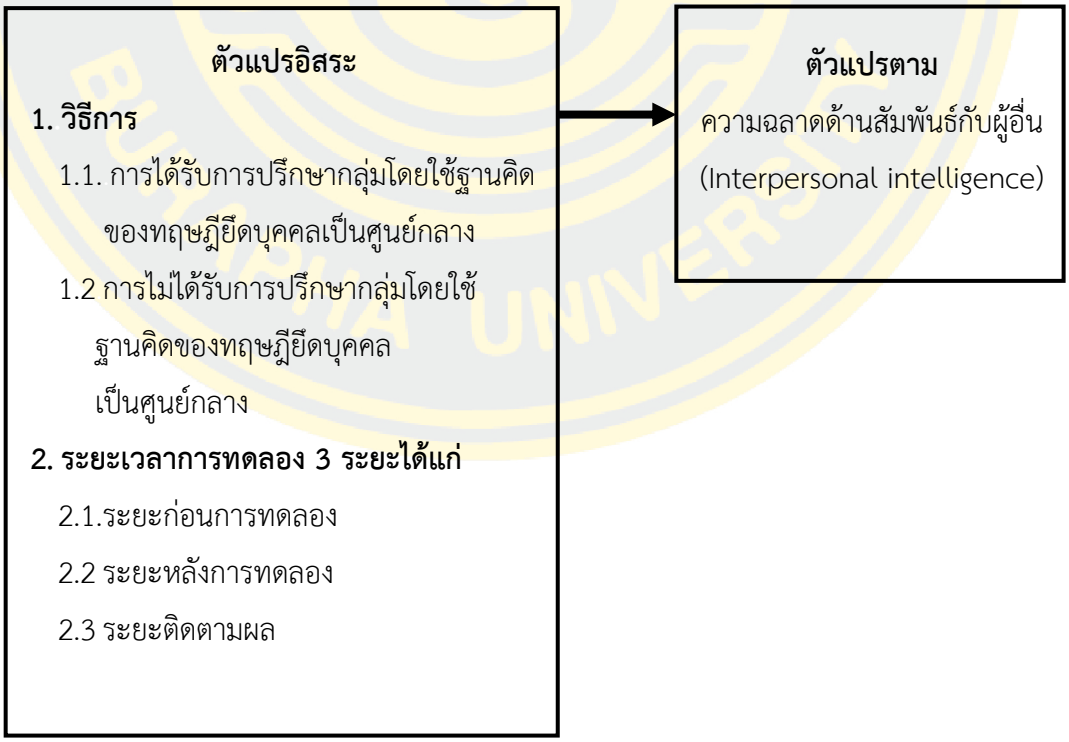

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจความรู้สึก ความต้องการและเป้าหมายของผู้อื่น มีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง เป็นปัญญาด้านที่จำเป็นต้องมีอยู่ในทุกคน ซึ่งจะช่วยให้ผู้คนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การที่ผู้นำกลุ่มจัดขึ้น เพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม จำนวน 8 คน ที่มีปัญหาหรือความต้องการคล้ายคลึงกัน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนักหรือรับรู้ เข้าใจเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น รวมทั้งแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กล้าเผชิญปัญหา มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับและความไว้วางใจ การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเห็นถึงความสำคัญทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกและสภาวะที่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งมีทัศนะที่ดีต่อมนุษย์ เป็นการปรึกษาที่เน้นทางด้านสัมพันธภาพ ที่เกิดจากผู้นำกลุ่มส่งต่อให้สมาชิกกลุ่ม จึงเกิดความไว้วางใจ ลดการใช้กลไกการป้องกันตนเอง และเกิดความรู้สึกในทางบวก เมื่อผู้นำกลุ่มมียอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้สมาชิกกลุ่มยอมรับ ในตนเองพร้อมกับยอมรับและเข้าใจผู้อื่นด้วย มีความเชื่อมั่นและมีแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนตนเองไปในทิศทางบวก พร้อมทั้งสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพต่อไป โดยการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้จัดเป็นโปรแกรม จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

3. นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยบูรพา

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดในการศึกษา โดยรวบรวมจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมในประเด็นและเนื้อหาที่สำคัญ โดยมีการรวบรวมนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
    1.1 ความหมายของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
    1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
    1.3 ความสำคัญของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
    1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
    1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
    2.1 ความเป็นมาของการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
    2.2 แนวคิดสำคัญของการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
    2.3 ขั้นตอนของการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
    2.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
    2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
    3.1 ลักษณะและธรรมชาติของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
    3.2 ประเภทของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
    3.3 ลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
    3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.1 ความหมายของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

Interpersonal intelligence ได้ถูกให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย เช่น ความฉลาดด้านมนุษย์สัมพันธ์ ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ความฉลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น Gardner (1999) กล่าวว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal intelligence) คือความฉลาดที่จะสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจผู้อื่น มักจะมองสิ่งต่างๆด้วยมุมมองของคนอื่นๆรอบตัว เพื่อให้เข้าใจว่าคนอื่นๆคิดอย่างไรและรู้สึกอย่างไร การเข้าใจความต้องการ และเป้าหมายของผู้อื่นได้แม้ว่าจะถูกซ่อนไว้ก็ตาม อีกทั้งยังมีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ดี ช่วยให้ผู้คนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความฉลาดในรูปแบบนี้มีคุณค่าอย่างยิ่งในอาชีพที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในระดับสูงกับผู้อื่น เช่น ครู อาจารย์ ผู้ให้การปรึกษา นักการฑูต พนักงานขายตรง พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ นักการเมือง หรือนักธุรกิจ

วนิษา เรซ (2550) กล่าวถึงความหมายของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าใจในผู้อื่น สามารถพูดคุยโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้เห็นคล้อยตาม และทำตามเป้าหมายที่กำหนด และสามารถเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับและทุกประเภท

เพชรยุพา บูรณ์สิริจรุงรัฐ (2558) กล่าวว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น คือ ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม มีการรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงความต้องการของสังคม การมองโลกในแง่ดี การให้ความช่วยเหลือผู้คนในสังคม การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคม อันนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมต่อสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคม มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม ทำให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

Thorndike (1920) กล่าวว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น คือ ความสามารถในการแสดงออกทางการกระทำต่อบุคคลอื่นอย่างเฉลียวฉลาด รวมถึงมุมมองความสามารถที่จะเข้าใจคนอื่น ปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมที่เรียกว่า ฉลาดที่จะมีท่าทีต่อคนอื่นด้วย ต้องสนับสนุนเกี่ยวกับกระบวนการความคิดอย่างรอบคอบเหมาะสมกับคนอื่น โดยปราศจากการปฏิบัติการแบบธรรมดาที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่เข้าใจและปฏิบัติการเลียนแบบร่วมกับคนอื่น ๆ

Flavell (1966) ได้ให้ความหมายของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น(Interpersonal intelligence) ว่าประกอบไปด้วย 5 หัวข้อหลักของความคิดที่แต่ละคนต้องรู้ ได้แก่

1. การยอมรับนับถือในทัศนคติ นั่นคือ การยอมรับนับถือในทัศนคตินั้นถึงแม้ว่าความรู้สึกในสถานการณ์นั้นของเราจะไม่ได้เห็นพ้องต้องกันกับคนอื่นก็ตาม

2. ยอมรับนับถือในความต้องการสำหรับการวิเคราะห์ทัศนคติของคนอื่น ยอมรับนับถือคล้ายกับว่าการวิเคราะห์นั้นเป็นประโยชน์เพื่อให้ได้มาของเป้าหมายเดียวกัน

3. ในความเป็นจริง ศักยภาพทำให้การวิเคราะห์ความเป็นจริงนั้นตรงประเด็นตามคุณลักษณะบทบาทของคนอื่น

4. การรักษาสภาพการยอมรับนับถือถูกแทนที่ด้วยการวิเคราะห์ความเป็นจริงมีความขัดแย้งที่เป็นภาพตัวแทนของมุมมองหรือในแง่ความคิดเห็น

5. การใช้รูปแบบการรับรู้เพื่อประสิทธิผลของการสื่อสาร

Albrecht (2006) ได้ให้ความหมายของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการเข้ากับผู้อื่นได้ดีและทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมทั้งการมีทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในทุกสถานการณ์

Goleman (2006) กล่าวว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น คือ ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างกลมกลืนและมีความสุข และในขณะเดียวกันก็สามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่เราต้องการได้

จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม มีการรับรู้ เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และตระหนักถึงความต้องการของสังคม อาจรวมถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเข้าใจในการแสดงออกของผู้คน มีการแสดงออกที่เหมาะสมเมื่อต้องใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น รวมถึงมีความสามารถในการโน้มน้าวใจผู้อื่นเพื่อเป้าหมายที่ต้องการ โดยคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ อันนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคม บุคคลนั้นอาจมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม ทำให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal intelligence) เป็นส่วนหนึ่งในทฤษฎีพหุปัญญาที่ศึกษาโดย Gardner (1999) โดยทฤษฎีพหุปัญญาเกิดจากความเชื่อในเรื่องศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่มีอย่างหลากหลาย จากสมองที่แบ่งเป็นส่วนๆซึ่งแต่ละส่วนควบคุมความสามารถแตกต่างกัน จึงทำให้บุคคลมีปัญญาหลายๆ ด้าน ในคนเดียวกัน (ลัดดาวัลย์ นุชนารถ, 2561) โดยทฤษฎีพหุปัญญาสามารถประกอบด้วยความฉลาดทั้ง 9 ด้าน คือ ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal intelligence) เป็นส่วนหนึ่งในทฤษฎีพหุปัญญาที่ศึกษาโดย Gardner (1999) โดยทฤษฎีพหุปัญญาเกิดจากความเชื่อในเรื่องศักยภาพ และความสามารถ

ของมนุษย์ที่มีอย่างหลากหลาย จากสมองที่แบ่งเป็นส่วน ๆ ซึ่งแต่ละส่วนควบคุมความสามารถแตกต่างกัน จึงทำให้บุคคลมีปัญญาหลายๆ ด้าน ในคนเดียวกัน (ลัดดาวัลย์ นุชนารถ,2561) โดยทฤษฎีพหุปัญญาสามารถประกอบด้วยความฉลาดทั้ง 9 ด้าน คือ

1. ปัญญาด้านภาษา (linguistic intelligence)
2. ด้านตรรกะ - คณิตศาสตร์ (logical-mathematical intelligence)
3. ด้านดนตรี (musical intelligence)
4. ด้านร่างกาย - การเคลื่อนไหว (bodily-kinesthetic Intelligence)
5. ด้านมิติ (Visual-spatial intelligence)
6. ด้านธรรมชาติ (naturalist intelligence)
7. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence)
8. ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal intelligence)
9. ปัญญาด้านการคงอยู่ (Existentail Intelligent)

Gardner (1983) ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดส่วนบุคคล (Personal Intelligence) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าความฉลาดในตน “Self.smart” หรือ Sense of self (Gardner, 2011) คือความสามารถในการแก้ปัญหา การเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นมีการควบคุมการแสดงออกได้อย่างเหมาะสมมองตนตามความเป็นจริง ซึ่งการ์ดเนอร์ได้แบ่งเชาวน์ปัญญาส่วนบุคคลออกเป็น 2 องค์ประกอบดังนี้ 1) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal intelligence) หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ ความคิดของตนเอง แสดงออกได้อย่างถูกกาลเทศะ มองตนตรงกับภาพความเป็นจริง 2) ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) หมายถึง ความสามารถในการสังเกตเห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอารมณ์.แรงจูงใจ ความตั้งใจ รวมถึงความสามารถของการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งความเอาใจใส่ถึงความรู้สึกของผู้อื่น

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากเอกสารการวิจัยแล้วแสดงให้เห็นว่าความฉลาดส่วนบุคคล คือ ความสามารถในการสังเกตและทำความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกกาละเทศะ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีพหุปัญญา ทฤษฎีที่เชื่อในความสามารถและศักยภาพของมนุษย์ เมื่อศึกษาถึงองค์ประกอบของทฤษฎีพหุปัญญาอย่างลุ่มลึกจึงได้พบว่า ความฉลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) เป็นอีกหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคล การมีความฉลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) จะส่งผลให้มนุษย์สามารถทำความเข้าใจตัวเองและผู้อื่นส่งผลให้การดำเนินชีวิตร่วมกันของบุคคลเป็นไปได้อย่างราบรื่นปราศจากความขัดแย้งระหว่างกันได้ต่อไป

1.3 ความสำคัญของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2551) ได้เสนอแนวคิดที่แสดงถึงความสำคัญของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ตามองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 2 ปัจจัย ปัจจัยแรก คือ สมรรถนะส่วนบุคคลในการบริหารตนเอง ประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง การควบคุมตนเอง และการสร้างแรงจูงใจ ปัจจัยที่ 2 กล่าวถึง สมรรถนะทางสังคมและการสร้างความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วย การเข้าอกเข้าใจผู้อื่น และการมีทักษะทางสังคม หรือหมายถึง ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งบุคคลที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นจะสามารถรับมือกับความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นได้ ดังนี้

1. การเห็นอกเห็นใจ (Empathy) จะทำให้รับรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น โดยสามารถมองในมุมมองของผู้อื่น มีความสามารถปรับความคิดให้มีความหมายหลากหลาย ประกอบด้วย

1.1 การเข้าใจผู้อื่น (Understanding Other) จะทำให้สัมผัสได้ถึงความรู้สึกมุมมองของผู้อื่น จะทำให้บุคคลสนใจและรับฟังผู้อื่นได้ดี สามารถแสดงถึงความเข้าใจในมุมมองของผู้อื่น และให้ความช่วยเหลือบนพื้นฐานของความเข้าใจว่าผู้อื่นรู้สึกและต้องการอะไร

1.2 การพัฒนาผู้อื่น (Developing Other) สัมผัสได้ถึงความต้องการที่จะพัฒนาผู้อื่น และสนับสนุนความสามารถของบุคคลอื่น รวมทั้งสนับสนุนความสามารถ ให้ผลย้อนกลับและชี้แจงในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของบุคคลอื่น

1.3 มีจิตใจบริการ (Service Orientation) สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า รับรู้และตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้

1.4 คำนึงถึงความแตกต่าง (Leveraging Diversity) บุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมจะเพิ่มพูนโอกาสจากบุคคลต่าง ๆ ได้ มีการเคารพและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ที่มีภูมิหลังต่างกันได้ดี มีความรู้สึกไวกับกลุ่มที่ต่างกัน

1.5 ตระหนักถึงความเป็นไปของกลุ่ม (Political Awareness) สามารถอ่านกระแสอารมณ์และอำนาจในความสัมพันธ์ของกลุ่มได้

2. การมีทักษะทางสังคม (Social Skill) บุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมจะสามารถรับมือกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ได้ดี และสามารถเข้าใจสถานการณ์และเครือข่ายทางสังคมได้อย่างถูกต้องได้อย่างแนบเนียน สามารถใช้ทักษะในการโน้มน้าวและชักนำได้ สามารถต่อรองและจัดการโต้ตอบในการร่วมมือและการทำงานกับผู้อื่นได้ ประกอบด้วย

2.1 การมีอิทธิพล (Influence) สามารถโน้มน้าวจิตใจได้อย่างมีประสิทธิผล สามารถใช้ยุทธวิธีที่ซับซ้อน เช่น การมีอิทธิพลทางอ้อมเพื่อสร้างความเป็นเอกฉันท์และการสนับสนุน เป็นต้น

2.2 การติดต่อสื่อสาร (Communication) สามารถเปิดรับฟังความคิดและการส่งสารที่เชื่อถือได้ บุคคลประเภทนี้จะรับสารพร้อมอารมณ์ที่ส่งมาเพื่อการส่งสารกลับได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรับฟังเพื่อแสวงหาความเข้าใจและแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน

2.3 การจัดการกับความขัดแย้ง (Conflict Management) สามารถต่อรองและแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้

2.4 ความเป็นผู้นำ (Leadership) สามารถกระตุ้น และชี้นำบุคคลหรือกลุ่มคนได้ บุคคลประเภทนี้จะมีความชัดเจน และจะคอยกระตุ้นความกระตือรือร้นในการร่วมแบ่งปันมุมมอง เป้าหมาย ชี้แนะแนวปฏิบัติ และนำผู้อื่น

2.5 การกระตุ้นความเปลี่ยนแปลง (Change Catalyst) สามารถริเริ่มให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและจัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้

2.6 การสร้างความสัมพันธ์ (Building Bonds) ส่งเสริมความสัมพันธ์ บุคคลประเภทนี้จะรักษามิตรภาพภายในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน แสวงหาความสัมพันธ์ที่ให้ผลประโยชน์ซึ่งกัน และกัน

2.7 การให้ความร่วมมือ (Collaboration and Cooperation) สามารถทำงานกับผู้อื่นในเป้าหมายที่มีอยู่ร่วมกัน บุคคลประเภทนี้จะให้ความเป็นมิตรและความร่วมมือ พร้อมทั้งร่วมแบ่งปันแผนงาน ข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ

2.8 สมรรถนะของทีมงาน (Team Capability) สามารถสร้างความร่วมมือกันภายในกลุ่มให้นำมาซึ่งเป้าหมายที่วางไว้บุคคลประเภทนี้จะทาให้สมาชิกภายในกลุ่มของตนมีความกระตือรือร้นและปกป้องชื่อเสียงของกลุ่ม

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลและเอกสารการวิจัย ว่าหากบุคคลมีความฉลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) จะทำให้บุคคลนั้นสามารถทำความเข้าใจในตนเอง รวมถึงผู้คนที่ตนเองต้องใช้ชีวิตร่วมด้วยส่งผลให้เกิดความราบรื่นและลดอุปสรรคในการดำเนินชีวิต แต่การจะดำเนินชีวิตเช่นว่านั้นมีอีกหลายปัจจัยที่จะทำให้เกิดความฉลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) ของบุคคลได้ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลควรทำความเข้าใจเพื่อนำไปสู่ความฉลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) ได้ต่อไป

1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

นพรัตน์ นาชาสิงห์ (2551) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของผู้มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ชอบทำงาน ชอบเรียน ชอบช่วยเหลือ และชอบอยู่กับคนเยอะ ๆ สามารถเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ และเหตุผลในการกระทำของผู้อื่น อีกทั้งยังชอบทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ เข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีความรู้สึกมั่นใจเวลาพบเจอผู้คนใหม่ ๆ หรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ดี ผู้ที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงมักได้เป็นหัวหน้าชมรม หรือประธานนักเรียน มีเพื่อนเยอะ ชอบช่วยไกล่เกลี่ยยามเพื่อนมีปัญหา ชอบจัดหากิจกรรมให้ตัวเองและเพื่อน หรืออาสาช่วยทำงาน และสามารถจูงใจผู้อื่นให้ทำตามตนเองได้

Cambell (1996) กล่าวถึงลักษณะของผู้มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนี้

1) มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและผู้อื่น

2) สามารถสร้างและรักษาภาพลักษณ์ของตนในสังคมได้ดี

3) รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีร่วมสังคมกับผู้อื่นทุกชั้น และอาชีพได้อย่างเหมาะสม

4) เข้าใจความรู้สึกนึกคิด สภาพการณ์ พฤติกรรม และแนวทางชีวิตของผู้อื่นอย่างถ่องแท้

5) สวมบทบาทผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

6) มีความสามารถเหนี่ยวนำคนให้เป็นไปตามต้องการ มีลักษณะของผู้นำ

7) สามารถเข้าใจ และสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี โดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง

8) ช่วยเป็นสื่อกลางเพื่อช่วยประสานการทำงาน ความเข้าใจ ความคิดให้กับผู้อื่นและหน่วยงานต่างๆ

9) แยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

10) ชอบมีเพื่อนมากๆ ชอบพูดคุยกับคนและร่วมสังสรรค์กับคนอื่น

Gardner (1983) ยกตัวอย่างบุคคลที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูง ได้แก่

1. Tony Robbins: แม้ว่าเขาจะเติบโตมาในครอบครัวที่ "วุ่นวาย" และ "ใช้ความรุนแรง" และ "ไม่มีวุฒิการศึกษาด้านจิตวิทยา" ตามรายงานของนิตยสาร "Fortune" และวิกิพีเดีย เขานั้นเป็น Self - help coach คือการโค้ชตัวเอง เพื่อพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังเป็นนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ และนักเขียนหนังสือที่มียอดขายดี อีกทั้งการจัดสัมมนาของเขาในแต่ละครั้งก็มีผู้คนสนใจเข้าร่วมนับพันคน

2. Bill Clinton: ครั้งหนึ่งเขาเคยเป็นผู้ว่าการรัฐเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อยมีใครรู้จัก จากนั้นเขาได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ สองสมัยอย่างน่าเชื่อ เนื่องจากบุคลิกและความสามารถในการเชื่อมโยงกับผู้คนเป็นส่วนใหญ่

3. Phil McGraw: นักจิตวิทยาและพิธีกรรายการทอล์คโชว์ชื่อดัง "ดร.ฟิล" ได้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้คนหลายพันคนในการปรับปรุงชีวิตของพวกเขาโดยใช้แนวทางความรักที่ยากลำบาก

4. Oprah Winfrey: อาจเรียกได้ว่าเขาเป็นพิธีกรรายการทอล์คโชว์ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของประเทศ โดยสร้างอาณาจักรขึ้นจากทักษะของเธอในการฟัง พูดคุย และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น การ์ดเนอร์ยืนยันว่าความสามารถในการเข้าสังคมเป็นเลิศนั้นแท้จริงแล้วคือความฉลาด โดยไม่คำนึงว่าบุคคลเหล่านี้มีความเป็นเลิศเนื่องจากทักษะทางสังคมเกือบทั้งหมดในปี ค.ศ. 1981 สเตนเบิร์กและคณะ (Stemberg; et al, 1981) ได้สรุปคุณลักษณะที่เป็นพฤติกรรมของความฉลาดทางสังคม ได้แก่ การยอมรับผู้อื่นตามที่เขาเป็น รวมทั้งการยอมรับความผิดพลาด การแสดงถึงความสนใจในสังคม การตรงต่อเวลา การมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี การไม่ตัดสินอย่างฉับพลัน มีความยุติธรรม ไวต่อความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น มีความตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์ สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว และในปี ค.ศ.1993 โคสมิทซกีและจอห์น (Kosmitzki; & John, 1993) ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมไว้ว่า เป็นผู้ที่เข้าใจความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดี ให้ความสำคัญและห่วงใยผู้อื่น สามารถจัดการกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดี ส่วนในปี ค.ศ. 2002 บูซาน (Buzan, 2002) ได้กล่าวถึง ลักษณะโดยส่วนใหญ่ของผู้ที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นไว้ว่า เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง มีเป้าหมาย รับรู้และใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น เคารพให้เกียรติทุกคน สามารถใช้ภาษากายในการแสดงความรู้สึกได้ มีทัศนคติและมองผู้อื่นในแง่ดี มีมนุษยสัมพันธ์เป็นผู้ที่รับฟังผู้อื่น และกล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้อง (กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2557) นอกจากนี้ ในปี ค.ศ.2006 อัลเบรชท์ (Albrecht, 2006) ได้กล่าวถึง ลักษณะ โดยส่วนใหญ่ของผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมไว้ว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมจะมีพฤติกรรมที่เกื้อกูล ซึ่งจะสามารถดึงดูดผู้อื่นให้อยากเข้าใกล้ ในขณะที่บุคคลที่มีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นต่ำจะผลักไสให้ผู้อื่นออกห่าง เพราะจะมีพฤติกรรมเป็นพิษ หมายถึง การกระทำที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกด้อยค่า ซึ่งจะเป็นผู้ที่ขาดการตระหนักรู้ในตน หมกมุ่นในความเครียดของตนเอง ล้มเหลวในการแสดงพฤติกรรมกับอื่น ซึ่งมักมีพฤติกรรมรุนแรงเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ ที่กล่าวถึงคุณลักษณะทั่วไปของคนที่มีความฉลาดหรือมีปัญญาด้านระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) คือ ความสามารถในการเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี (สุนทร โคตรบรรเทา, 2558) ได้แก่ มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของผู้อื่น ชอบการคบเพื่อนและการมีเพื่อน เป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนและสื่อความคิดเห็น สวมบทบาทของผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม มีการสบตาที่ดีกับผู้อื่น มีการสะท้อนความรู้สึกกลับไปสู่ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นรู้สึกมีความสำคัญมีความเข้าใจ และสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ดี แสดงความสนใจผู้อื่นอย่างแท้จริง เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย เข้ากันได้ดีกับผู้มีนิสัยและใจตรงกัน

และมีความเป็นมิตรกับทุกคน สามารถปรับตัวได้ดีตามสภาพแวดล้อมและกับบุคคลทุกชนชั้น (ทัชชา สุริโย, 2559)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น คือ การเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ และเป้าหมายของผู้อื่น มีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสังคมจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดความฉลาดทางสังคมชนิดมาตรประมาณค่า มีจำนวนข้อคำถาม 59 ข้อ และแบบวัดความฉลาดทางสังคมชนิดสถานการณ์ มีจำนวนข้อคำถาม 43 ข้อ และสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (norms) เมื่อพิจารณาแบบวัดความฉลาดทางสังคมทั้งสองชนิด พบว่ามีคะแนนมาตรฐานทีอยู่ในช่วง T16-T84 ซึ่งแบบวัดมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ตามแนวคิดและทฤษฎีของดาเนล โกลแมน (Deniel Goleman) ทั้งนี้เพราะเป็นแนวความคิดที่ชัดเจน วัดได้ครอบคลุม รวมถึงชื่อเสียงและงานวิจัยของเจ้าของทฤษฎีได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือพบว่า มีความเที่ยงสูงรวมเท่ากับ 0.90 และมีความตรงเชิงโรงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2557) ได้ศึกษา การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ พบว่าบุคลิกภาพของคนไทยมีลักษณะของความทะเยอทะยานพอสมควร แต่มักไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง คนไทยมีนิสัยอ่อนน้อม ชอบออกสังคม ชอบพบปะสังสรรค์และพูดคุยกับคนอื่น แต่ในขณะเดียวกันก็จะรู้สึกเคอะเขินเมื่ออยู่ในหมู่คนแปลกหน้าหรือกลุ่มที่ตัวเองไม่สนิทสนม คนไทยยอมรับสถานภาพและวิถีชีวิตของตนเองที่ถูกกำหนดโดยสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่พอใจในชีวิตของตนเอง มีความวิตกกังวลสูง มีความรับผิด ชอบค่อนข้างต่ำ รักสนุก ชอบความ สะดวกสบาย ไม่ค่อยมีระเบียบวินัย ทำอะไรตามใจตนเองโกรธง่าย และจะรู้สึกไม่ พอใจเมื่อความต้องการของตนเองถูกขัดขวาง ความรู้สึกไม่พอใจจะถูกเก็บไว้ ภายในไม่แสดงออกมาภายนอก หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับผู้อื่น คำนึงถึงหน้าตาและและภาพพจน์ของตนเองมาก คนไทยมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง พยายามทำความเข้าใจกับปัญหาของผู้อื่น ปรับตัวเปลี่ยนแปลงอารมณ์ ความคิดเห็นและเหตุผลให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีความหมายของบุคลิกภาพของคนไทยที่สอดคล้องกับความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ คนไทยชอบออกสังคม

ชอบพบปะสังสรรค์และพูดคุยกับ คนอื่น เป็นลักษณะของการ มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง คนไทยยอมรับสถานภาพ และวิถีชีวิตของตนเองที่ถูกกำหนดโดยสังคม เป็นลักษณะของการมีข้อสนเทศทางสังคม ซึ่งถ้าหากนักศึกษามีความ สามารถในการแสวงหาข้อมูล มีข้อสนเทศทางสังคมที่เพียงพอจะส่งผลให้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ไม่ถูกครอบงำและสามารถที่จะกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้มากขึ้น

กล้าหาญ ณ น่าน (2557) กล่าวถึง อิทธิพลของคุณลักษณะบุคลิกภาพ และความพึงพอใจที่มีต่อการปรับตัวในการทางานของผู้เข้าสู่ตลาดบัณฑิตใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และความพึงพอใจในงานมี อิทธิพลต่อปัจจัยด้านการปรับตัวในการทำงาน โดยความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวในการทำงาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบัณฑิตที่มีความพึงพอใจภายในงานและภายนอกงานย่อมส่งผลต่อการปรับตัวในการทำงาน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและการปรับตัว เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ความต้องการของจิตใจได้ และสามารถจัดการกับความเครียดได้เป็นอย่างดี

มิติ โอชสานนท์ (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 กรณีศึกษาโรงเรียนราชวินิต พบว่า คุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก กล่าวคือ หากคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสูง จะส่งผลให้การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนสูงตามไปด้วย

พรทิพย์ อุ่นมีศรี (2563) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 6 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียน ได้แก่ 1. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว 2. การอบรมเลี้ยงดู 3. นิสัยทางการเรียน 4. ลักษณะทางกายภาพของการเรียน 5. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู 6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กล่าวได้ว่าหากมีตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวนี้ในระดับที่สูง ก็จะส่งผลให้ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นด้วย

Gianluca (2006) ได้สร้างแบบวัดความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งได้ปรับปรุงมาจากแบบวัดความฉลาดทางสังคมฉบับ Tsis ซึ่งพัฒนาโดย (Silvera, Martinussen, & Daht) ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อปี 2001 โดยแบบวัดฉบับที่ทำการศึกษานี้ได้นำมาปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของประเทศอิตาลี โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวัยรุ่นในประเทศอิตาลี จำนวน 320 คน โดยแบ่งเป็นวัยรุ่นเพศชาย 132 คน และเป็นวัยรุ่นเพศหญิง 188 คน โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงโครงสร้างได้ผลเหมือนกับฉบับดั้งเดิมและมีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในที่อยู่ในเกณฑ์ดี

Susanne, Heinz and Mart (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคม ภายใต้แนวคิดของ Thorndike (1920) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งประกอบด้วย การเข้าใจสังคม การจดจำ และความรู้ โดยตรวจสอบความตรงของสิ่งที่ต้องการวัดโดยการใช้เทคนิคหลากหลายวิธี (Multitrait-multimethod-MTMM) มีการประยุกต์ใช้สัญลักษณ์ แผนภาพ และวิดีโอมาเป็นเครื่องมือในการวัด การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่าความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นสิ่งที่แยกออกจากความฉลาดทางการเรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผลการวัดความรู้ความเข้าใจทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางการเรียนรู้น้อย ยกเว้นการวัดที่เกี่ยวกับการจดจำทางสังคม ส่วนผลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่ามีความสอดคล้องกับโครงสร้างทางทฤษฎีกล่าวคือ ความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นประกอบด้วย การเข้าใจสังคม การจดจำ และความรู้

Noortie Meis et al. (2008) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลของความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นกับความฉลาดทางสติปัญญา ที่มีต่อการได้รับความนิยมหรือการมีชื่อเสียงของวัยรุ่น โดยทำการวัดในด้านการได้รับความยอมรับในสังคม และการเป็นผู้นำทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาทางด้านยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ ที่มีอายุระหว่าง 14 - 15 ปี จำนวน 512 คน ผลการศึกษา พบว่า การเป็นที่ยอมรับหรือการมีชื่อเสียงมีส่วนสัมพันธ์กับการมีความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเมื่อทาการศึกษาปฏิสัมพันธ์กันระหว่างความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีให้ความสำคัญกับความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นควบคู่ไปกับความฉลาดทางสติปัญญาจะทำให้เกิดผลที่ดีแก่นักศึกษา ทั้งทางด้านการดำเนินชีวิตในสังคมและทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Meijs, et.al (2010) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นและการรู้คิดทางสังคมที่มีต่อการได้รับการยอมรับหรือการมีชื่อเสียงของวัยรุ่น โดยวัดจากการได้รับการยอมรับในสังคม และการเป็นผู้นำทางสังคม ในโรงเรียนอาชีวศึกษาทางตะวันตกเฉียงเหนือของยุโรป อายุ 14 - 15 ปี จำนวน 512 คน แบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 44 เพศหญิงร้อยละ 56 ผลการศึกษา พบว่า การเป็นที่ยอมรับหรือการมีชื่อเสียงมีความสัมพันธ์กับการมีความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่าโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับฉลาดทางสังคม

Brinkworth, McIntyre, Juraschek andGehlbach (2018) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน: อิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในระดับสูง มีปฏิสัมพันธ์ทางบวกต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน กล่าวคือ เมื่อครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาก ก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนดีมากขึ้นด้วย

Pennings (2018) ศึกษา การปรับตัวระหว่างบุคคลในปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศึกษา 35 ห้องเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของครูแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญต่อผลลัพธ์ทางความคิดและอารมณ์ของนักเรียน อีกทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของครูทำให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างของห้องเรียน

จากการทบทวนข้อมูลและเอกสารการวิจัยแล้ว ความฉลาดด้านความสัมพันธ์ เป็นงานวิจัยที่ได้รับการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นไปจนถึงวัยทำงาน ทว่างานวิจัยเหล่านี้ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด และมักจะถูกนำเสนออยู่ในรูปแบบของการพัฒนาความฉลาดด้านความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม โดยจุดเริ่มต้นนั้นล้วนเกิดจากการพัฒนาภายในของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองต่อมนุษย์ตามทฤษฎีการปรึกษายึดบุคคลเป็นศูนย์กลางอีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.1 ความเป็นมาของการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ทฤษฎีการปรึกษายึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ก่อตั้งโดย Carl Ransom Rogers ในปี ค.ศ. 1940 ซึ่งมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น Nondirective Therapy, Client-Centered Therapy, Person-Centered Therapy และ Rogerian ซึ่งพัฒนาขึ้นจากความคิดความเชื่อในหลายๆด้านของโรเจอร์ส (Rogers) เริ่มจากที่โรเจอร์ส เติบโตมาในครอบครัวที่เคร่งครัดในศาสนา และต้องทำงานหนัก เขาจึงเชื่อในศักยภาพความสามารถของบุคคล และส่วนตัวโรเจอร์ส มีความเชื่อในเรื่องประชาธิปไตยว่าทุกคนควรได้รับความเคารพในเกียรติศักดิ์ศรี ดังนั้นทุกคนควรมีสิทธิในการคิดอย่างอิสระ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้แตกต่างจากทฤษฎีอื่นๆในยุคนั้นที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ไร้เหตุผล และผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ต้องช่วยหาทางแก้ไขให้ผู้รับการปรึกษา โดยทฤษฎีการปรึกษายึดบุคคลเป็นศูนย์กลางแบ่งยุคการพัฒนาได้ 4 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 ยุคการให้การปรึกษาแบบไม่นำทาง (The Nondirective Period : 1940-1950) ในยุคนี้โรเจอร์สได้เน้นการทวนสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูด โดยมีความเชื่อว่าถ้าผู้รับการปรึกษาได้ฟังในสิ่งที่ตนเองพูดจะทำให้เขาได้สำรวจตนเองมากขึ้น ทั้งยังเน้นในเรื่องของความรู้สึกเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักว่าตนเองรู้สึกอย่างไรอยู่ โดยใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึก (reflection of feeling) คือการที่ผู้ให้การปรึกษากล่าวถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่แฝงอยู่ในคำพูดของผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความกระจ่างชัดในความรู้สึก และทักษะการสะท้อนข้อความ (paraphrase) คือการที่ผู้ให้การปรึกษาทวนข้อความ(rephrasing) หรือการกล่าวซ้ำ (restatement) ในเรื่องที่ผู้รับการปรึกษาสื่อออกมา โดยใช้สำนวนของผู้ให้การปรึกษาเอง และยุคนี้

ยังเน้นการสร้างบรรยากาศในการให้การปรึกษาที่อบอุ่น เป็นกันเอง เพื่อให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกไว้วางใจ และลดระยะห่างระหว่างผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การปรึกษา เพราะโรเจอร์สไม่เห็นด้วยที่ว่าผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ยุคที่ 2 ยุคการให้การปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (The Client-Centers Period : 1950-1957) Roger (1951 อ้างถึงใน Corey, 2012) โรเจอร์สได้เปลี่ยนชื่อเป็นการให้การปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (Client-Centered Therapy) ในยุคนี้ผู้ให้การปรึกษาต้องเข้าใจเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิด (Empathy) ของผู้รับการปรึกษา อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของกรอบความคิดและความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา (Internal frame of reference) คือการที่บุคคลจะเลือกรับรู้ และให้ความหมายต่อประสบการณ์ต่างๆ นอกจากนี้โรเจอร์สยังได้ให้ความสำคัญกับแนวโน้มที่จะรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ (Actualizing tendency) ว่าเป็นแรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง

ยุคที่ 3 ยุคการให้การปรึกษาที่ผู้ให้การปรึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้รับการปรึกษามากขึ้น (The Third Period of Active Counselor Envolvement : 1957-1975) ซึ่งนำเสนอแนวคิดของธรรมชาติของ"การเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง" หมายถึง การเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) ในยุคนี้โรเจอร์สและคณะได้ทำวิจัยเพื่อขยายแนวคิดของการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ทั้งในด้านกระบวนการและประสิทธิผลของการให้การปรึกษา นอกจากนี้โรเจอร์สสนใจศึกษาว่า บุคคลจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในระหว่างการให้การปรึกษาได้อย่างไร และสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพหรือไม่ และยังมีการประยุกต์ใช้แนวคิดของเขาในด้านอื่นๆ เช่น การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ยุคที่ 4 ยุคบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Approach : 1980) ในยุคนี้โรเจอร์ส ได้ขยายขอบเขตไปยังบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เช่น วงการการศึกษา วงการอุตสาหกรรม ชีวิตครอบครัว และในสังคม โดยโรเจอร์ส เน้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ

2.2 แนวคิดสำคัญของการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

Carl Rogers เป็นผู้ริเริ่มการปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางก่อนหน้านี้มีชื่อเรียกเป็นสองแบบเดิมเรียกว่าการปรึกษาแบบไม่นำทาง (Nondirective counseling) ต่อมาเรียก การบำบัดแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (Client centered therapy) ความคิดพื้นฐานของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเชื่อว่ามนุษย์ต้องการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์เข้าใจตนเองอย่างแท้จริงทั้งในความเป็นส่วนบุคคลและการเป็นสมาชิกในกลุ่มมนุษย์สามารถกำหนดทิศทางของตนเองได้ ผู้นำกลุ่มเป็นเพียงผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนเพียงส่วนน้อยผู้นำกลุ่มตามแนวคิดนี้ ต้องมีคุณลักษณะส่วนบุคคลในการนำกลุ่มซึ่ง

สำคัญกว่าเทคนิคที่ใช้ในการนำกลุ่มการปรึกษาตามทฤษฎีนี้เน้น “Way of being” มากกว่า “Way of doing” (อนงค์ วิเศษสุวรรณ์, 2554)

โรเจอร์ส (1986) การปรึกษากลุ่มในแนวทางที่ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนั้นให้ความสำคัญกับความไว้วางใจขั้นพื้นฐานในแนวโน้มของมนุษย์ที่จะตระหนักถึงศักยภาพสูงสุดของตน ในทำนองเดียวกันการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนั้นเน้นถึงความรู้สึกไว้วางใจของสมาชิกภายในกลุ่ม บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองของสมาชิกกลุ่ม อีกทั้งบรรยากาศเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาของสมาชิกกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มในทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางจะต้องมีลักษณะเฉพาะสามประการ ได้แก่ ความจริงใจ (Congruence) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard and acceptance) การเข้าใจสมาชิกกลุ่มอย่างแท้จริง (Empathy) ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความไว้วางใจ ทำให้สมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยตัวตนมากขึ้น สมาชิกเปิดกว้างต่อความเป็นจริงภายนอกมากขึ้น สมาชิกเกิดความไว้วางใจและเปิดกว้างต่อสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่มมากขึ้น จนนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยการก้าวไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ และสมาชิกสามารถกำหนดทิศทางชีวิตตนเองได้ (Corey, 2012)

2.3 ขั้นตอนของการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

อนงค์ วิเศษสุวรรณ์ (2554) การปรึกษากลุ่มทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลางโดยทั่วไปไม่มีกฎเกณฑ์หรือกระบวนการในการเลือกสมาชิกถ้าผู้นำกลุ่มและสมาชิกเห็นว่าจะได้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มก็เข้าเป็นสมาชิกได้ในการเริ่มกลุ่มผู้นำกลุ่มจะไม่กำหนดกฎเกณฑ์ไม่ชี้แจงหรือแนะนำข้อมูลเบื้องต้นใด ๆ แต่จะให้สมาชิกกำหนดกฎเกณฑ์ และแนวปฏิบัติของกลุ่มที่จะนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่ช่วยกันกำหนด

Roger (1967) ได้เสนอลักษณะของกระบวนการกลุ่มทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลาง 15 แบบ โดยไม่เน้นลำดับขั้นตอนว่า พัฒนาการในการเปลี่ยนแปลงต้องต่อเนื่องตามลำดับ แต่ละกลุ่มอาจมีลำดับขั้นในการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันลักษณะของกระบวนการ 15 แบบ มีดังนี้ (Corey, 2004)

1. Milling around ความสับสนไม่แน่ใจในการเริ่มต้นเนื่องจากกลุ่มบุคคลเป็นศูนย์กลางผู้นำกลุ่มจะไม่ นำทาง อาจทำให้เกิดความสับสนในช่วงเริ่มกลุ่ม

2. Resistance to personal expression or exploration การต่อต้านการแสดงความรู้สึก สมาชิกจะเริ่มแสดงออกถึงความเป็นตนเองเท่าที่คิดว่า คนอื่นจะยอมรับได้ ทั้งนี้สมาชิกยังกลัวและไม่กล้าแสดงความเป็นตนเองอย่างแท้จริง

3. Description of past feeling การเริ่มเปิดเผยความรู้สึกในอดีต การเปิดเผยในขั้นนี้ยังเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต หรือสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากความไว้วางใจในกลุ่มยังไม่มากพอไม่กล้าเสี่ยงในการเปิดเผยตนเองมากนัก

4. Expression of negative feelings การแสดงความรู้สึกในทางลบ เมื่อกลุ่มพัฒนาขึ้น การแสดงความรู้สึกจะเป็นการแสดงความรู้สึกที่เป็นปัจจุบันหรือที่นี่ และเดี๋ยวนี้

5. Expression and exploration of personally meaningful material การแสดงออกและการสำรวจอารมณ์ความรู้สึกที่มีความหมาย การที่กลุ่มยอมรับ การแสดงออกในทางลบของสมาชิกทำให้เกิดบรรยากาศความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะช่วยให้สมาชิกกล้าเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกของตน

6. Expression of immediate interpersonal feeling in the group สมาชิกแสดงความรู้สึกที่แท้จริงอย่างเต็มที่ต่อสมาชิกภายในกลุ่ม

7. Development of a healing capacity in the group การพัฒนาความสามารถในการบำบัด เมื่อสมาชิกเริ่มเรียนรู้การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสามารถแสดงความรู้สึกเอื้ออาทร สนับสนุนและให้กำลังใจมีความเข้าใจและมีความห่วงใยต่อกัน เป็นการสร้างสัมพันธภาพในการช่วยเหลือภายในกลุ่ม ซึ่งช่วยให้สมาชิกสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

8. Self-acceptance and the beginning of change การยอมรับตนเองและเริ่มเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้สมาชิกเริ่มเข้าใจตนเองรับรู้บางอย่างที่เคยมองข้ามหรือบิดเบือนเข้าใจความรู้สึกของตนเองมากขึ้น ยอมรับข้อดีและข้อด้อยของตนเอง เริ่มเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง

9. Cracking of facades การฉีกหน้ากากขั้นนี้ สมาชิกจะไม่สวมหน้ากากหรือเสแสร้งกล้าที่จะแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริง เปิดเผยตนเองสมาชิกกลุ่มสื่อสารกันอย่างลึกซึ้งและจริงใจ

10. Feedback ข้อมูลย้อนกลับ กระบวนการรับรู้ข้อมูลย้อนกลับสมาชิกได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองจากผู้อื่นและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการอย่างรู้การตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

11. Confrontation การเผชิญหน้าเป็นขั้นที่สมาชิกแสดงอารมณ์และกล้าเปิดเผยความรู้สึกความคิด อย่างตรงไปตรงมา การเผชิญหน้าเป็นขั้นที่ต่อเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ

12. The helping relationship outside the group sessions สัมพันธภาพในการช่วยเหลือที่ต่อเนื่องหลังจากการเข้ากลุ่มสมาชิกจะติดต่อกันนอกเหนือจากเวลาที่มาเข้ากลุ่ม สัมพันธภาพที่ต่อเนื่องนี้เป็นการพัฒนาความสามารถในการบำบัดและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

13. The basic encounter ความรู้สึกร่วมการที่สมาชิกมีสัมพันธภาพที่ต่อเนื่องมีความคุ้นเคยใกล้ชิดมากกว่าการรู้จักเพียงผิวเผินมีความจริงใจต่อกัน ในขั้นนี้สมาชิกเรียนรู้สัมพันธภาพที่มีความหมาย มีความรู้สึกมีส่วนร่วมมีความผูกพันที่จะทำงานร่วมกัน

14. Expression of feelings of closeness การแสดงความรู้สึกใกล้ชิดพัฒนาการของกลุ่มในขั้นนี้เป็นการแสดงความใกล้ชิด ความอบอุ่นความรู้สึกที่จริงใจเกี่ยวกับตนเองและสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

15. Behavior changes in the group การเปลี่ยนพฤติกรรมในกลุ่ม การที่สมาชิกรู้สึกคุ้นเคยและแสดงความรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กิริยา ท่าทาง และการแสดงออก สมาชิกจะกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย แสดงความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งยังเรียนรู้วิธีการติดต่อ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีขึ้นถ้าการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเป็นไปในทางที่ดีสมาชิกจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากกระบวนการกลุ่มทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลางดังกล่าว ในงานวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการทั้ง 15 แบบ โดยไม่เรียงต่อเนื่องตามลำดับ เนื่องจากลำดับขั้นตอน สามารถเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ตามเหตุการณ์ หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในระหว่างการปรึกษา เพื่อความสอดคล้องของการปรึกษาในขณะนี้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและเรียนรู้การสร้างสัมพันธภาพร่วมกับผู้อื่น มีการยอมรับในตนเองมากขึ้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้นำกลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

Rogers (1967) เน้นคุณลักษณะของผู้นำกลุ่มดังต่อไปนี้:

1. ผู้นำกลุ่มไว้วางใจ เชื่อมั่นในกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มรับฟังสมาชิกแต่ละคนอย่างรอบคอบ ละเอียดอ่อน
3. ผู้นำกลุ่มมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศภายในกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจกลุ่ม
4. ผู้นำกลุ่มเข้าใจ และยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างเห็นอกเห็นใจ
5. ผู้นำกลุ่มให้ข้อเสนอแนะอย่างเหมาะสม และหลีกเลี่ยงการตัดสินแก่สมาชิกกลุ่ม

แนวทางกลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางจะเน้นลักษณะเฉพาะสามประการ และทักษะบางอย่าง เช่น การฟังอย่างตั้งใจและละเอียดอ่อน การยอมรับ เข้าใจในประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เคารพ ไตร่ตรอง ชี้แจง สรุป แบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัว การตอบสนอง และการเผชิญหน้า โดยกลุ่มจะไปตามกระแสของกลุ่มแทนที่จะเป็นการชี้ทาง รวมถึงการเปิดรับประสบการณ์ การติดต่อและการมีส่วนร่วมในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพภายในกลุ่ม อีกทั้งผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจตนเองระหว่างความเชื่อและพฤติกรรมของตนเอง จากความรู้สึกภายในและประสบการณ์ของสมาชิก และเมื่อสมาชิกเกิดความสอดคล้องกันภายในตนเองมากขึ้น ส่งผลให้สมาชิกมีมุมมองต่อตนเองกว้างเพิ่มขึ้นอีกด้วย

เนื่องจากผู้นำกลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่มและเป็นผู้เอื้ออำนวยในกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

1. ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรู้สึกและความคาดหวังอย่างเปิดเผย
2. สะท้อนสมาชิกกลุ่มให้มุ่งความสนใจไปที่ตนเองและความรู้สึกของตนเอง
3. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาตนเอง

4. ให้การสนับสนุนสมาชิกกลุ่ม ในขณะที่สมาชิกกลุ่มลองพฤติกรรมใหม่ ๆ

5. ส่งเสริมรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับสมาชิกกลุ่มมากกว่ารูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้นำ

6. ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มในการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ

7. ช่วยให้สมาชิกกลุ่มบูรณาการสิ่งที่กำลังเรียนรู้ในกลุ่ม และค้นหาวิธีนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

8. ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มของตนอย่างต่อเนื่อง และตัดสินใจว่าต้องการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดหรือไม่

อนงค์ วิเศษสุวรรณ์ (2554) ตามแนวคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะเฉพาะของผู้นำกลุ่ม 3 ประการ

1. ความจริงใจ (Genuineness) ความจริงใจของผู้นำกลุ่ม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการแรก หมายถึง ความสามารถที่ผู้นำกลุ่ม ซึ่งทำหน้าที่ผู้เอื้ออำนวย ส่งเสริม สนับสนุน มีส่วนร่วมในกลุ่มเสมือนเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม ไม่แสดงความเป็นผู้รู้ ยิ่งผู้นำกลุ่มมีความจริงใจมากเท่าใด สมาชิกกลุ่มก็จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้มากเท่านั้น การแสดงออกของผู้นำกลุ่มต้องกลมกลืนเป็นความจริงตามความรู้สึกของตน

2. การยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard and acceptance) การยอมรับ โดยไม่มีเงื่อนไขเป็นเจตคติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับสองเน้นการยอมรับและเอื้ออาทรสมาชิกในกลุ่มการที่ผู้นำแสดงเจตคติที่ดียอมรับสมาชิกโดยไม่ตัดสินเป็นส่วนสำคัญในการบำบัด ช่วยให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลงการแสดงออกทางสายตาระดับเสียงและสีหน้าอย่างจริงใจ ซึ่งสมาชิกสัมผัสได้ช่วยส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลง

3. ความรู้สึกร่วม (Empathy) ความรู้สึกร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญประการที่สาม ผู้นำกลุ่มต้องมีความเข้าใจประสบการณ์ความรู้สึกของสมาชิกอย่างแท้จริงและแสดงให้สมาชิกได้รับรู้ถึงความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์และความรู้สึกนั้น ความสามารถของบุคคลในการแสดงความรู้สึกโกรธ สนุกสนานกลัวและรักความรู้สึกเหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจผู้อื่นได้ง่ายขึ้น

จากองค์ประกอบดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการมีความจริงใจ การยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไขการมีความรู้สึกร่วม เข้าใจผู้อื่นอย่างแท้จริงเป็นการสนับสนุน ส่งเสริมพร้อมกับสามารถช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาได้เกิดการเข้าใจ ยอมรับ ความรู้สึกของตนเองอย่างแท้จริง ผู้รับการปรึกษา มีการลดการใช้กลไกป้องกันตนเองและบรรยากาศภายในกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ยิ่งผู้ให้การปรึกษาแสดงออกในองค์ประกอบ 3 ประการมากเท่าใด ผู้รับการปรึกษาก็จะสามารถพัฒนา เกิดความไว้ใจเข้าใจตนเองและตระหนักรู้มากขึ้นเท่านั้น งานวิจัยครั้งนี้ใช้องค์ประกอบหลักที่สำคัญทั้ง 3 ประการเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอบรับและรับรู้ความรู้สึกอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ณัฏฐนิช เจริญวรชัย (2559) ศึกษา ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความสำนึกขอบคุณ ของนิสิตปริญญาตรี ปีการศึกษา 2557 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 คน พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีคะแนนความสำนึก ขอบคุณสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล และ นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีคะแนนความสำนึกขอบคุณในระยะหลัง การทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

แพรเพียว พัชรอภิฉัตร (2549) ศึกษาผลการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อสุขภาพจิตวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นที่มีอายุ 15 - 18 ปี โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง คะแนนแบบวัดสุขภาพจิตคนไทย (TMHI-54) ระหว่าง 99 - 117 คะแนน (สุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป) จำนวน 16 คน และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง จำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1-1.30 ชั่วโมง การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลการทดลอง สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทตัวแปรต้นสองตัวแปร ตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร วัดซ้ำหนึ่งตัวแปร วัดต่างกลุ่มหนึ่งตัวแปร (Repeated measure two way ANOVA one between subject variable and one within subject variable) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls method) จากการศึกษาพบว่า สุขภาพจิตวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลกับระยะก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุขภาพจิตวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางกับ กลุ่มควบคุม ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มนทกานต์ กุลวิจิตร์รัตน์ (2551) ศึกษาผลของการให้คาปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการปรับตัวทางอารมณ์ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดการปรับตัวทางอารมณ์และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ดำเนินการทดลอง แบบกลุ่มจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 - 90 นาที ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบวัดผลก่อน และหลัง (Two-factor experiment with repeated measures on one factor) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์

ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated-measures analysis of variance: One between-subjects variable and one within-subjects variable) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test) ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางอารมณ์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริวัลย์ งามชมภู (2552) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีโรเจอร์ส เพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 4 จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 4 จังหวัดขอนแก่นในระหว่างเดือนมกราคม-เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 มีผู้สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 40 คน ให้ทำแบบวัดการควบคุมตนเอง แล้วตัดเอาคนที่ได้คะแนนอยู่ในระดับต่ำมา จำนวน 16 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวน 12 ครั้ง โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดการควบคุมตนเองที่ปรับปรุงมาจากทัศไนย วรรณจินตสุธานนท์ (2556) และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีโรเจอร์ส ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมขึ้นเองกลุ่มเป้าหมายได้รับการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองด้วยแบบวัดการควบคุมตนเองทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดการควบคุมตนเองก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองด้วยสถิติ The wilcoxon matched paired signed-rank test และเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดการควบคุมตนเองหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติ Mann whitney u-testผลการทดลองพบว่า วัยรุ่นที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีโรเจอร์ส มีคะแนน การควบคุมตนเองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05กล่าวคือ ภายหลังจากที่วัยรุ่นได้เข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีโรเจอร์ส มีการพัฒนาการควบคุมตนเองดีขึ้น

อนุพงศ์ แก้วของแก้ว (2552) ศึกษาการให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ตามแนวคิดของ Rogers เพื่อเพิ่มอัตมโนทัศน์ : กรณีศึกษาในผู้ต้องขัง จำนวน 5 ราย วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมเก็บข้อมูลประกอบด้วย 1) แบบวัดอัตมโนทัศน์เทนเนสซี่ 2) สมุดบันทึกประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบเฉพาะกรณี (Case study) โดยที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณในเชิงปริมาณใช้รูปแบบการวิจัยแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ Single-subject design และแบบการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการศึกษาพบว่า

รายกรณีศึกษาทั้ง 5 รายมีคะแนนอัตมโนทัศน์ที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวก และการให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางตามแนวคิดของ Rogers ช่วยเพิ่มอัตมโนทัศน์ในทิศทางบวก

เจริญศรี นพโสภณ (2553) ศึกษาผลของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการเพิ่มพูนศักยภาพในการมีเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน เกาะโพธิ์ (วันครู 2500) จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2552 ที่มีศักยภาพในการมีเพื่อนอยู่ในกลุ่มต่ำ จำนวน 16 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี ส่วนกลุ่มควบคุมให้ดำเนินกิจกรรมตามปกติของทางโรงเรียน การทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated measures analysis of variance: One between-subjects variable and one within-subjects variable) ทำการทดสอบย่อย (Simple effect) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ย โดยวิธีการของ Sceffe’ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีศักยภาพ ในการมีเพื่อน ระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีศักยภาพในการมีเพื่อน ระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลสูงกว่าระยะ ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลนักเรียนมีศักยภาพในการมีเพื่อนของกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน

ศิริธร เรียบสันเทียะ (2553) ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาการเข้าถึงใจตามแนวคิดของโรเจอร์สที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Pretest-posttest control group design และมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น (013103) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งมีคะแนนการเข้าถึงใจที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด ในขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 18 คน ผู้วิจัยได้จับคู่นักศึกษาที่มีคะแนนการเข้าถึงใจใกล้เคียงกัน ทำการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลอง 9 คน และกลุ่มควบคุม 9 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการเข้าถึงใจ ตามแนวคิดของโรเจอร์ส ใช้ระยะเวลาเข้าร่วมโปรแกรมประมาณ 16 ชั่วโมง แบ่งออกเป็น 4 ช่วงๆ ละ 3 - 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวัดการเข้าถึงใจ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว คำถามที่ใช้

ในการสัมภาษณ์ และโปรแกรมการพัฒนาการเข้าถึงใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน และแมนวิทนีย์ยู และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมโปรแกรม ผลการศึกษา พบว่า 1) หลังการทดลอง นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการเข้าถึงใจ.มีการเข้าถึงที่สูงกว่าก่อน การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการทดลอง นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนา การเข้าถึงใจ มีการเข้าถึงใจสูงกว่า นักศึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการเข้าถึงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการเข้าถึงใจ ได้รับประสบการณ์ และมีความรู้สึกร่วมไปกับการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรม สะท้อนให้เห็นได้จากบรรยากาศทางกายภาพการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่มสัมพันธภาพของสมาชิก และกิจกรรมที่สมาชิกรู้สึกประทับใจ นอกจากนี้นักศึกษายังตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการเข้าถึงใจ และพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองอีกด้วย

กัญญ์ณณัฏฐ์ นันตะวงษ์ (2554) ได้ศึกษาผลของการให้คาปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาทักษะการจัดการกับอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียน จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 60-90 นาที จำนวน 8 ครั้ง และกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินทักษะการจัดการกับอารมณ์ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.827 2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาทักษะการจัดการกับอารมณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ The wilcoxon match-paired signed-ranks test และThe mann-witney u-test ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการจัดการกับอารมณ์สูงกว่า ก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีราพร สอนจีน (2557) ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีผลต่อการยอมรับตนเองของนักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่กาลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเนินหัวโล้หนองยางพิทยาคม จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 16 คน มาจากครอบครัวแตกแยก เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บข้อมูล คือ แบบวัดการยอมรับตนเองและโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎี

ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือใช้การหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธี Item-total correlation โดยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person's product moment correlation coefficient) หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่น 0.85 ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสองสมมติฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูปผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก กลุ่มทดลองมีคะแนนการยอมรับตนเองสูงขึ้นหลังจากได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก กลุ่มทดลอง มีคะแนนการยอมรับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก กลุ่มทดลองมีคะแนนการยอมรับ ตนเอง ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลอง 4 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01

จรีวรรณ ชัยอารีย์เลิศ (2558) ได้ศึกษาผลการให้การปรึกษากลุ่มแบบร่วมรู้สึกต่อความเอื้ออาทรผู้อื่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีการศึกษา 2557 โดยคัดเลือกนักเรียนจากคะแนนเฉลี่ยแบบสำรวจความเอื้ออาทรผู้อื่น (Altruism) ต่ำกว่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 20 คน จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย แบบความสำรวจความเอื้ออาทรผู้อื่น และการปรึกษากลุ่มแบบร่วมรู้สึก การเก็บข้อมูลดำเนินการตั้งแต่เริ่มวัดผลในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated measures analysis of variance: One between-subjects variable and one within-subjects variable) และวิธีทดสอบรายคู่แบบ LSD (Fisher's least significant difference test) ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเอื้ออาทรในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพิ่มขึ้นกว่าระยะก่อนการทดลอง และเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบร่วมรู้สึกมีคะแนนความเอื้ออาทรผู้อื่นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงผลของการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่ได้ช่วยเหลือทั้งทางด้านความรู้สึก อารมณ์ ความคิด รวมไปถึงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อตนเองและต่อผู้อื่น พร้อมทั้งช่วยลดความคิด ความรู้สึกทางลบ และเสริมสร้างเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึกทางบวกที่ส่งผลไปสู่พฤติกรรมที่ดี และการเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง การปรึกษากลุ่ม

ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางแสดงให้เห็นถึงการมีสัมพันธภาพภายในกลุ่ม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเช่นเดียวกับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีร่วมกับผู้อื่น เข้าใจและตระหนักรู้ในตนเองเพื่อเกิดแรงจูงในในการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเป็นแนวทางในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของตนเอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

3.1 ลักษณะและธรรมชาติของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีอายุตั้งแต่ 17 - 22 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลในวัยนี้มักจะอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็นอยาก ทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพ้อฝัน และพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเอง เชื่อถือในทางจิตวิทยา วัยนี้เป็นวัยที่นักศึกษากำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีสติปัญญาสูงกว่านักศึกษาทั่วไป การปฏิบัติตัวของนักศึกษาเหล่านี้ จึงมีลักษณะพิเศษไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบของมหาวิทยาลัยและประเพณีของสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะหวังให้นักศึกษาคอยฟังคำสั่งจากผู้ใหญ่หรือจะให้นักศึกษารู้จักยับยั้งชั่งใจคิดเช่น ผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปไม่ได้ การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความพอใจ ความพอดีกับสภาวะทางจิตใจของนักศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกของตนอย่างสมบูรณ์ (ทองเรียน อมรัชกุล, 2555) นอกจากนี้ จิรวัฒน์ วีรังกร (2555) ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ ชีวิตนิสิตใหม่ เรื่องปรับตัวอย่างไรกับชีวิตช่วงเปลี่ยนผ่าน: วันวานนักเรียนมัธยมสู่นิสิตอุดมศึกษาว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษาต้องถือหลักแห่งความไม่ประมาทในชีวิต สติปัญญาดีเพียงใดแต่หยิ่งผยองลำพองในความเก่ง มัวแต่สนุกสนานเพลิดเพลิน มักพบกับความผิดพลาดเสมอ ดังนั้นนิสิต จะต้องฝึกที่จะเรียนรู้กับสภาพชีวิตใหม่ ต้องเข้าใจว่ารูปแบบการเรียนในระดับมัธยมศึกษามีความแตกต่างจากการเรียนในระดับอุดมศึกษาอยู่หลายประการ เช่น

1. หลักสูตรการเรียนจะเป็นหมวดวิชาที่มีความยืดหยุ่นไม่ตายตัว
2. รูปแบบการเรียนจะมีความหลากหลายทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
3. การเรียนในระดับมัธยมศึกษาจะมีอาจารย์คอยเช็คและตรวจสอบการเข้าเรียนอย่างเข้มข้น แต่ในระดับมหาวิทยาลัยในเรื่องดังกล่าวจะลดน้อยลงมาก
4. ถึงแม้จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำปรึกษาแนะนำเหมือนสมัยเรียนในโรงเรียน แต่การตัดสินใจเป็นความรับผิดชอบของนิสิตเอง

5. การเรียนในระดับมัธยมศึกษาถึงแม้จะสอบไม่ผ่านในรายวิชานั้นก็ยังมีโอกาสที่จะสอบซ่อมได้ แต่ในระดับมหาวิทยาลัยจะไม่มีโอกาสสำหรับการซ่อม

6. ในการเรียนระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีการเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดตั้งแต่จันทร์ถึงศุกร์ แต่เมื่อมาเรียนในมหาวิทยาลัยจะพบว่าบางวันอาจมีเรียนเพียง 2 - 3 ชั่วโมง หรืออาจไม่มีเรียนเลย ในบางวัน และจะพบว่ามีเวลาว่างมากขึ้น

ดังนั้น การบริหารจัดการตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากันได้กับสภาพแวดล้อมใหม่ ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนิสิตทุกคนเป็นอย่างยิ่ง

ทองเรียน อมรัชกุล (2555) กล่าวถึง ลักษณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยจำแนกตามชั้นปี ดังนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อความมุ่งหวัง ดังนี้

1.1 ความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจการศึกษาหาความรู้ความคิดต่าง ๆ

1.2 ต้องการเข้าใจตนเอง (Self Understanding) เข้าใจปัญหาของสังคมรวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน

1.3 แสวงหาฐานะส่วนตัว

1.4 มีความเป็นมิตร ผูกพันกับเพื่อน และชอบอยู่ในกลุ่ม

1.5 มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย ให้ความคุ้นเคยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรู้สึกระคนกันระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาส่วนมากมักจะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย แต่ในบางกรณีก็เพียงแต่จะมีความเบื่อและรู้สึกเฉย ๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะพวกนี้ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับความเอาใจใส่ จนกระทั่งเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นลักษณะภายนอกของนักศึกษาเหล่านี้ก็คือการริเริ่มสร้างเสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้น จนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูงขึ้น (Peer Culture)

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เนื่องจากเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิม นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่สูงมาก สำหรับในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ด้วยกันเองจะมีความคิดแตกแยกออกไปน้อยมาก กล่าวคือ มีความคิดไปในแนวเดียวกันเป็น ส่วนมาก ค่านิยมคล้ายคลึงกันและทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลก เปลี่ยนประสบการณ์ ลักษณะที่คล้ายกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คือ ความไม่พอใจ มหาวิทยาลัยด้านต่าง ๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษามีแนวโน้มที่จะมีความสนใจไปจากมหาวิทยาลัยจะไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนักศึกษา รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนักศึกษาด้วยกันเอง โดยส่วนมากแล้วจะสนใจกับเรื่องส่วนตัวเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว

ข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 นั้น จะพบว่าเป็นได้ทั้งมิตรและศัตรูกัน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 นั้น มักจะเป็นเพื่อนฝูงกันก็ต่อเมื่อเรียนวิชาที่เหมือน ๆ กัน และอยู่ในชั้นเดียวกันเท่านั้น แต่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ส่วนมากจะต่างคนต่างอยู่และไม่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งต่อกัน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่า สภาพนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกามีลักษณะใกล้เคียงกับสภาพนักศึกษาในประเทศไทย คือ

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รู้สึกสนใจ ตื่นเต้นต่อทุกๆ สิ่งที่อยู่รอบด้านไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย นักศึกษาอยากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษาและอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมที่จะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ไม่ค่อยพอใจครู อาจารย์ เริ่มมีความขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มักสงบเงียบ ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนๆมากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัย และต่อการเรียน อาจมีความคิดที่จะมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมพอที่จะเป็นคู่รัก

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนมากมักจะยุ่งเกี่ยวกับการหางาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคตมากกว่ากิจกรรมของมหาวิทยาลัย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2557) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างประเทศตามสาขาวิชา ดังนี้

1. นักศึกษาสาขาอักษรศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีลักษณะ คือภาษาดี ค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง เหตุผลเฉียบขาด รุนแรงแต่เจ้าอารมณ์ มีบุคลิกภาพไม่แน่นอน และไม่ค่อยมีเหตุผลในด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือทฤษฎีต่าง ๆ

2. นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง ทัศนะทางสังคมค่อนข้างไปในทางอนุรักษ์นิยม เพราะมีระเบียบแบบแผน มีคุณค่าทางสุนทรีย์ต่ำ แต่มีความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจสูง

3. นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มักจะไม่ค่อยมักใหญ่ใฝ่สูง ใจค่อนข้างคับแคบ คุณค่าทางศาสนาค่อนข้างต่ำ แต่เฉียบคมเจ้าปัญญา สนใจในการเมืองและเศรษฐกิจสูง

คอฟแมน (1949) ได้ศึกษาลักษณะนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของประเทศสหรัฐอเมริกา สรุปได้ 6 ลักษณะดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้และตัดสินใจเรียนในวิชาใด อยากจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตจริงกับวิชาที่เรียน และจะผิดหวังเพราะไม่ได้พบเช่นนั้น

2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม บางครั้งเมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยเกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทางการเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าจะเป็นที่ที่ทำให้คลายความสัมพันธ์ ความใกล้ชิดกับทางบ้าน พยายามคิดหาทางห่างจากบ้านเพื่อต้องการความอิสระ จึงต้องหาคนที่ถูกใจเป็นเพื่อน

3. เป็นคนที่มีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้น ต้องการที่จะช่วยคนอื่นและสนใจปัญหาสังคม ซึ่งมหาวิทยาลัยไม่ได้คิดถึงหรือมองไม่เห็นความต้องการ จึงไม่ได้ช่วยจัดประสบการณ์หรือเปิดโอกาสให้ได้ทดลองทำงานที่ใช้วิชาที่เรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่มีสิ่งยั่วยุรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหทิศทางไปทางอื่น เช่นมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนุกสนานกว่า ไม่ต้องกังวลเดือดเนื้อร้อนใจ และได้รับการบีบคั้นจากการเรียน นักศึกษาบางคนตั้งความหวังในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไว้สูงมาก แต่เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็จะรู้สึกเสียใจและผิดหวังมากจึงต้องหันความสนใจไปด้านอื่น ซึ่งบางครั้งอาจนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนัน และการติดยาเสพติด ซึ่งเป็นผลร้ายต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง ความเป็นตนเอง แต่ส่วนมากมักจะไม่พอใจความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดว่าตนเองโง่มาก เพราะ เพียงสาเหตุจากสอบตกเพียงหนึ่งวิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ

6. มีความขัดแย้งและความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหารลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านนี้อาจเปลี่ยนแปลงไป ในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินปัญหาของมหาวิทยาลัยบ้าง โดยการมีตัวแทนนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้นักศึกษา ได้รับข้อมูลหรือข่าวสารที่ถูกต้องขึ้น เพราะนักศึกษาเชื่อว่าผู้แทนนักศึกษาต้องมีความภักดีต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่ได้รับย่อมมีความเที่ยงตรง และสิ่งที่ตัวแทนทำย่อมตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้จำแนกลักษณะและธรรมชาติของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา ออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. จำแนกตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1.1 นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและฐานะดี

1.2 นักศึกษาครูส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

1.3 นักศึกษาเกษตรส่วนมากจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

2. จำแนกตามพื้นฐานทางจิตวิทยา

2.1 การพัฒนาการทางด้านร่างกายของนักศึกษา มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองได้

2.2 การพัฒนาการทางด้านจิตใจ มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น แต่การเรียนการสอน ยังไม่เอื้ออำนวยในการแสดงออกมากนัก นอกจากนั้นนักศึกษาจะชอบการมีส่วนร่วมมีแรงจูงใจ และอุดมคติสูง

2.3 การพัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีสติปัญญาฉลาด และฉลาดปานกลาง ส่วนนักศึกษาครูส่วนใหญ่มีสติปัญญาปานกลาง

2.4 การพัฒนาการทางด้านสังคม จะชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน

2.5 การพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ เป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิภาค

2.6 การปรับตัว เป็นไปตามค่านิยมและค่อนข้างสูงจะมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ลักษณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ได้รวมเอาลักษณะของวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและลักษณะเฉพาะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเข้าไว้ด้วยกัน และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า นักศึกษาในแต่ละชั้นปีมี ลักษณะที่แตกต่างกันออกไป นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาที่แตกกันจะมีความคิดที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่แสดงออก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ากลุ่มเพื่อน โดยได้รับอิทธิพลจากอาจารย์ รุ่นพี่ และเพื่อน ๆ เป็นผู้ที่ทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงไป

3.2 ประเภทของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องจากนิสิตนักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาในสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันทั้ง ลักษณะบุคลิกภาพ อารมณ์ ความสามารถ และความมุ่งหมายในการเข้าศึกษา จึงได้มีผู้ศึกษา ลักษณะนิสิตนักศึกษา และได้จัดแบ่งประเภทไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

บอลตัน และแคมเยียร์ (1968) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาตามพฤติกรรมที่ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ออกเป็น 5 แบบเด่นๆ คือ

1. พวกวิชาการ พวกนี้ชอบร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ร่วมทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ชอบอภิปราย สัมมนา จากการพูดคุย การอ่านบทความ การอ่านหนังสือพิมพ์ และติดตามความก้าวหน้า ใหม่ทางวิชาการอยู่เสมอ

2. พวกมีปฏิกิริยาต่อสังคม พวกนี้ไม่ชอบอยู่คนเดียว ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบเขียนเรื่องราวต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ชอบมีบทบาทในการแสดงออก และรับผิดชอบต่อสังคม

3. พวกชอบอยู่คนเดียว พวกนี้มักได้แก่พวกวิชาการหญิง กับพวกวิชาชีพชาย ชอบศึกษาค้นคว้า รักสงบ สันโดษ ชอบอยู่คนเดียว ความกังวลใจอาจทำให้พยายามไปหาเพื่อนฝูงและพูดคุยในงานสังคมต่าง ๆ ในขณะที่นักวิชาการพยายามเก็บตัวเอง

4. พวกชอบอยู่กับคนอื่น พวกนี้ได้แก่พวกนักศึกษาวิชาชีพหญิง ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลต่างๆ นักวิชาการชายชอบคบเพื่อนเพศตรงข้าม นักศึกษาทั่วไปชอบคบเพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศและเป็นกลุ่มของเขาเองทั้งชายและหญิง พวกนักศึกษาปีที่ 4 ชอบคบหาสมาคมเพื่อนต่างเพศ

5. พวกกิจกรรมนอกหลักสูตร พวกนี้ชอบร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร และจะช่วยกิจกรรมของมหาวิทยาลัยได้มากสม่ำเสมอ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นจะแตกต่างไป เช่น นักวิชาการชาย - หญิง ไม่ค่อยชอบร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

ทองเรียน อมรัชกุล (2555) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 พวก คือ

1. พวกเรียนอย่างเดียว นักศึกษาพวกนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการศึกษาเล่าเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตแต่ประการใด มักจะอยู่ในห้องสมุดตลอดเวลา การศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับนักศึกษากลุ่มนี้ คือ การอุทิศตนให้ตำราและคำสอนของครูอาจารย์

2. พวกที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรม นักศึกษาพวกนี้จะเข้าไปเป็นผู้นำในองค์การและชมรมของนักศึกษา จะคิดว่าการศึกษาเล่าเรียนที่แท้จริงไม่ใช่อยู่ที่ตำรา และการสอนของครูอาจารย์แต่จะเกิดจากกการที่ตนมีประสบการณ์ด้วยตนเอง

3. พวกที่เดินทางสายกลาง คือ ทั้งศึกษาเล่าเรียนจากตำรา จากคำสอนของครูอาจารย์และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา

แบนดท์ (Bandt, 1947) ได้แบ่งประเภทของนิสิตนักศึกษาตามพฤติกรรมการเรียนเป็น 12 แบบ คือ

1. แบบนักเล่นกลลวงตา (The Illusionist) ตั้งใจเรียน เรียนร่วมกับเพื่อนอย่างดี เตรียมให้พร้อมสำหรับการเรียน ทำงานอย่างเป็นระเบียบ แต่เมื่อทำจริงๆอาจจะไม่ได้มากนัก

2. แบบนักใฝ่ฝันสันติภาพ (The Pacifist) พวกนี้จะรักสงบในการเรียนจะคำนึงแนวทางของอุดมคติ ปล่อยใจให้ล่องลอยไปกับสิ่งที่เป็นความฝันโดยไม่สนใจต่อสิ่งที่เรียนและคำบรรยายอย่างจริงจังนัก

3. เจ้าความคิด (The Idea Men) พวกนี้จะมีแนวคิดพิเศษเฉพาะของตัว มีอะไรที่จะมาถามท้าทายผู้สอน แต่ไม่ชอบลึกซึ้งหรือมีข้อมูลมากๆ แต่จะเรียนวิชาที่มีลักษณะกว้าง ๆ ได้ดี

4. แบบนักสืบ (The Detective) สนใจในรายละเอียดเก็บข้อมูลไว้อย่างมากมายทำงานหนัก แต่ขาดความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และการผสมผสานเนื้อหา

5. แบบนักโทษทางปัญญา (The Cognitive Prisoner) อาศัยความจำและความระลึกได้ในการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาทางปัญญาได้ดี แต่การนำไปใช้หรือประยุกต์กับงานเป็นสิ่งลำบากสำหรับคนกลุ่มนี้

6. แบบผู้ชำนาญเฉพาะ (The Technician) พวกนี้ชำนาญและเก่งในการทำสิ่งต่าง ๆ และมักแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในเชิงประดิษฐ์และจะมีปัญหาในเรื่องปัญญาและความรู้ เขาจะสนใจในเรื่องของประสบการณ์มากกว่าความรู้เดิม

7. แบบโดดเดี่ยว (The Isolationist) มีความสามารถในการรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด แต่ขาดความสัมพันธ์หรือเชื่อมต่อ เขาจะสามารถรายงานสิ่งที่นักคิดคนสำคัญคิดได้ดีแต่ไม่สามารถเปรียบเทียบและรวมหัวข้อย่อยได้ดี

8. แบบนักปรับปรุง (The Revisionist) พวกนี้มีแนวคิดและค่านิยมที่แน่นอนเขาจะศึกษาในวงกว้างเพื่อนำไปสู่ หรือนำไปสนับสนุนสิ่งที่เขาคิดเขาเชื่อ เขาจะเรียนได้ดีเมื่อมีข้อมูลมาก ๆ ให้เขาพิจารณาตัดสินคัดเลือก

9. แบบมายา (The Shadow) เป็นประเภทติดตามความรู้อย่างรวดเร็ว รีบท่องหนังสือจดไว้ทันที เมื่อเข้าห้องสอบจะรีบสำรวจคำถามเพื่อหาคำตอบก่อนที่จะลืมสิ่งที่เตรียมและจำมา

10. แบบปิดบัง (The Mask) แท้ที่จริงได้ศึกษาและเตรียมการมาดีแต่ปิดบังอำพรางให้คนอื่นเห็นว่าตนเองไม่ได้เตรียมตัวมา แต่เมื่อผลสอบออกมาพวกนี้จะมองหน้าเพื่อนไม่สนิท

11. แบบนักประดิษฐ์ (The Pragmatist) เมื่อผู้สอนกำหนดอะไรมาเขาจะทำได้ดี หรือเดินตามโปรมแกรมของตนเองได้ดี แต่ไม่ค่อยท้าทายผู้สอนนัก

12. แบบนักสร้างสรรค์ (The Innovator) เขาสามารถสร้างความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของเขาขึ้นมาได้ และในขณะเดียวกันเขาก็เจาะลึกลงไปได้ด้วยตัวของเขาเอง

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2557) ได้แบ่งประเภทนิสิตนักศึกษาตามระดับสติปัญญาเป็น 4 ประเภท คือ

1. ประเภทเฉลียวฉลาดและไว นักศึกษาประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูง มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งโดยการอ่าน และฟังการอภิปรายทางวิชาการ มีความสนใจทุกอย่าง เรียนรู้ได้เร็วในการเรียนการสอน เพียงอาจารย์บอกถึงหัวข้อก็สามารถเข้าใจเนื้อหาวิชา และสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาในหัวข้อต่างๆ นั้นได้เป็นอย่างดี นักศึกษา ประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 5 ของนักศึกษาทั้งหมด

2. ประเภทฉลาด นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมในการศึกษา มีความคิดเชิงเหตุผลดี สามารถเรียนได้ดีทุกวิชา เมื่ออาจารย์บอกถึงหัวข้อที่จะสอนและอธิบายเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่สอนได้เป็นอย่างดี นักศึกษาประเภทนี้มีพียงร้อยละ 15 ของนักศึกษาทั้งหมด

3. ประเภทปานกลาง นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมบางประการ เช่นความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ แต่ไม่พร้อมเรื่องการเงิน หรือมีความพร้อมเรื่องการเงิน แต่ไม่พร้อมเรื่องวิธีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ไม่เข้าใจวิธีการจดคำบรรยาย โดยจับประเด็นไม่เป็น ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือบางกรณีก็ขาดความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ตั้งแต่การเรียนในระดับชั้นมัธยมแล้ว นักศึกษาประเภทนี้ อาจารย์จำเป็นต้องบอกหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ นักศึกษาประเภทนี้มีประมาณร้อยละ 70 ของนักศึกษาทั้งหมด

4. ประเภทอ่อน นักศึกษาประเภทนี้เรียนรู้ค่อนข้างช้า อาจารย์จำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน และอธิบายเนื้อหาในแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบและอธิบายซ้ำ ๆ หลายครั้ง บอกเหตุผลที่สอนและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน รวมทั้งให้ทำแบบฝึกหัดประกอบ นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักจะเข้าเรียนสม่ำเสมอ แต่ไม่ค่อยสอบได้คะแนนดี นักศึกษาประเภทนี้มีประมาณร้อยละ 10 ของนักศึกษาทั้งหมด

นอกจากการจัดประเภทของนิสิตนักศึกษาดังกล่าวแล้ว ประกอบ คุปรัตน์ (2557) ได้จัดประเภทของนิสิตนักศึกษาตามสภาพการพักอาศัย ไว้ดังนี้คือ

1. พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นักศึกษาพวกนี้จะเดินทางมาเรียนแบบไปเช้าเย็นกลับ หรือแบบต้องเดินทางไปเรียน (Commuting Students) พวกนี้จะเป็นกลุ่มที่พ่อแม่เดือดร้อนน้อยที่สุดในแง่การเปลี่ยนแปลงด้านค่าใช้จ่าย หรือความเป็นห่วงเป็นใยในบุตรหลานของตน ยกเว้นในกรณีที่สถานที่เรียนอยู่ไกลบ้านพักมาก ๆ

2. พักอาศัยอยู่ในหอพักของสถาบัน ได้แก่ นักศึกษาที่มีบ้านพักไกลจากสถาบันจนเกินกว่าที่จะเดินทางไปกลับได้ทุกวันที่เรียน หรืออาจต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ หรือต้องการชีวิตสนุกสนานแบบมหาวิทยาลัยก็ตาม นักศึกษาเหล่านี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องจ่ายค่าที่พัก ค่าอาหาร โดยเฉพาะหากมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตไกลชุมชน และไม่มีโอกาสหางานทำเพื่อรายได้พิเศษ

3. พักอาศัยอยู่ในบ้านอิสระนอกเขตมหาวิทยาลัยพวกนี้คล้ายพวกอาศัยอยู่ กับบิดามารดาหรือผู้ปกครองตรงที่ไม่ต้องอยู่อาศัยภายในมหาวิทยาลัย อยู่นอกกฎระเบียบของการพักอาศัย แต่ขณะเดียวกันก็เหมือนพวกอยู่หอพักมหาวิทยาลัย ตรงที่ต้องอยู่เป็นอิสระจากบิดามารดา เช่าบ้านอยู่กับเพื่อน อยู่หอพักเอกชนหรืออาศัยตามวัด พวกนี้อาจเสียค่าใช้จ่ายถูกกว่าพวกอาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัยหรืออาจแพงกว่า แล้วแต่การเลือกสถานที่หรือโอกาสจากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามีหลายประเภท แต่ละประเภทจะมีแนวคิดและการดำรงชีวิต

ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในด้านของการศึกษา การเข้าสังคม การเข้าร่วมกิจกรรม นิสิตนักศึกษาที่สนใจในวิชาการจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการศึกษาเล่าเรียนไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ส่วนนิสิตนักศึกษาที่สนใจในกิจกรรม จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นผู้นำในองค์การชมรม มีความคิดว่าการศึกษาที่แท้จริงไม่ใช่อยู่ที่ตำราเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งประเภทของนิสิตนักศึกษาตามระดับของสติปัญญา และสภาพของการพักอาศัย

3.3 ลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

การศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ความรู้ การริเริ่มพัฒนาประเทศในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก (สมพงษ์ สุขีเกตุ, 2553) บุคคลในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มักมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็นอยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพ้อฝันและพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเองเชื่อถือในทางจิตวิทยา (ทองเรียน อมรัชกุล, 2555)

มัลลวีร์ อดุลวัฒนศิริ (2553) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยขอนแก่นสำหรับนักศึกษา ดังนี้

1. ต้องรู้จักตนเอง นักศึกษาควรสำรวจและทำความเข้าใจให้ได้ว่าตนเป็นใครมีความสามารถอะไรอย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ปรับตัวได้เหมาะสม การไม่รู้จักหรือเข้าใจตนเองดีพอ อาจตั้งความหวังในชีวิตไว้สูงเกินไป เมื่อไม่ประสบผลสำเร็จอาจทำให้เกิดความเครียด สับสนวุ่นวาย ท้อใจ หมดหวัง แต่หากตั้งระดับความมุ่งหวังในชีวิตต่ำกว่าความสามารถของตนเอง อาจทำให้ตนเองและผู้อื่นเสียโอกาสที่จะได้รับประโยชน์บาง อย่างได้ วิธีที่รู้จักตนเองง่าย ๆ ได้แก่ การประเมินตนเองจากกิจกรรมที่มีส่วนรับผิดชอบ หรือการยอมรับคำติชมจากคนใกล้ชิด พร้อมนำคำวิจารณ์มาพิจารณาอย่างรอบคอบ พยายามแก้สิ่งที่บกพร่อง

2. การเรียนในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยการฟังคำบรรยาย การอ่านตำรา วารสารวิชาการ การทดลอง การเขียนรายงาน การทำการบ้าน การอภิปรายกลุ่มย่อย ฯลฯ เนื่องจากเป็นระบบการเรียนแบบใหม่ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาประสบกับความยุ่งยาก เนื่องจากยังไม่เคยชิน รายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นวิธีเรียนที่นักศึกษาส่วนมากประสบปัญหา ได้แก่

2.1 การฟังและจดคำบรรยาย นักศึกษาบางส่วนไม่เห็นความสำคัญ คิดว่าสามารถอ่านเองภายหลังได้ แต่ความเป็นจริงแล้วการบรรยาย คือ เนื้อหาสำคัญหรือหัวใจของวิชานั้น ๆ ที่อาจารย์ได้สรุป ดังนั้น นักศึกษาจึงควรเข้าฟังคำบรรยายทุกครั้งและตั้งใจจดคำบรรยาย

เพราะการ จดคำบรรยายจะช่วยเตือนความจำได้เป็นอย่างดี ซึ่งข้อเสนอแนะในการฟังคำบรรยาย ได้แก่ ทบทวนเรื่องเดิม เพื่อเป็นการเตรียมการเรียนในครั้งต่อไป เลือกที่นั่งที่สามารถเห็นอาจารย์ผู้สอน และกระดานดำได้ชัดเจน ตั้งใจฟังคำบรรยาย โดยพยายามคิดและทำความเข้าใจตามไปด้วย จับประเด็นสำคัญ ๆ ที่เป็นเรื่องราวต่อเนื่องให้ได้ จดด้วยลายมือที่อ่านออกง่าย จดเป็นโครงเรื่องย่อ และแยกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ไว้เพื่อให้สามารถจดทันและอ่านทบทวนได้ง่าย

2.2 นักศึกษาควรอ่านตำราหรือเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น การอ่านที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาควรปฏิบัติโดยการอ่านคร่าว ๆ ทั้งเล่ม อ่านให้จบเป็นบท ๆ และทำความเข้าใจกับเนื้อหาพร้อมจับใจความสำคัญ และทำโน้ตย่อ

3. การแบ่งเวลา วิธีการเรียนให้เกิดผลดี นักศึกษาควรทำตารางดูหนังสือหรือทำรายงานของตนเอง เพราะการเรียนในมหาวิทยาลัยต้องใช้เวลามากในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและทบทวน และเมื่อจัดตารางไว้แล้วต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในระยะแรกอาจจะรู้สึก ยุ่งยากและต้องใช้กำลังใจมาก

4. การเข้าร่วมกิจกรรม มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาไว้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาการ ส่งเสริมพลานามัย ปลูกฝังคุณธรรมและพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี นักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมให้มากเพื่อมิตรภาพ เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม และความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะ อย่างไรก็ตามนักศึกษาควรใช้สติปัญญาในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม และรู้จักแบ่งเวลาเพื่อไม่ทำ ให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนได้

5. การคบเพื่อน ชีวิตในมหาวิทยาลัย เพื่อนมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะนักศึกษาที่ห่างไกลจากครอบครัว จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านการเรียนและในชีวิตประจำวัน การสร้างความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน ที่กระทำได้ง่ายคือ ยิ้มแย้มแจ่มใส รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มีความเอาใจใส่และจริงใจ มีความปรารถนาดีต่อเพื่อน

6. การอยู่ร่วมกันในหอพัก นักศึกษาควรปรับตัวให้อยู่ในหอพักได้อย่างเป็นสุข โดยไม่สร้างปัญหาหรือความรำคาญให้เพื่อนร่วมห้องและร่วมหอ เช่น เคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด มีความอดทน รู้จักเกรงใจผู้อื่น รักษาความสะอาดภายในหอพัก หากมีปัญหาควรปรึกษาหารือ และหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น

7. อาหารการกิน นักศึกษาควรพยายามฝึกตนเองให้เป็นคนกินง่าย อยู่ง่าย แต่สะอาดและประหยัด การกินอยู่ง่ายเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อมได้ง่าย การปรับตัวอาจเป็นไปตามธรรมชาติหรืออาจได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากครู อาจารย์ เพื่อขจัดความไม่สอดคล้องกันระหว่างวุฒิภาวะกับการเป็นปัญญาชน

เกษม เขมนันท์ (2554) กล่าวถึงชีวิตการเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า การเรียนในมหาวิทยาลัยปีที่ 1 นักศึกษาจะต้องปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะอาจารย์ แต่ละท่านมีวิธีการสอนที่แตกต่างกัน เช่น การบอกจดคำบรรยายและตรวจสมุดจดงานเพื่อให้คะแนน หรือการแจกเอกสารแก่นิสิตและบรรยายตามเอกสารเป็นต้น ซึ่งตลอดระยะเวลาการศึกษา 4 ปีนั้น ชีวิตการเรียนจะไม่แตกต่างจากนักเรียนมัธยมศึกษา เพราะคนที่ขาดเรียนจะขอยืมสมุดจดงานจากคนที่เข้าเรียน ซึ่งคนขาดเรียนบางคนพอถึงเวลาสอบสามารถทำคะแนนสอบได้ดีกว่า ส่วนในด้านสังคมนิสิตปีที่ 1 จะต้องฝึกร้องเพลงเชียร์แข่งกีฬาน้องใหม่ เข้าร่วมงานรับน้องใหม่ เพราะถือว่า ชีวิตการเรียนไม่ควรอยู่แต่ภายในห้องเรียนหรือคณะของตนเท่านั้น ซึ่งนิสิตได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมจนทำให้ผลการเรียนต่ำลง จนกระทั่งปีที่ 3 นิสิตเริ่มทำกิจกรรมน้อยลง เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตปีที่ 2 เป็นผู้ทำกิจกรรมบ้าง และเมื่อปีสุดท้ายของชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัย นิสิตจะเริ่มวิตกกังวลในความสามารถของตนเองก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เพราะตลอดระยะเวลาที่เรียนในมหาวิทยาลัยบางคนไม่เรียนหนังสือจะทำแต่กิจกรรมและเที่ยวเตร่เท่านั้น

วีระ สมบูรณ์ (2551) กล่าวถึงประสบการณ์ชีวิตการเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของตนเองว่าในช่วงแรกของการเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้พยายามเข้าชั้นเรียนทุกชั่วโมง ทุกวิชา ต่อมาก็จะเข้าเรียนเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพราะอาจารย์พูดจับประเด็นไม่ได้ ในที่สุดจึงเลิกเข้าชั้นเรียนไป นอกจากการเข้าชั้นเรียนก็จะอยู่ห้องสมุดและเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้เวลาส่วนมากอยู่ที่ชุมนุมพุทธศาสตร์ ภายหลัง 6 ตุลาคม กิจกรรมนักศึกษาซบเซาลง แต่ความคิดหลัก ๆ ยังถูกส่งต่อ ๆ มา และพยายามรื้อฟื้นในรูปกลุ่มกิจกรรมองค์การนักศึกษา โดยตนเองทำหน้าที่สาราณียากรของวารสารปาจารยสาร จนกระทั่งปีที่ 3 ได้ลาออกจากหน้าที่สาราณียากร และใช้ชีวิตในการอ่านหนังสือ พบปะผู้อื่นในการนั่งเล่นหมากรุก เล่นไพ่กับเพื่อนๆ ที่ริมน้ำหรือไปสนทนากับกลุ่มเพื่อนต่างๆ นอกจากนั้นก็จะช่วยทำงานชุมนุมอื่น ๆ ซึ่งจะมีเพื่อนเป็นผู้ชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

จากการศึกษาเอกสารพอจะสรุปได้ว่า การใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้นแต่นิสิตนักศึกษายังได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากนอกห้องเรียนด้วยไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุยกับบุคคลอื่น หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

เกษม วัฒนชัย (2552) กล่าวว่าช่วงชีวิตที่เรียนในมหาวิทยาลัยเป็นช่วงชีวิตที่มีคุณค่ามากที่สุดนิสิตควรใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง เพราะว่าในช่วงสี่ปีนี้เป็นการเติมคนให้เต็มอุดมศึกษา คือการเรียนให้เต็มที่ นิสิตต้องใช้เวลาในมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกห้องเรียน เรียนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านคุณลักษณะและความมั่นคงทางอารมณ์

สมพงษ์ สุขีเกตุ (2553) ได้กล่าวว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพการสร้างสรรค์และการเผยแพร่ความรู้ การริเริ่มพัฒนาประเทศชาติ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

ณัชชา มหปุญญานนท์ (2561) ได้พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้มีคุณภาพและสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัดเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 - 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 389 คน แบบวัดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 33 สถานการณ์ โดยสามารถวัดคุณลักษณะได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง.ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความรับผิดชอบต่อผลงาน มีค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ.มีค่าความสามารถในการจำแนก (t) แต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.39-6.27, 2.87-7.63 และ 2.93-7.19 ตามลำดับ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกสถานการณ์ และเมื่อคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบวัดทั้ง 3 ด้าน มีค่าเท่ากับ 0.65, 0.67 และ 0.83 ตามลำดับ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL พบว่าโมเดลแบบวัดด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความรับผิดชอบต่อผลงาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 57.76, 54.05 และ 28.21 ตามลำดับ ที่องศาอิสระเท่ากับ 47, 48 และ 24 ตามลำดับ มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.135, 0.25, และ 0.251 ตามลำดับค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ทุกโมเดล และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่า 0.96, 0.96 และ 0.97 ตามลำดับ อีกทั้งค่าดัชนีรากของกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.033, 0.030 และ 0.033 ตามลำดับ คะแนนเกณฑ์ปกติวิสัยของแบบวัดด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีคะแนนปกติทีของแบบวัดด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความรับผิดชอบต่อผลงาน มีช่วงคะแนนปกติทีอยู่ในช่วงระหว่าง T22-T80, T20-T75 และ T20-T80 ตามลำดับ

วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ (2560) ศึกษาความสุขใจของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษาและเกรดเฉลี่ยสะสม

2) แบบสอบถามความสุขมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบสอบถามต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก 4) แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญความเครียด และ 5) แบบสอบถามความสัมพันธ์กับความครัวและเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอนผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ (1) นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) นิสิตกลุ่มที่มีต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกสูง จะมีความสุขมากกว่า กลุ่มที่มีต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) นิสิตกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวและเพื่อนสูงจะมีความสุขมากกว่ากลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวและเพื่อนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นิสิตกลุ่มที่มีความสามารถในการเผชิญความเครียดสูง จะมีความสุขมากกว่ากลุ่มที่มีความสามารถในการเผชิญความเครียดต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (5)ความสามารถในการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา, ต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกด้านความสามารถในการเผชิญปัญหา, ระดับชั้นปี 4, นิสิตหญิง, ต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกด้านความฟื้นตัว และระดับชั้นปี 1 โดยพยากรณ์ความสุขใจในการเรียนของนิสิตได้ ร้อยละ 43.60

จินตนา ยูนิพันธ์ (2557) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า กลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการ รวมตัว หรือจัดกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันของนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม โครงสร้างของกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่ม และปทัสถานของกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะของกลุ่มนี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมี แนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย

ฟีลด์แมม และนิวคอมบ์ (Feldman; & Newcomb, 1970) ได้สรุปความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาไว้ว่า เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถ ช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อนยังช่วยทำหน้าที่ในการฝึกการเข้าสังคมแก่นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือกันใน ระหว่างการทำงานได้

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การใช้ชีวิตของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษามีปัญหาหลายๆ ด้านสถาบันการศึกษา มีภารกิจหลักคือการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการแก่สังคม ให้ความสำคัญต่อกระบวนการบ่มเพาะนิสิตให้พร้อมซึ่งความดีงาม นิสิตต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขทั้งในระดับประเทศและสังคมโลก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่นและสังคม รวมถึงการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการ์ดเนอร์ได้กล่าวไว้ว่าอาชีพที่ควรมีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูง ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้ให้การปรึกษา นักการทูต พนักงานขายตรง พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ นักการเมือง หรือนักธุรกิจ ซึ่งล้วนเป็นอาชีพที่ติดต่อสัมพันธ์กับผู้คนมากมาย โดยเฉพาะ ครู อาจารย์ ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนมากมาย ที่ไม่เพียงเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้เท่านั้น ยังเป็นต้นแบบที่ดีเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางบวก และจากงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ศึกษาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่าศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยทำงาน และจุดเริ่มต้นจากการมีความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ดีมักเริ่มต้นจากการพัฒนาภายในตัวบุคคล สอดคล้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่ให้ความสำคัญในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม รวมถึงระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันเอง อีกทั้งยังเน้นเรื่องของบรรยากาศในการปรึกษากลุ่มที่อบอุ่น น่าไว้วางใจ รวมไปถึงบทบาทของผู้นำกลุ่มที่ต้องมีคุณสมบัติทั้ง 3 ประการ คือ จริงใจ ยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข เข้าใจสมาชิกกลุ่มอย่างแท้จริง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้กล้าที่จะเปิดเผยตนเอง เกิดการเข้าใจ ยอมรับ ความรู้สึกตนเองอย่างแท้จริง นำไปสู่การพัฒนาตนเองในทางบวก จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ยังไม่พบการศึกษาในการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ สามารถเติบโตไปเป็นครูที่ดีในอนาคต มีความเข้าใจความรู้สึก ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi - experimental Research) โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ทำการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลหลังสิ้นสุดโปรแกรม เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ในการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,699 คน (กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,699 คน ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร ด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie R. V. and Morgan D. W., 1970) เพื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 313 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านช่องทางออนไลน์ (Google form) ซึ่งผู้วิจัยได้ระบุคำชี้แจงโดยกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้อย่างอิสระ เมื่อได้รับการตอบกลับครบตามจำนวนที่กำหนดผู้วิจัยจะปิดรับการตอบกลับทันที โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่คะแนน

แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นระดับต่ำถึงปานกลาง จำนวน 122 คน โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria)

1. เป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้เข้าร่วมวิจัยมีอายุ 18 ปีขึ้นไป
3. มีความสมัครใจและยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย
4. มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นต่ำถึงปานกลาง
5. มีความสามารถในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง และการเขียนได้ในระดับหนึ่ง

เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria)

1. นิสิตที่ไม่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาครบทั้ง 12 ครั้ง
2. มีอาการป่วยทางด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อการปรึกษากลุ่ม

2. ผู้วิจัยได้ทำคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power เลือกสถิติทดสอบเป็น F-test กลุ่ม ANOVA: Repeated within-between interaction โดยกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (effect size) ที่ .35 ระดับค่ากำลังทดสอบ (Power) ที่ .80 และระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คำนวณออกมาได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ทั้งหมด 16 คน

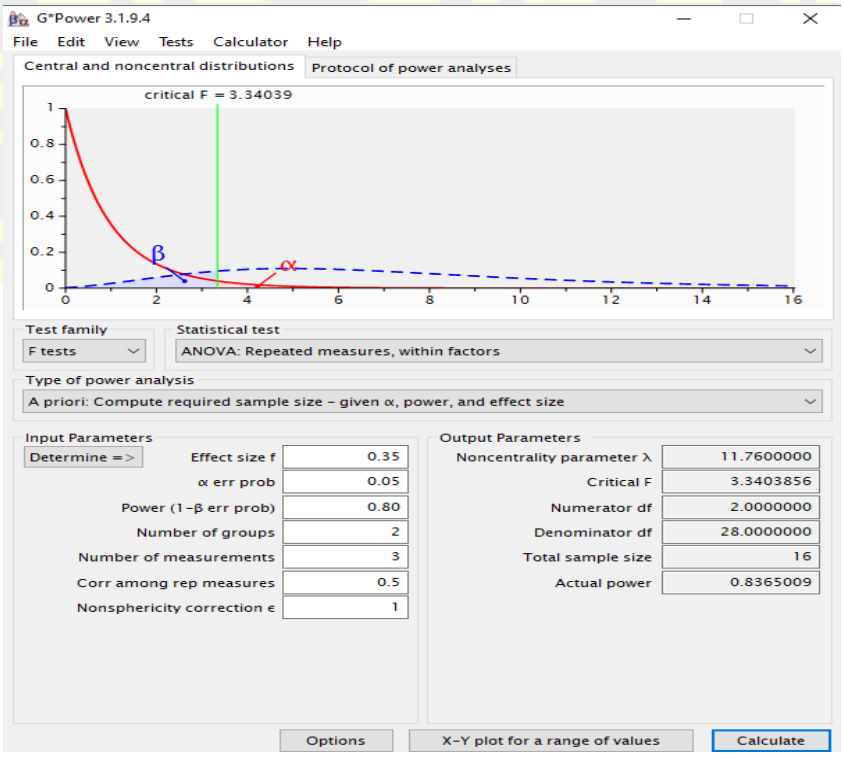

ภาพที่ 1 การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power

3. ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างและสอบถามความสมัครใจได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับคู่ (Matching) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน เพื่อนำมาเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. โปแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

1. ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดจากการศึกษาแนวคิดของ Howard Gardner ที่ได้ศึกษาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในทฤษฎีพหุปัญญา ซึ่งความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นคือ การเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ และเป้าหมายของผู้อื่น เข้าใจสีหน้า ท่าทางที่ผู้อื่นแสดงออก สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย สามารถเจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จากนั้นนำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนด และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วยจำนวน 42 ข้อ เป็นแบบวัดแบบประเมินตนเอง (self report) ที่ประกอบด้วยข้อคำถามด้านบวก 36 ข้อ ข้อคำถามด้านลบ 6 ข้อ

2. นำแบบวัดเกี่ยวกับความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุม วัตถุประสงค์หรือไม่ และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบบวัดจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert scale) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์คะแนนแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

ระดับความคิดเห็น	เกณฑ์คะแนน	
	ข้อคำถามด้านบวก	ข้อคำถามด้านลบ
จริง	5	1
ค่อนข้างจริง	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ค่อนข้างไม่จริง	2	4
ไม่จริง	1	5

3. นำแบบวัดที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษานำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินและสถิติการศึกษา ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด เนื้อหา หรือนิยาม เชิงปฏิบัติการมากน้อยเพียงใด โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความตรง (Content validity index: CVI) ได้แก่ ค่าดัชนีความเที่ยงตรงของเนื้อหารายข้อ (I-CVI: Item-level content validity index) ซึ่งได้ค่า I-CVI อยู่ระหว่าง .67-1 และค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI/UA: Content Validity Index for Scale) ซึ่งได้ค่า S-CVI เท่ากับ .82 (รายละเอียดดังภาคผนวก ค) จากนั้นได้ทำการตัดข้อและปรับปรุงข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้ข้อคำถามจำนวน 34 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามด้านบวก 29 ข้อ ข้อคำถามด้านลบ 5 ข้อ

4. นำแบบวัดที่ปรับปรุงจำนวน 34 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือของแบบวัด (Reliability) โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายโดยวิธีการ Item-Total Correlation โดยกำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกให้มีค่าตั้งแต่ .2 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .214 - .896 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ครอนบาค (Cronbach’ s Alpha coefficient)ทั้งฉบับเท่ากับ .92 จากการวิเคราะห์ได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 ข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) ซึ่งประกอบด้วย

ข้อคำถามด้านบวก 24 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26

ข้อคำถามด้านลบ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13, 24

ตารางที่ 2 ตัวอย่างข้อคำถามแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ฉันรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมกลุ่มทุกคนอย่างตั้งใจ					
2.	ฉันสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตกับเพื่อนๆได้					
3.	ฉันเข้าใจความรู้สึกแท้จริงของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					
4.	เพื่อนสามารถปรึกษาฉันได้ทุกเรื่องรวมทั้งเรื่องส่วนตัว					

5. ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากการทดลองใช้ (Try out) ไปจัดทำแบบวัดที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

1. ศึกษารายละเอียดการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรม กำหนดจุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมในการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. สร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำโปรแกรมฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา ตรวจสอบ แก้ไขเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องของโปรแกรม และปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยสร้างจำนวนโปรแกรมการปรึกษาทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

3. นำแบบร่างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่ได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอให้ผู้เชียวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว และผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม

4. นำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่ได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 8 คน จำนวน 12 ครั้ง (รายละเอียดดังภาคผนวก ค)

5. นำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่ปรับปรุงจนสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการดำเนินการวิจัยต่อไป

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi - experimental Research) มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีการทดสอบก่อนทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผลการทดลอง เพื่อศึกษาผลผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ตารางที่ 3 แผนการวิจัยแบบ Parallel Group Designs

Assignment	Group	Pre test	Intervention	Post test		Follow up
	E	O_1	X	O_2	.....	O_3
	C	O_4		O_5	.....	O_6

เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental group)

C แทน กลุ่มควบคุม (Control group)

O_1 แทน คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ก่อนได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

O_2 แทน คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลังได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

O_3 แทน คะแนนทักษะทางสังคมของคือ คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในการติดตามผลการได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

O_4 แทน คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ก่อนได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

O_5 แทน คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลังได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

O_6 แทน คะแนนทักษะทางสังคมของคือ คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในการติดตามผลการได้รับการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

X แทน โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยเสนอขออนุมัติทำวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อตรวจสอบขั้นตอนในการทดลองไม่ให้มีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพหรืออันตรายใด ๆ แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สามารถดำเนินการได้จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (IRB4-236/2565)

1.2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาตในการประชาสัมพันธ์ ในทำการศึกษาวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยกับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

1.3 เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยจากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยจึงดำเนินการติดต่อประสานงานกับสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในรูปแบบออนไลน์(google form) ผ่านช่องทาง Link และ QR Code

2. ขั้นดำเนินการทดลอง แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นฉบับสมบูรณ์ให้นิสิตระดับปริญญาตรี ทำเพื่อเก็บเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.2 ระยะทดลอง ดำเนินการการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางกับกลุ่มทดลอง จำนวนทั้งหมด 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

2.3 ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองตามโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยให้นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ทำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกครั้ง โดยใช้แบบวัดแบบเดียวกันกับครั้งแรก แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง มาตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วนเพื่อเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

2.4 ระยะติดตามผล หลังการทดลองเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกครั้ง โดยเก็บข้อมูลที่ได้มาเป็นคะแนนระยะติดตามผล (Follow) และเตรียมการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป เมื่อสิ้นสุดระยะติดตามผลนี้ผู้วิจัยจะทำการสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางในกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

1. การตรวจสอบ Assumption

1.1 การทดสอบการแจกแจงปกติ ด้วยสถิติ Shapiro-Wilk test

1.2 การทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวน และความแปรปรวนร่วม ด้วยสถิติ Mauchly's Test of Sphericity

2. วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบัค (Cronbach’s Alpha Coefficient)

4. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่ม คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการให้การปรึกษากับระยะเวลาทดลอง ด้วยการวิเคราะห์ Two - way ANOVA repeated measurement

5. ถ้ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้การปรึกษากับระยะเวลาทดลองที่มีต่อคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิเคราะห์ด้วยการทดสอบย่อย (Simple effect) โดยการทดสอบ 2 แบบ คือ

1) การทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

2) ทดสอบย่อยของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

6. หากผลการวิเคราะห์การทดสอบย่อยพบว่า ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นแตกต่างกัน ทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทดสอบรายคู่ โดยใช้สถิติ Bonferroni

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สามารถดำเนินการวิจัยได้จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (IRB4-236/2565)

ในการวิจัย ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่สถานที่เดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้วิจัยทั้งสิ้น

การเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะสอบถามความสมัครใจของผู้ร่วมการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อมูลที่จำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัยต่าง ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการขออนุญาตในการเข้าถึงในการใช้บทสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างปรึกษาในกระบวนการทดลอง

ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะใช้นามแฝงหรือนามสมมติแทนการใช้ชื่อจริงทุกราย และผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบถึงสิทธิของตนในการขอยุติการเข้าร่วมงานวิจัยได้ทุกเวลา

ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอเป็นภาพรวมเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้หลังจากการวิเคราะห์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะทำลายบันทึกการสนทนาทั้งหมดใน 1 ปี

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลผลการปรึกษากลุ่ม โดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 5 ตอน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลอง ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะการติดตามผลการทดลอง

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ของกลุ่มทดลองในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

M	แทน คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงค่าเอฟ
SS	แทน ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	แทน ค่าความแปรปรวน

Source of variation	แทน แหล่งความแปรปรวน
Between subject	แทน ระหว่างตัวอย่าง
$SS_{w/in\ groups}$	แทน ผลรวมยกกำลังสองของความเบี่ยงเบนภายในกลุ่ม
Within subject	แทน ภายในตัวอย่าง
I	แทน ระยะเวลาของการทดลอง
G	แทน วิธีการ
I X G	แทน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง
q	แทน ค่าวิกฤตของการแจกแจง q
*	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
p	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิต

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 16 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานดังแสดงตารางที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนร้อยละ

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)				
18	5	62.5	5	62.5
19	2	25	2	25
20	1	12.5	1	12.5
21ขึ้นไป	0	0	0	0
รวม	**8**	**100**	**8**	**100**

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สาขา				
การประถมศึกษา	5	62.5	1	12.5
การศึกษาประถมวัย	1	12.5	0	0
คณิตศาสตร์	2	25	2	25
ชีววิทยา	0	0	0	0
ฟิสิกส์	0	0	0	0
ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	0	0	0	0
ศิลปศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา	0	0	3	37.5
สุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ	0	0	0	0
เคมี	0	0	0	0
เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา	0	0	2	25
รวม	**8**	**100**	**8**	**100**

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 มีอายุ 18 ปี รองลงมาร้อยละ 25 มีอายุ 19 ปี และร้อยละ 12.5 มีอายุ 20 ปี สำหรับกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 มีอายุ 18 ปี รองลงมาร้อยละ 25 มีอายุ 19 ปี และร้อยละ 12.5 มีอายุ 20 ปี

สำหรับสาขา กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 เป็นสาขาการประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 25 เป็นสาขาคณิตศาสตร์ และร้อยละ 12.5 เป็นสาขาการศึกษาประถมวัย สำหรับกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 เป็นสาขาศิลปศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา รองลงมาร้อยละ 25 เป็นสาขาคณิตศาสตร์ และสาขาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา และร้อยละ 12.5 เป็นสาขาการประถมศึกษา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
คนที่	**ระยะก่อนทดลอง**	**ระยะหลังทดลอง**	**ระยะติดตามผล**	**คนที่**	**ระยะก่อนทดลอง**	**ระยะหลังทดลอง**	**ระยะติดตามผล**
1	78.00	104.00	106.00	1	80.00	78.00	80.00
2	85.00	111.00	114.00	2	85.00	90.00	92.00
3	80.00	111.00	120.00	3	78.00	82.00	80.00
4	82.00	106.00	100.00	4	82.00	80.00	76.00
5	75.00	112.00	110.00	5	74.00	76.00	75.00
6	74.00	102.00	106.00	6	76.00	72.00	70.00
7	68.00	105.00	98.00	7	64.00	60.00	62.00
8	80.00	102.00	110.00	8	80.00	78.00	78.00
รวม	622.00	853	864	รวม	619.00	616	613
M	**77.75**	**106.63**	**108.00**	**M**	**77.38**	**77.00**	**76.63**
SD	**5.31**	**4.14**	**7.17**	**SD**	**6.39**	**8.62**	**8.63**

จากตารางที่ 5 พบว่า นิสิตในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลเป็น M=77.75 SD=5.31, M=106.63 SD=4.14, M=108.00 SD=7.17 ตามลำดับ ส่วนนิสิตในกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลเป็น M=77.38 SD=6.39, M=77.00 SD=8.62, M=76.63 SD=8.63 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง (n=8)

กลุ่ม	ระยะเวลาการทดลอง	M	SD	n	Sk	Ku
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	77.75	5.31	8	-.66	.46
	หลังการทดลอง	106.63	4.14	8	.28	-1.93
	ติดตามผล	108.00	7.17	8	.22	-.21
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	77.38	6.39	8	-1.35	2.51
	หลังการทดลอง	77.00	8.62	8	-.80	2.15
	ติดตามผล	76.63	8.63	8	.09	1.50

จากตารางที่ 6 พบว่า ในระยะเวลาก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเท่ากับ 77.75 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 5.31 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็น 77.38 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 6.39

ในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเท่ากับ 106.63 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 4.14 ส่วนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็น 77.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 8.62

ในระยะการติดตามผลการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเท่ากับ 108.00 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 7.17 ส่วนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็น 76.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 8.63

ทั้งนี้การแจกแจงเป็นโค้งปกติทั้งในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลองโดยพิจารณาจากค่าความเบ้ (Skew: Sk) และค่าความโด่ง (Kurtosis: Ku) ซึ่งจากผลการ ทดลองพบว่าทั้งค่าความเบ้และค่าความโด่งอยู่ในเกณฑ์ คือ $-5.00 \leq Sk \leq 5.00$ และ $-5.00 \leq Ku \leq 5.00$ (Runyon et al, 1966)

จากข้อมูลข้างต้น สามารถแสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ในระยะต่างๆ ของการทดลองได้ดังภาพที่ 2

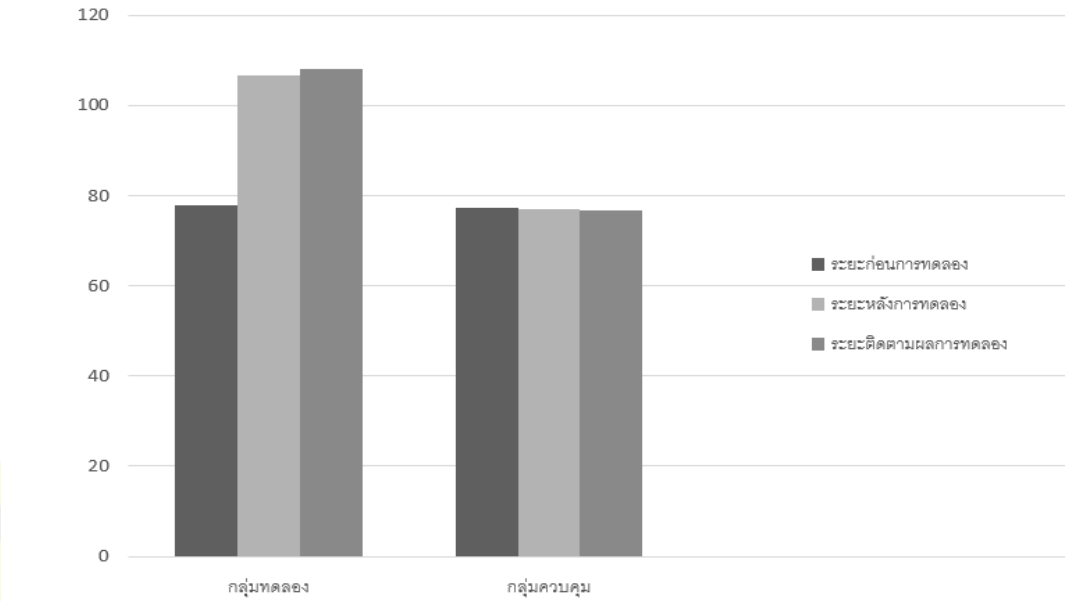

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง

จากภาพที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะเวลาก่อนการทดลองเป็น 77.75 ระยะเวลาหลังการทดลองเป็น 106.63 และระยะติดตามผลเป็น 108.00 ซึ่งพบว่าระยะหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 28.88 ส่วนระยะติดตามผลการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 30.25 และมีคะแนนสูงกว่าระยะหลังการทดลองเท่ากับ 1.37

กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะเวลาก่อนการทดลองเป็น 77.38 ระยะเวลาหลังการทดลองเป็น 77.00 และระยะติดตามผลเป็น 76.63 ซึ่งพบว่าระยะหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 0.38 ส่วนระยะติดตามผลการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 0.75 และมีคะแนนต่ำกว่าระยะหลังการทดลองเท่ากับ 0.3

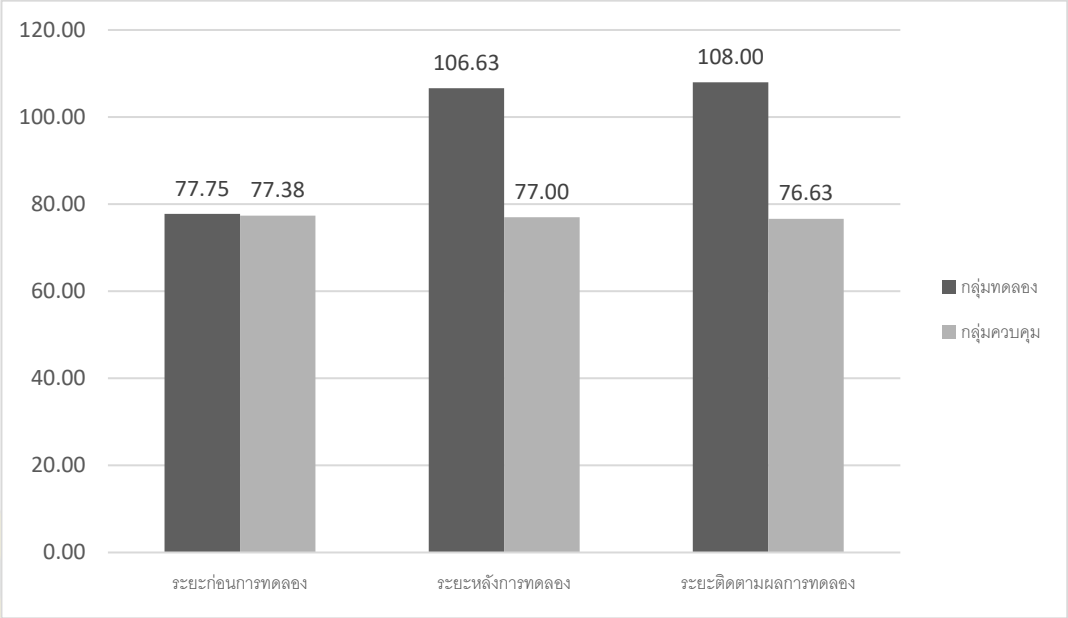

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากภาพที่ 3 พบว่าระยะเวลาก่อนการทดลองในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 77.75 และกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 77.38 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 0.37

ระยะหลังการทดลอง พบว่าในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 106.63 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 77.00 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 29.63

ระยะติดตามผลการทดลอง พบว่าในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 108.00 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 76.63 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 31.37

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาในการทดลองนั้น ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นได้ผล ดังนี้

การทดสอบการแจกแจงปกติ

การทดสอบการแจกแจงปกติของข้อมูล ผู้วิจัยทดสอบด้วยสถิติ Shapiro-Wilk test ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบการแจกแจงปกติของข้อมูลคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

การทดลอง	Shapiro-Wilk test	p
กลุ่มทดลอง		
ระยะก่อนการทดลอง	.97	.86
ระยะหลังการทดลอง	.86	.13
ระยะติดตามผลการทดลอง	.97	.88
กลุ่มควบคุม		
ระยะก่อนการทดลอง	.90	.30
ระยะหลังการทดลอง	.93	.54
ระยะติดตามผลการทดลอง	.95	.74

* $p < .05$

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายได้ว่า คะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการแจกแจงโค้งปกติทั้งในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง โดยพิจารณาจากค่า Shapiro-Wilk test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม

ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมด้วยสถิติ Mauchly's test ทดสอบค่า Assumption of compound symmetry เพื่อเลือกวิธีการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผลการทดสอบพบว่าค่า Mauchly's test =0.95 df=2 p=0.72 สรุปได้ว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น คือความแปรปรวนเป็นลักษณะเป็น Assumption of compound symmetry จึงเลือกใช้การอ่านผลวิเคราะห์แบบวิธี Sphericity Assumed ได้ผลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม Mauchly's test of sphericity

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx-Chi-square	df	p	Epsilon[b]		
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
ระยะเวลาการทดลอง	.95	.66	2	.72	.95	1.00	.50

* p < .05

นอกจากนี้ ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง

Source of Variation	df	SS	MS	F	p
Between Subject					
Group (G)	1	5022.52	5022.52	42.09*	.00
SS w/in Groups	14	1670.63	119.33		
Within Subjects					
Interval	2	2244.67	1122.33	93.95*	.00
I x G	2	2426.17	1213.08	101.54*	.00
I x G w/in Groups	28	334.50	11.95		

* p < .05

จากตารางที่ 9 พบว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลองมีปฏิสัมพันธ์กันที่ส่งผลต่อคะแนน ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ โดยกลุ่มที่ดำเนินการต่างกัน มีผลต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์แตกต่างกัน แสดงว่ากลุ่มที่ดำเนินการที่ต่างกันมีผลต่อคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อระยะเวลาในการทดลองต่างกันคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้เมื่อพบว่า ระยะเวลาและวิธีการทดลองมีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงนำเสนอกราฟแสดงความสัมพันธ์ ดังภาพที่ 4

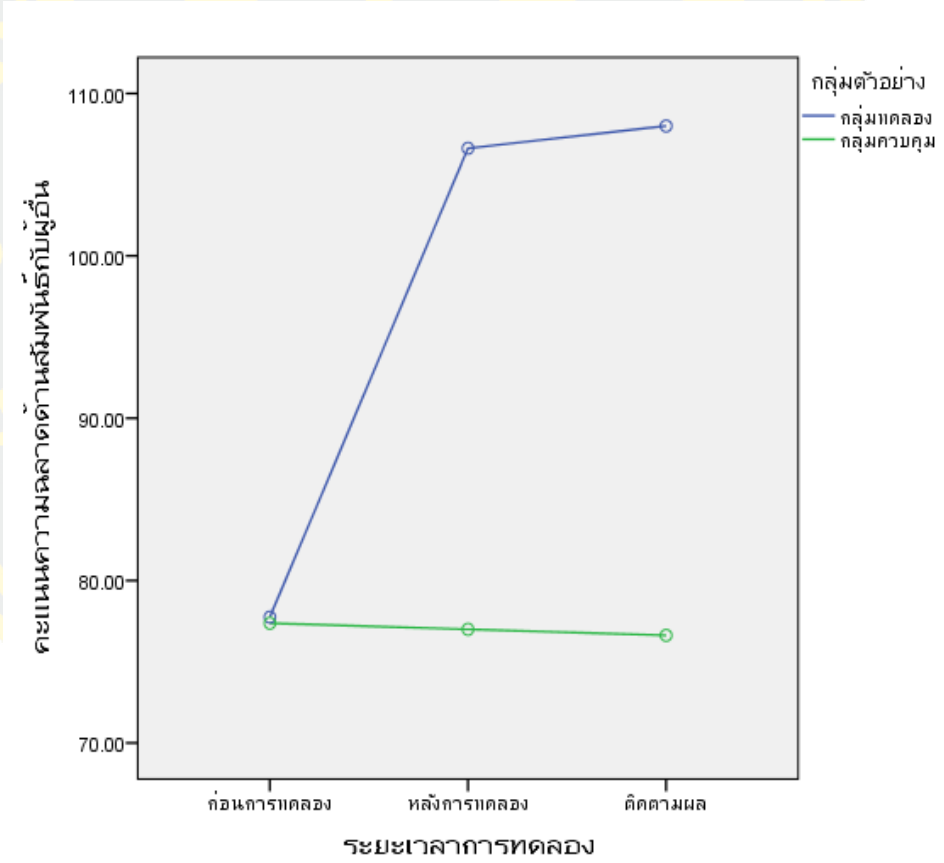

ภาพที่ 4 กราฟเส้นแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะการติดตามผลการทดลอง

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

Source of Variation	df	SS	MS	F	p
ก่อนการทดลอง					
Between Group	1	.56	.56	.02	.90
within Groups	14	483.38	34.53		
Total	**15**	**483.94**			
หลังการทดลอง					
Between Group	1	3510.56	3510.56	76.81*	.00
within Groups	14	639.88	45.71		
Total	**15**	**4150.44**			
ติดตามผลการทดลอง					
Between Group	1	3937.56	3937.56	62.51*	.00
within Groups	14	881.88	62.99		
Total	**15**	**4819.44**			

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า

1. ระยะเวลาก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่าง

2. ระยะเวลาหลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระยะเวลาติดตามผลการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบย่อยของคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ในระยะเวลาต่างๆ ของการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source of Variation	df	SS	MS	F	p
กลุ่มทดลอง					
Between group	2	4668.58	2334.29	72.368*	.00
within groups	21	677.38	32.26		
total	**23**	**5345.95**	**2368.55**		
กลุ่มควบคุม					
Between group	2	2.25	1.13	.02	.98
within groups	21	1327.75	63.23		
total	**23**	**1330.00**	**64.36**		

* $p < .05$

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยนำมาเปรียบเทียบรายคู่ด้วยการใช้วิธีบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni) ดังตารางที่ 12

สำหรับกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง ไม่แตกต่าง

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ของกลุ่มทดลองในระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ของกลุ่มทดลองในระยะเวลาต่างๆของการทดลองด้วยการทดสอบแบบบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni method)

ระยะเวลาการทดลอง(I)	M	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ติดตามผลการทดลอง
		77.75	106.63	108.00
ก่อนการทดลอง	77.75	-	28.88*	30.25*
หลังการทดลอง	106.63	-	-	1.38
ติดตามผลการทดลอง	108.00	-	-	-

* p<.05

จากตารางที่ 12 พบว่าในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ในระยะเวลาหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และในระยะติดตามผลการทดลองสูงกว่าระยะเวลาก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ในระยะติดตามผลการทดลองกับระยะเวลาหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน แสดงว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ในระยะหลังการทดลองและระยะการติดตามผลการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และในระยะติดตามผลการทดลองกับระยะเวลาหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi experimental Research) มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีการทดสอบก่อนทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผลการทดลอง เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยสุ่มจากนิสิตที่มีคะแนนแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นระดับต่ำถึงปานกลาง และสมัครใจเข้าร่วมทดลอง จำนวน 16 คน และสุ่มด้วยวิธีการจับคู่ (Matching) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คนและกลุ่มควบคุม 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นและโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม โดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที และเก็บข้อมูลโดยการวัดคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นใน 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ Two – way ANOVA repeated measurement

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถได้สรุปผลการวิจัยไว้ ดังนี้

1. นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางหลังการทดลองจะมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงกว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่ได้รับการโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1. นิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 อันเนื่องมาจากกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์มีจำนวน 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 - 90 นาที ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่มีการดำเนินชีวิตตามปกติและไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลองได้การเรียนรู้ พัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มที่เน้นให้กลุ่มเกิดความตระหนักรู้ เข้าใจความแตกต่างของผู้อื่น มีความไวในการสังเกตสีหน้าท่าทางของผู้อื่น โดยการให้กลุ่มทดลองร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายในกลุ่ม และสะท้อนให้กลุ่มทดลองได้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปปรับใช้กับตนเองในการมีสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ซึ่งเห็นได้จากการสะท้อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ถึง 2 จะเป็นการสร้างสัมพันธภาพและรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างสมาชิกกับผู้นำกลุ่ม และระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง เนื่องจากทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพในการปรึกษา โดยผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม และคอยเอื้ออำนวยในการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจทำให้กล้าที่จะเปิดเผยตนเองและเปิดรับการปรึกษามากยิ่งขึ้น สะท้อนได้จากในครั้งแรกสมาชิกกลุ่มยังไม่มีใครกล้าที่จะเริ่มเปิดเผยตนเอง และครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มเริ่มกล้าที่จะเล่าเรื่องของตนเอง และเปิดเผยตนเองมากขึ้น

ครั้งที่ 3 ถึง 4 เป็นกระบวนการที่ให้สมาชิกได้ทบทวนตัวเอง โดยผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ทบทวนทางด้านอารมณ์ และความสอดคล้องในตนเอง ขณะที่สมาชิกกำลังเล่าถึงอารมณ์ของตนเองและเล่าถึงการสอดคล้องกันของวงกลมที่เขียน ผู้นำกลุ่มจะทำการตั้งถามเพื่อเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับอารมณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อเกิดอารมณ์นี้ส่งผลกระทบอย่างไรต่อสมาชิกบ้าง เมื่อเกิดอารมณ์ดังกล่าวสมาชิกมีวิธีการจัดการอย่างไร มีอะไรบ้างที่สอดคล้องกันผ่านวงกลม เป็นต้น หลังจากสมาชิกทุกคนเล่าจบผู้นำกลุ่มก็ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมต่อกิจกรรมดังกล่าว ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการสำรวจทำความเข้าใจในตนเอง เพราะการที่เราจะเข้าใจผู้อื่นได้ดีเรายอมที่จะเข้าใจในตนเอง

ก่อน ซึ่งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีการตอบสนองกิจกรรมในทิศทางบวก จากการสะท้อนของกลุ่ม ตัวอย่างดังนี้

“จากการได้เข้าร่วมกลุ่มมันทำให้หนูได้สังเกตความรู้สึกเพื่อนได้ดีมากขึ้น จากที่หนูก็จะมองว่าเพื่อนดูนิ่ง ๆ ปกติก็จะคิดว่าเพื่อนปกติดี แต่ไม่รู้มาก่อนเลยจริงๆแล้วเพื่อนกำลังเครียด ก็ทำให้หนูได้รู้จักที่เข้าใจและสังเกตคนรอบข้างได้ดีขึ้นค่ะ”“จากการได้ทบทวนครั้งนี้มันทำให้หนูรู้อย่างหนึ่งว่าถ้าเราเลือกมองแต่อารมณ์ด้านลบวันวันนั้นทั้งวันก็จะทำให้มีแต่อารมณ์ด้านลบ หมดแรง รู้สึกไม่อยากจะทำอะไรไปทั้งวันค่ะ” เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้และสังเกตสมาชิกคนอื่น ๆ ได้ดีขึ้น

“จริง ๆ มันมีอันที่หนูไม่กล้าเขียนลงไปค่ะ แต่ตรงกับที่เพื่อนเขียนมา เพราะหนูไม่มั่นใจว่าหนูจะถนัดในเรื่องนี้ แต่ตอนนี้มันทำให้หนูมันใจยิ่งขึ้นค่ะและกล้าที่เขียนลงไปในวงกลมของตัวเอง” สะท้อนให้เห็นถึงการมองตัวเองที่สอดคล้องมากขึ้น ยอมรับในความจริงแท้ความสามารถของตนเอง

ครั้งที่ 5 ถึง 10 เป็นกระบวนการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านการทบทวนเรื่องราว และผลกระทบต่าง ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่สมาชิกเคยประสบมา ในครั้งที่ 5 – 10 จะเป็นการเล่าถึงประสบการณ์ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับผู้อื่นของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน ซึ่งจากการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกกับกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความเป็นตัวเองมากขึ้น และกล้าเปิดเผยเรื่องราวในอดีตของตนเองทั้งทางบวก และทางลบ อีกทั้งยังแสดงความคิด ความรู้สึกของตนอย่างตรงไปตรงมา โดยผู้นำกลุ่มฟังอย่างตั้งใจ เนื่องจากไว้วางใจกลุ่มว่าสมาชิกกลุ่มจะสามารถขับเคลื่อนกลุ่มไปในทิศทางที่สมาชิกกลุ่มคาดหวังได้ และผู้นำกลุ่มยอมรับเรื่องราวที่สมาชิกกลุ่มเล่าอย่างไม่มีเงื่อนไข เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจสมาชิกกลุ่มได้อย่างแท้จริง โดยผ่านการสะท้อนดังนี้

“การได้พูดคุยและได้ฟังเรื่องราวของเพื่อน ๆ ทำให้หนูได้ทบทวนตัวเองและเห็นมุมมองหลาย ๆ มุมว่าความสัมพันธ์ที่ดีไม่จำเป็นต้องเป็นความสัมพันธ์ที่พิเศษเหมือนในนิยายในการ์ตูนแต่เป็นเพียงความธรรมดาที่เราใส่ใจแสดงถึงความเข้าใจกันรับฟังกันมันก็สามารถทำให้ความสัมพันธ์นั้นดีละก็ยืนยาวได้แล้ว”“จากที่ได้ฟังเพื่อนๆมาทำให้หนูคิดได้ว่าจริงๆคนเราไม่จำเป็นต้องเหมือนกันชอบอะไรเหมือนกัน อายุเท่ากัน คนเรามีความต่างกันแต่เราก็เป็นเพื่อนกันได้เพียงเรามอบสิ่งดี ๆ ให้กันคือการรับฟังกัน ความเข้าใจกันเพราะถ้าเราไม่เข้าใจ หรือรับฟังกันมันก็จะไม่สามารถทำให้เขาเปิดรับอารมณ์หรือด้านต่าง ๆ ของเราได้เลยค่ะ” “จากที่ได้ทบทวนเรื่องที่เกิดขึ้นทำให้หนูได้รับรู้ว่าเมื่อเราเจอสิ่งดี ๆ เราก็จะเก็บสิ่งนั้นแล้วส่งต่อให้คนอื่น ๆ ส่วนเรื่องอะไรลักษณะอะไรที่เราเจอแล้วเรารู้สึกว่าไม่โอเคซึ่งถ้าไปทำกับคนอื่นเขาก็คงไม่ชอบเหมือนกันเราก็จะไม่ทำและระวังมากขึ้น”

ครั้งที่ 11 ถึง 12 เป็นการทบทวนการปรึกษากลุ่มที่ผ่านมาและยุติการปรึกษากลุ่มรวมทั้งการชื่นชมให้กำลังใจกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มใช้การฟังอย่างตั้งใจ เพื่อสะท้อนและสรุปความจากสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูด อีกทั้งการชื่นชม การให้กำลังใจกันภายในกลุ่มนั้นเป็นการสนับสนุนทางบวกให้สมาชิกกลุ่มกล้าที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรม หรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

จากการสะท้อนของนิสิตกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้นิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้นทั้ง ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลองจากการได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชวนพิศ เปรมกมล (2562) ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลางต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ก่อนและหลังการเข้าร่วมรับการปรึกษาแบบกลุ่มมีการปรับตัวด้านการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐนิช เจริญวรชัย (2559) ศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความสำนึกขอบคุณ ของนิสิตปริญญาตรี ปีการศึกษา 2557 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 คน พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีคะแนนความสำนึก ขอบคุณสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากงานวิจัยที่สอดคล้องข้างต้นสามารถยืนยันได้ว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นให้เพิ่มขึ้นได้

2. นิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม โดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน และกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรื่องราวประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม อีกทั้งสะท้อนให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ด้วยตนเองจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Roger (1967 อ้างถึงใน Geral Corey, 2011) ที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของผู้รับการปรึกษาก็ขึ้นอยู่กับระดับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาด้วย หากผู้รับการปรึกษาสัมผัสได้ถึงความจริงใจ(genuine) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข(Unconditioned Positive Regard) ของผู้ให้การปรึกษา จะทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการยอมรับตนเองมากขึ้น เมื่อสิ้นสุดกระบวนการปรึกษากลุ่ม

ทั้ง 12 ครั้ง ผู้วิจัยยังได้ติดตามผลการทดลองกับกลุ่มทดลองภายใน 2 สัปดาห์ พบว่ายังมีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Emma Lusiana (2019) Counseling Service with A Person Centered Approach to Improve Positive Self-Concept of Students พบว่า การให้คำปรึกษาโดยยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถปรับปรุงแนวคิดในตนเองในเชิงบวกของนักเรียนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนารี จุลพันธ์ (2558) ศึกษาการใช้โปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยในโปรแกรมการปรึกษาใช้วิธีการ ปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มนักศึกษากลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้น กล่าวได้ว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ให้เพิ่มขึ้นและมีความคงทนของความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นได้จริง จึงส่งผลให้นิสิตที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีคะแนนความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ข้อจำกัดของงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้ฐานคิดจากทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งกระบวนการปรึกษาเป็นกระบวนการปรึกษากลุ่มที่มีโครงสร้างและหัวข้อกำหนดในแต่ละครั้งที่ชัดเจน โดยเน้นเรื่องสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิก และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันเองตามฐานคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยังเน้นคุณสมบัติของผู้นำกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นหลัก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงไม่ได้ใช้ฐานคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางทั้งกระบวนการปรึกษาที่ไม่มีการนำทาง ไม่มีหัวข้อกำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นโปรแกรมที่มีฐานคิดจากทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยผู้นำกลุ่มต้องมีคุณสมบัติสำคัญ 3 ประการตามแนวคิดทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ผู้นำไปใช้ควรศึกษาการปรึกษากลุ่มและทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญและความเข้าใจก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับโปรแกรมการปรึกษา

2. โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง นำไปใช้พัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากนำไปใช้กับนิสิต คณะ สาขาวิชาอื่น อาจจะต้องมีการตรวจสอบบริบทในโปรแกรมก่อนการนำไปใช้จริง

3. อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ควรส่งเสริมความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ผ่านการเรียนการสอน จัดกิจกรรม เพื่อนำปสู่การเป็นครูแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนในอนาคตและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นสร้างขึ้นเพื่อศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ อาจมีการศึกษาพัฒนาในนิสิตคณะอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อปรับเป็นกระบวนการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางทั้งหมด โดยไม่มีหัวข้อ และการนำทาง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กล้าหาญ ณ น่าน. (2557). อิทธิพลของคุณลักษณะบุคลิกภาพและความพึงพอใจที่มีต่อการปรับตัวในการทำงานของผู้เข้าสู่ตลาดบัณฑิตใหม่. วารสารวิทยาการจัดการ, *31*(1), 39-67.

กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา. (2565). จำนวนนิสิตปัจจุบันแยกตามปีที่เข้า. Retrieved from https://reg.buu.ac.th

กัญญ์ณณัฏฐ์ นันตะวงษ์. (2554). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการพัฒนาทักษะการจัดการกับอารมณ์ของนักเรียน. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. (2557). การศึกษาและพัฒนาความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาภาคใต้. (ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

กาญจนา ไชยพันธ์. (2559). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

การศึกษาไทย. (2563). ความหมายของครูในศตวรรษที่ 21. https://www.xn--12ca0ezbc4ai2ee1bzl.com/17/09/2022/

เกษม เขมนันท์. (2554). ชีวิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: ทวีการพิมพ์.

เกษม วัฒนชัย. (2552). เติมความฝันปัญญาชน. กรุงเทพฯ: ทวีการพิมพ์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. *2542* และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ *2)*. กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย. (2552). การพัฒนาแบบวัดความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จรีวรรณ ชัยอารีย์เลิศ. (2558). ผลการให้การปรึกษากลุ่มแบบร่วมรู้สึกต่อความเอื้ออาทรผู้อื่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ *6.* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

จารุรินทร์ ปิตานุพงศ์ และคณะ. (2560). ระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลานครินทร์ เวชสาร มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, *35*(3), 1-10.

จินตนา ยูนิพันธ์. (2557). การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ สรรพวีรวงศ์. (2559). ความสุขของนักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. สงขลานครินทร์เวชสาร, *34*(5), 269-279.

จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฏ์. (2559). จิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิวัฒน์ วิรังกร. (2548). คัมภีร์ชีวิตนิสิตใหม่. กรุงเทพฯ: โครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจริญศรี นพโสภณ. (2553). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการเพิ่มพูนศักยภาพในการมีเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ *6.* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ชวนพิศ เปรมกมล. (2562). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษา แบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ของ Carl R. Rogers ต่อการปรับตัวด้านการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารศึกษาศาสต์ม มมร, *7*(2).

ณัชชา มหปุญญานนท์. (2561). เครื่องมือการให้คะแนน (*Score Rurics)*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ณัฐฏฐณิช เจริญวรชัย. (2559). ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความสำนึกรู้คุณของนิสิตปริญญาตรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ดวงใจ วัฒนสินธุ์. (2558). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาต่อการแก้ปัญหาทางสังคม และภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาลจิตเวช และสุขภาพจิต, *34*(1), 86-102.

ทองเรียน อมรัชกุล. (2555). การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์ระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทัชชา สุริโย. (2559). ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นในวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

ทัศไนยวรรณ จินตสุธานนท์. (2546). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนา การควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ *5* โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ธีราพร สอนจีน. (2557). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่มีต่อการยอมรับตนเองของนักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

นพรัตน์ นาชาสิงห์. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ *3* จังหวัดสุโขทัย ที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านพรหมวิหารสี่ และประสบการณ์ทางสังคมแตกต่างกัน. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

ประกอบ คุปรัตน์. (2528). ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พนม เกตุมาน และคณะ. (2556). ปัญหาทางสุขภาพจิตที่พบในนักศึกษาแพทย์ศิริราชที่ไม่สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2550. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 58*(3), 271-282.

พรทิพย์ อุ่นมีศรี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัษยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 2(2)*, 27-42.

พรพิมล เจียมนาคินทร์. (2559). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อ แกรมมี่.

เพชรยุพา บูรณ์สิริจรุงรัฐ. (2558). หลักการพัฒนาความฉลาดทางสังคม. กรุงเทพฯ: เฌอเดียมอง.

แพรเพียว พัชรอภิฉัตร. (2549). ผลการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อสุขภาพจิตวัยรุ่น. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา คนมหาวิทยาลัย (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภมรพรรณ์ ยุระยาตร์. (2562). การศึกษาและพัฒนาความผาสุกทางจิตใจของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

มณีรัศมิ์ พัฒนสมบัติสุข. (2564). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทางการพยาบาลและสังคมศาสตร์. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 8(2)*, 329-343.

มนทกานต์ กุลวิจิตร์รัตน์. (2551). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่น. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

มัลลวีร์ อดุลวัฒนศิริ. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการปรับตัว และวิธีแก้ไขของนักเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มิติ โอชสานนท์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 กรณีศึกษาโรงเรียนราชวินิต. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(2)*, 140-152.

ลักขณา สริวัฒน์. (2560). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ลัดดาวัลย์ นุชนารถ. (2561). การศึกษาผลของการจัดศูนย์การเรียนรู้แบบเน้นกิจกรรมตามแนวพหุปัญญาที่มีต่อความสามารถด้านคณิตศาสตร์ และความสามารถด้านภาษาของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา,

วนิษา เรซ. (2550). อัจฉริยะสร้างได้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรด.

วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์. (2560). ปัจจัยทางจิตสังคม และคุณลักษณะครูจิตวิทยาแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูจิตวิทยาแนะแนว. Retrieved from คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา:

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2559). จิตวิทยาการปรับตัว (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วัชรี ทรัพย์มี. (2554). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา: กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรี ทรัพย์มี. (2556). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา: กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2557). การพัฒนานิสิตนักศึกษาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยากร เชียงกูล. (2553). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี *2551/2552 :* บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

วีณา เตชะพนาดร. (2548). การศึกษาและพัฒนาความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. (ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

วีระ สมบูรณ์. (2551). มิติแห่งความคิดคำนึง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). เชาว์อารมณ์ (*EQ)* ดัชนีเพื่อความสุขและความสำเร็จในชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 7 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2554). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 16 ed.). สมุทรสาคร: พิมพ์ดี.

ศิริธร เรียบสันเทียะ. (2553). ผลของโปรแกรมพัฒนาการเข้าถึงใจตามแนวคิดของโรเจอร์สที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,

ศิริวัลย์ งามชมภู. (2552). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีโรเจอร์สเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเอง ของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต *4* จังหวัดขอนแก่น. . (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

สมพงษ์ สุขีเกตุ. (2553). รวมบทความทางวิชาการ เรื่อง การอุดมศึกษาและวิจัยสถาบัน. Retrieved from กองแผนงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต ปี 2561. Retrieved from https://www.nso.go.th

สุนทร โคตรบรรเทา. (2558). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

สุนารี จุลพันธ์. (2558). การใช้โปรแกรมการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, *3(1)*.

อนงค์ วิเศษสุวรรณ์. (2554). การปรึกษากลุ่ม (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อนุพงศ์ แก้วของแก้ว. (2552). การให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางตามแนวคิดของโรเจอรส์เพื่อเพิ่มอัตมโนทัศน์: กรณีศึกษาในผู้ต้องขัง. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

อุไรวรรณ ชัยชนะวิโรจน์. (2560). การทดสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย. วารสารพยาบาล และสุขภาพ, *11*(2), 105-111.

Albrecht, K. (2006). *Social Intelligence: The New Science of Success*. San Francisco: Jossy-Bass A Wiley Imprint.

Bar-on, R. (2005). The impact of emotional intelligence on subjective wellbeing. *Perspectives in Education*(23), 41-61.

Bolton, & Kammeyer. (1968). *Effectiveness ofaschool-based cognitive behavioral therapy program for thai adolescents with depression.* (For the degree of doctor of philosophy in nursing), Chiangmai university, Chiangmai.

Brandt, R. (1947). Is this School a Learning Organization ? 10 Ways To Tell ? Retrieved from http://www.nsdc.org.library/ Jsd/brandt 241.html.

Brinkworth, M. E., McIntyre, J., Juraschek, A. D. andGehlbach, H.,. (2018). Teacher-student Relationships: The Positives and Negatives of Assessing Both Perspectives. *Journal of Applied Developmental Psychology, 5(2)*, 28-36.

Buzan. (2002). *The mind map book*. London: BBC Enterprisses Limited.

Campbell, J. P. (1996). On the Nature of Organizational Effectiveness. *New Perspectives on Organizational Effectiveness, In P.S. Goodman and J.M. Pennings (Eds.)*, 13-55.

Corey, G. (1968). Theory and practice of group counseling. Retrieved from Thomson/Brooks/Cole

Corey, G. (2004). *Group Techniques* (Third Edition ed.).

Corey, G. (2011). *DVD for integrative counseling: The case of Ruth and lecturette*. CA: Brooks/Cole.

Corey, G. (2012). *Theory and practice of counseling & psychotherapy*. Belmont CA: Books/ Cole.

Emma, L. (2019). Counseling Service with A Person CenteredApproach to Improve Positive Self-Concept of Students. *Advances in Social Science*, 462.

Feldmam, K. A., & Newcomb, T. m. (1970). *The Impact of College on Student* (2nd ed. ed.). California: Jossy Bess lnc.

Flavell, J. H. (1979). Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Area of Cognitive Development Inquiry. *American Psychologist, 34*(10), 906-911.

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: A Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). *Frames of Mind: The theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (2011). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

Gianluca. (2006). *The Motivation to Work*. New York: John Wiley & Sons.

Goleman, D. (2006). *Social Intelligence*. London: Random House Group Limited.

Indeed Editorial Team. (2023). Interpersonal Intelligence: Meaning and Why It's Important. Retrieved from https://www.indeed.com/career-advice/career-development/interpersonal-intelligence

Kaufman, H. F. (1949). *Participation in Organized Activities in Selected Kentucky localities (Bulletin / Kentucky Agricultural Experiment Station)*. Kentucky: University of Kentucky.

Kosmitzki;.et.al. (1993). Validating Rotter's (1966) Locus of Control Scale with a Sample of Not-for-Profit Leaders. *Management Research News, 24*(6/7), 25-34.

Krejcie R. V. and Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and psychological Measurement, 30(3)*, 607-610.

Kurt, S. (2020). Theory of Multiple Intelligences – Gardner. Retrieved from https://educationaltechnology.net

Meijs, N., Cillessen, Antonius, H. N., Scholte, R. H., Segers, J. E., & Spijkerman, R. (2010). “Social intelligence and academic achievement as predictors of adolescent popularity”. *Journal Youth Adolescence, 39*(1), 62-72.

Moss, F. A., & Hunt, T. (1927). Are you socially intelligent? *Scientific American, 137*, 108-110.

Noortie.Meis.et.al. (2008). Collaborative public management: Assessing what we know and how we know it [Special issues]. *Public Administration Review, 66*(6), 33-43.

Pennings, H. J. M. (2018). Interpersonal adaptation in teacher-student interaction. *Learning and Instruction, 55*.

Pilot, D. F., & Beck, C. T.,. (2014). *Essential of nursing research: Appraising evidence for nursing practice*: Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Rogers, C. R. (1967). *Client-Centered Therapy*. Boston: Houghton-Mifflin.

Rogers, C. R. (1986). Carl Rogers on the development of the person-centered approach. *Person-Centered Review, 1*(3), 257-259.

Stemberg;.et.al. (1981). *Educational evaluation and decision making*. Itasca. IL: Peacock.

Susanne, Heinz, & Mart. (2007). The Relationship Between Spirituality and Leadership Practices of Female Administrators in K- 12 Schools. Retrieved from http://proquest.umi.com

Thorndike, E. L. (1920). Intelligence and its uses. *Harper's Magazine*(140), 227-235.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

สำเนา

ที่ IRB4-236/2565

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU174/2565

โครงการวิจัยเรื่อง : ผลการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นในนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวญาณิศา กิติชัยชาญ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 2 วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565
2. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 2 วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 2 วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 20 เดือน กันยายน พ.ศ. 2565
5. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 20 เดือน กันยายน พ.ศ. 2565
6. เอกสารอื่นๆ ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 5 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565

วันที่หมดอายุ : วันที่ 5 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566

ลงนาม *นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ*

(นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบวัดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด

อายุ.....ปี

คณะ.....

สาขา.....

ส่วนที่ 2 แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

5 = จริง 4 = ค่อนข้างจริง 3 = ไม่แน่ใจ

2 = ค่อนข้างไม่จริง 1 = ไม่จริง

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.ฉันรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมกลุ่มทุกคนอย่างตั้งใจ					
2.ฉันสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตกับเพื่อนๆได้					
3.ฉันเข้าใจความรู้สึกแท้จริงของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					
4.เพื่อนสามารถปรึกษาฉันได้ทุกเรื่องรวมทั้งเรื่องส่วนตัว					
5.ฉันรับรู้และเข้าใจเหตุผลในการตั้งเป้าหมายของเพื่อน					
6.ฉันเข้าใจว่าบุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน					
7.ฉันสังเกตสีหน้าท่าทางก็รับรู้ได้ว่าเพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไรในขณะนั้น					
8.ฉันมักจะเป็นห่วงเมื่อเพื่อนเกิดการเจ็บป่วย					
9.ฉันมีวินัย และเคารพกฎระเบียบของกลุ่ม					
10.ฉันเข้าใจความต้องการของผู้อื่นที่สื่อให้ฉันรับรู้ได้					
11.ฉันสามารถพูดคุยได้กับเพื่อนทุกคนในห้องเรียน					
12.ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
13.ฉันรู้สึกลำบากใจเมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความขัดแย้งกับฉัน					
14.ฉันมีอิทธิพลหรือสามารถชักจูงคนอื่นให้คล้อยตามได้ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ดี					
15.ฉันมีความเข้าใจถึงความยุติธรรมสำหรับตนเองและผู้อื่น					
16.ฉันสามารถตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นว่าเพื่อนทำไม่ถูกต้อง					
17.ฉันสามารถไกล่เกลี่ยต่อรอง เมื่อเพื่อนมีความขัดแย้งต่อกัน					
18.เมื่อเพื่อนเกิดปัญหาในการทำงาน ฉันมักคอยให้กำลังใจและให้คำปรึกษา					
19.ฉันมีความสุขที่ได้สอนสิ่งที่ถนัดให้กับคนอื่นๆทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล					
20.ฉันชอบศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมนอกจากห้องเรียนกับเพื่อนในกลุ่ม					
21.เมื่อกลุ่มเพื่อนมีปัญหา ฉันสามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงได้					
22.เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ ฉันสามารถให้ความช่วยเหลือได้					
23.ฉันทำงานภายใต้แรงกดดันของกลุ่มได้					
24.ฉันรู้สึกลำบากใจ เมื่อต้องปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมกลุ่มใหม่					
25.ฉันมักอาสาช่วยเหลืองานเพื่อน					
26.ฉันรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อน เพื่อนำมาวิเคราะห์ ก่อนตัดสินใจเรื่องต่างๆ					

โปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
1	**ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ** 1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มด้วยความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจวัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่ ข้อตกลง วันเวลา และสถานที่ในการปรึกษากลุ่มตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก แนะนำตนเอง และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว 2. ผู้นำกลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์กลุ่ม บทบาทของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ข้อตกลงเบื้องต้น 3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกิจกรรม “รู้จักฉัน รู้จักเธอ” เพื่อให้สมาชิกได้ทำความรู้จักกันมากยิ่งขึ้น 4. ผู้นำกลุ่มสอบถามความคาดหวังของสมาชิกในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม และเชื่อมโยงความคาดหวังของสมาชิกภายในกลุ่ม 5. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สอบถามเกี่ยวกับข้อสงสัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรึกษากลุ่ม 6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่ได้จากกิจกรรม “รู้จักฉัน รู้จักเธอ” 7. ผู้นำกลุ่มสรุปการปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 1 พร้อมกล่าวขอบคุณสมาชิก และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2 พร้อมทักชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2	**แนวคิด** การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้นำกลุ่มแสดงออกถึงยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข จริงใจ และความเข้าใจสมาชิกกลุ่มอย่างแท้จริง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความไว้วางใจ อบอุ่น และกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน (Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข(Unconditional Positive Regard)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
2	**รักษาสัมพันธภาพ** 1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา และระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความไว้วางใจผู้ให้การปรึกษาและสมาชิก พร้อมทั้งกล้าเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแนะนำตนเอง โดยสมาชิกคนต่อไปทวนชื่อสมาชิกท่านอื่นก่อนจากนั้นตามด้วยชื่อตนเอง 2. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้จากการปรึกษากลุ่มในครั้งที่แล้ว และชี้แจงวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่2 3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกิจกรรม “รู้ไหมใครเอ่ย” โดยให้สมาชิกวาดรูปสัตว์อะไรก็ได้ที่สื่อความเป็นตัวตนของตนเองได้ดี ไม่ว่าจะรูปลักษณ์ นิสัย จากนั้นนำมาใส่กล่องฉลากแล้วให้สมาชิกกลุ่มจับฉลากแล้วทายว่าสัตว์ที่ได้เป็นของสมาชิกท่านใด เพราะอะไร เมื่อทายจนครบทุกคนจึงเริ่มเฉลยว่าใช่หรือไม่ หากใช่ให้อธิบายเหตุผลว่าเพราะอะไรจึงวาดรูปสัตว์รูปนี้ 4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปสิ่งที่สมาชิกกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นมา พร้อมอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม 5. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษาครั้งที่ 3 เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้าการปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณสมาชิก และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ยังมีอีกสิ่งที่สำคัญคือการที่สมาชิกกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพื่อเป็นส่วนช่วยให้สมาชิกกลุ่มกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพภายในตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนข้อความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน(Congruence) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
3	**ตระหนักรู้ตนเอง** 1. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักรู้ถึงอารมณ์ความคิดของตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรื่องราว และวิธีการจัดการอารมณ์ของตนเอง 3. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงอารมณ์ที่ส่งผลต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	1. ผู้นำกลุ่มทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแต่ละแนะนำตัวพร้อมบอกว่าตนเองมาจากจังหวัดอะไร 2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกหลับตา หายใจเข้า – ออกช้าๆ จำนวน 5-10 ครั้ง และให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3 3. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม “ALWAYS BE AWARE” ผู้นำกลุ่มแจกวงล้อแห่งอารมณ์ให้แก่สมาชิก จากนั้นผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ลองทบทวนถึงอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นในวันนี้ ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงการมาเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษา ว่าสมาชิกแต่ละคนมีอารมณ์ใดบ้างโดยให้สมาชิกเลือกมา 1 อารมณ์ 4. ผู้นำกลุ่มชวนสมาชิกสำรวจถึงสาเหตุที่ทำให้สมาชิกเกิดอารมณ์ที่เลือกมา เมื่อเกิดอารมณ์ที่เลือกมาแล้วผลกระทบที่ตามมาคืออะไร สมาชิกแสดงออกหรือมีวิธีจัดการอย่างไรกับอารมณ์นั้น โดยให้สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวกันภายในกลุ่ม 5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม “ALWAYS BE AWARE” จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มและกิจกรรม “ALWAYS BE AWARE” 6. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4 เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การตระหนักรู้ในตนเอง เพื่อให้บุคคลเข้าใจและยอมรับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้บุคคลเปิดกว้าง อีกทั้งสามารถเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นได้มากขึ้น นำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น **ทักษะ** - ทักษะการเงียบ - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนข้อความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน (Congruence) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข(Unconditional Positive Regard)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
4	**ความสอดคล้องในตนเอง** 1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนตนเองให้สอดคล้องกับความเป็นจริง 2. เพื่อให้สมาชิกแลกเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อสมาชิกร่วมกัน	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแนะนำตัวพร้อมบอกฤดูกาลที่ชอบโดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นฤดูกาลที่มีแค่ในประเทศไทย พร้อมบอกเหตุผล 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4 3. ผู้นำกลุ่มชวนสมาชิกร่วมกิจกรรม “I am” ซึ่งสมาชิกจะได้รับวงกลม 3 วง โดยให้สมาชิกเขียนสิ่งที่ถนัด หรือคิดว่าทำได้ดีลงในวงกลมที่ 1 ของตนเอง จากนั้นวงกลมที่ 2 ให้เพื่อนสมาชิกเขียนถึงสิ่งที่เจ้าของวงกลมถนัด หรือทำได้ดี และวงกลมที่ 3 ให้สมาชิกนำสิ่งที่คล้ายหรือเหมือนกันจากวงกลมที่1 และ วงกลมที่ 2 เขียนลงในวงกลมที่ 3 4. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกร่วมกันแลกเปลี่ยนสิ่งที่เขียนลงในวงกลมทั้ง 3 วงของตนแก่สมาชิกท่านอื่น จนครบทุกคน 5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม “I am” พร้อมทั้งกล่าวถึงแนวทางในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งถัดไป 6. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิก และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5	**แนวคิด** ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาตนเองให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากทฤษฎีการปรึกษาการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเชื่อว่าการพิจารณาสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ การรับรู้สิ่งต่างๆ ของแต่ละบุคคลจะมีอิทธิพลต่อการกระทำ **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน(Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
5	**ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น** 1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนและร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 2. เพื่อให้สมาชิกมีตระหนักถึงการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมีผลอย่างไรต่อความคิดความรู้สึกในปัจจุบัน 3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแนะนำตัวพร้อมบอกอาหารที่ชอบอย่างน้อย 1 อย่าง 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับในการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ทบทวนเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงปัจจุบันว่ามีเรื่องราว หรือมีประสบการณ์อะไรบ้างที่เป็นสิ่งดีงามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและเรื่องราวเป็นอย่างไร 4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเลือกหยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่สวยงาม อยากนำมาแลกเปลี่ยนให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง 5. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม 6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม 7. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิก นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการสัมพันธ์กับผู้อื่น ของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้เปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม ทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ ซึ่งนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการเงียบ - ทักษะการสะท้อนข้อความ - ทักษะการสะท้อนความรู้สึก - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน(Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding) - การเปิดใจ หรือ การเปิดเผยตนเอง (self-disclosure)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
6	**ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น** 1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนและร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 2. เพื่อให้สมาชิกมีตระหนักถึงการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมีผลอย่างไรต่อความคิด ความรู้สึกในปัจจุบัน 3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัวพร้อมบอกสีที่ชอบ อย่างน้อย 1 สี 2. ทบทวนสิ่งที่ได้จากการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 3. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิดเอื้อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนเรื่องราวที่สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนกันในการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน 4. เนื่องจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 เป็นการปรึกษากลุ่มต่อจากครั้งก่อน ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกที่ยังไม่ได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวในครั้งก่อน ได้หยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่สวยงาม อยากนำมาแลกเปลี่ยนให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง 5. เมื่อสมาชิกได้แลกเปลี่ยนจนครบทุกท่าน ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม 6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม 7. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิก นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการสัมพันธ์กับผู้อื่น ของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้เปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม ทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ ซึ่งนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการเงียบ - ทักษะการสะท้อนข้อความ - ทักษะการสะท้อนความรู้สึก - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน(Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding) - การเปิดใจ หรือ การเปิดเผยตนเอง (self-disclosure)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
7	**การตระหนักรู้ลักษณะทางบวกที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น** 1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สะท้อนสมาชิกกลุ่มได้ตระหนักรู้ถึงลักษณะที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแนะนำตัวพร้อมบอกงานอดิเรกที่ชอบทำอย่างน้อย 1 อย่าง 2. ทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทบทวนจากเรื่องราวที่เคยเล่าถึงประสบการณ์ที่สวยงามเกี่ยวกับการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ว่ามีลักษณะใดบ้างที่ส่งผลดีต่อการสร้างหรือรักษาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นพร้อมเหตุผลว่าดีอย่างไร เพราะอะไรสมาชิกจึงมองว่าเป็นลักษณะที่ดี และเคยมีประสบการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ดีนั้นหรือไม่อย่างไร 4. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม 5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 8 6. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้ง 8 และยุติการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7	**แนวคิด** การตระหนักรู้ถึงลักษณะทางบวกในการตอบสนองผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือท่าทางต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลสามารถสร้างหรือพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน(Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding) - การเปิดใจ หรือ การเปิดเผยตนเอง (self-disclosure)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
8	**การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น** 1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกมีมุมมองต่อประสบการณ์ที่หลากหลาย อีกทั้งยอมรับประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น และนำไปสู่การพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแนะนำตัวพร้อมบอกบุคคลที่ชื่นชอบและเหตุผล อย่างน้อย 1 คน 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 8 3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ทบทวนเรื่องราว หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่เกิดผลกระทบทางลบกับผู้อื่น ตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงปัจจุบันว่ามีเรื่องราว หรือมีประสบการณ์อะไรบ้างที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์เกิดผลกระทบทางลบกับผู้อื่นและเรื่องราวเป็นอย่างไร 4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเลือกหยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์เกิดผลกระทบทางลบกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่อยากนำมาแลกเปลี่ยนเรื่องราว วิธีการจัดการให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง 5. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม 6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 8 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม 7. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การพิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่บิดเบือน อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม เพื่อรับข้อมูลต่างๆทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบโดยไม่บิดเบือน เพื่อนำไปสู่การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการเงียบ - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน (Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
9	**การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น** 1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกมีมุมมองต่อประสบการณ์ที่หลากหลาย อีกทั้งยอมรับประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น และนำไปสู่การพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกแนะนำตัวพร้อมบอกสถานที่ท่องเที่ยวที่อยากไปหรือชอบไปอย่างน้อย 1 สถานที่ พร้อมบอกเหตุผล 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 3. เนื่องจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 เป็นการปรึกษากลุ่มต่อจากครั้งก่อน ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกที่ยังไม่ได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวในครั้งก่อน เรื่องราวที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ทางลบกับผู้อื่นผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเลือกหยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์เกิดผลกระทบทางลบกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่อยากนำมาแลกเปลี่ยนเรื่องราว วิธีการจัดการให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง 4. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราวหรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม 5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม 6. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10 ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การพิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่บิดเบือน อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม เพื่อรับข้อมูลต่างๆทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบโดยไม่บิดเบือน เพื่อนำไปสู่การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน (Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข(Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
10	**การตระหนักรู้ลักษณะทางลบที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น** 1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สะท้อนสมาชิกกลุ่มได้ตระหนักรู้ถึงลักษณะที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก พร้อมทั้งให้สมาชิกแนะนำตัว พร้อมบอกสัตว์ที่ชอบพร้อมกับเหตุผลอย่างน้อย 1 ตัว 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10 3. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิดเอื้อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนเรื่องราวที่สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนกันในการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน เพราะการใส่ใจและจดจำเรื่องราวของผู้อื่นได้ก็เป็นหนึ่งในส่วนประกอบของการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 4. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ส่งผลทางลบต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในมุมมองของสมาชิกแต่ละคน ว่ามีลักษณะใดบ้างที่ส่งผลทางลบต่อการสร้างหรือรักษาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น พร้อมเหตุผลว่าส่งผลทางลบอย่างไร เพราะอะไรสมาชิกจึงมองว่าเป็นลักษณะควรปรับปรุง และเคยมีประสบการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ส่งผลทางลบต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นหรือไม่อย่างไร 5. เมื่อสมาชิกได้แลกเปลี่ยนจนครบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม 6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม 7. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 11 ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป	**แนวคิด** การที่บุคคลจะสามารถสร้างหรือพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้คือการให้บุคคลได้ตระหนักถึงลักษณะที่ส่งผลทางบวกและลบต่อการมีสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกทั้งการได้รับฟังประสบการณ์ที่ดีจากผู้อื่นจะช่วยให้บุคคลเข้าใจผู้อื่นและนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน (Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข(Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding) - การเปิดใจ หรือ การเปิดเผยตนเอง (self-disclosure)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
11	**แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาทางบวก** 1. เพื่อสมาชิกติดตามผลการปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางการแก้ปัญหา ช่วยให้สมาชิกเผชิญปัญหาก้าวไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัวพร้อมบอกคำพูดที่ชอบพูดติดปาก 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 11 3. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกทบทวนถึงการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม ตั้งแต่ครั้งที่ 1 จนถึงครั้งที่ 10 โดยให้สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มท่านอื่น 4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมแสดงความคิดความรู้สึก และสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 11 พร้อมกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12 ซึ่งจะเป็นการยุติการปรึกษากลุ่ม 5. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิก และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 12	**แนวคิด** ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาทางบวกของตนเองเพื่อนสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้มีมุมมองต่อประสบการณ์ที่หลากหลาย ตลอดจนตระหนักรู้ และสามารถพัฒนาและแก้ไขอุปสรรคต่างๆได้ด้วยตนเอง **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการเงียบ - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน(Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) - การเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างถูกต้อง (Accurate Empathic Understanding)

ครั้ง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิดและทักษะ
12	**ยุติการปรึกษากลุ่ม** 1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษา และนำประสบการณ์จากการได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 2. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความคิดความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อกลุ่มตลอดจนสมาชิกในกลุ่ม	1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิกและให้สมาชิกแนะนำตัวพร้อมบอกแนวเพลงที่ชอบฟัง 2. ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12 3. กลุ่มให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มที่ผ่านมาทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนปัจจุบัน และชวนให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการนำแบบแผนการปฏิบัติที่ตนเองกำหนดไปใช้ 4. ผู้นำกลุ่มชวนสมาชิกร่วมกิจกรรม “ส่งใจให้เธอ” โดยให้สมาชิกเขียนชื่อลงในกระดาษของตนเอง และส่งต่อให้เพื่อนสมาชิกทางขวามือของตน เพื่อให้เพื่อนสมาชิกเขียน “ให้กำลังใจ” และ “ชื่นชม” ให้แก่เพื่อนสมาชิกทุกคน โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นเรื่องของการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นเพียงอย่างเดียว และให้สมาชิกเขียนให้กำลังใจ และชื่นชมตนเอง จากนั้นให้สมาชิกพูดสรุปรวมในสิ่งที่สมาชิกท่านอื่นเขียนให้ 5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อนำคะแนนไปเปรียบเทียบผลก่อนเข้ารับการปรึกษากลุ่ม 6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ส่งใจให้เธอ 7. ผู้นำกลุ่มชี้แจงเกี่ยวกับการนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการติดตามผลการปรึกษากลุ่มในอีก 2 สัปดาห์ ผู้นำกลุ่มกล่าวยุติการปรึกษากลุ่ม และขอบคุณสมาชิกทุกคนที่ให้ความร่วมมือตลอดการทำกลุ่มที่ผ่านมา	**แนวคิด** ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกอยู่กับปัจจุบันไม่ยึดติดกับอดีต มีความเชื่อมั่นในตนเอง และให้สมาชิกได้ร่วมส่งต่อความรู้สึกดีๆ ให้แก่กัน รวมถึงการแจ้งการติดตามผลหลังยุติการปรึกษากลุ่ม **ทักษะ** - ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ - ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด - ทักษะการสะท้อนความ - ทักษะการสรุปความ - จริงใจ ไม่ตัดสิน (Congruence) - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข(Unconditional Positive Regard)

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ และสร้างสัมพันธภาพ

ระยะเวลา 90 นาที
จำนวนสมาชิก 8 คน
สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
อุปกรณ์

1) เอกสาร 1.1 “กำหนดการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม”
2) เอกสาร 1.2 “เอกสารยินยอมการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม”
3) ดินสอ
4) กระดาษ
5) แบบประเมินการปรึกษากลุ่ม

แนวคิดสำคัญ

การสร้างสัมพันธภาพในการให้การปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบุคคลได้จากมุมมองของโรเจอร์สความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษานั้นมีลักษณะที่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้โรเจอร์สยังเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงของผู้รับการปรึกษาก็ขึ้นอยู่กับระดับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาด้วย Corey (2011) โดยลักษณะสำคัญของผู้ให้การปรึกษาในทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางคือ การยอมรับผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข จริงใจ และความเข้าใจผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความไว้วางใจอบอุ่น และกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของผู้รับการปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มด้วยความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจวัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่ ข้อตกลง วันเวลา และสถานที่ในการปรึกษา กลุ่ม ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม พร้อมกล่าวทักทายและต้อนรับสมาชิก แนะนำตนเองกับสมาชิก และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตนเอง
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร1.1 พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม บทบาทของสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มบอกข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้าร่วมกลุ่ม วันเวลาสถานที่ และจำนวนครั้งในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม การขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงในการปรึกษากลุ่ม การรักษาความลับของการเข้าร่วมกลุ่ม
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ทำสัญญาระหว่างกันในใบยินยอมการเข้าร่วมการปรึกษา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เกิดความร่วมมือในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ผ่อนคลายโดยให้สมาชิกทุกคนนั่งนิ่งๆแล้วหลับตา หายใจเข้า – ออกช้าๆ จำนวน 5-10 ครั้ง หากใครครบจำนวนแล้วให้ลืมตาและรอสมาชิกคนอื่นๆจนครบ จึงนำเข้าสู่การปรึกษากลุ่ม

<u>ขั้นดำเนินการ</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม“รู้จักฉัน รู้จักเธอ”โดยให้สมาชิกกลุ่มทุกคนจับฉลาก โดยในฉลากจะมีหมายเลข1-4 จำนวนหมายเลขละ 2 ตัว เมื่อทำการจับฉลากครบทุกคนแล้วให้สมาชิกทุกคนเปิดฉลากให้สมาชิกภายในกลุ่มดู ซึ่งจะให้สมาชิกที่จับได้หมายเลขเดียวกันจับคู่และเคลื่อนย้ายมานั่งข้างๆกัน เมื่อทำการจับคู่เรียบร้อย ผู้นำกลุ่มสมาชิกทำความรู้จักคู่ของตนเอง โดยการสัมภาษณ์กันและกันให้ได้รู้จักมากที่สุด เช่น ชื่อ - นามสกุล ชื่อเล่น อายุ เป็นต้น ภายในระยะเวลา 5 นาที เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสนิทสนม ไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น
2. ให้สมาชิกแต่ละคนออกมานำเสนอคู่ของตนเองจากการสัมภาษณ์ให้สมาชิกภายในกลุ่ม โดยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เมื่อครบทุกคนผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการสรุปในสิ่งที่สมาชิกได้เสนอมา และทักษะเชื่อมโยงในสิ่งที่สมาชิกมีเหมือนหรือคล้ายกัน เช่น เป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน เหมือนกัน
3. ผู้นำกลุ่มสอบถามสมาชิกกลุ่มถึงความคาดหวังในการเข้าการปรึกษากลุ่ม ว่าสมาชิกแต่ละคนมีความคาดหวังอย่างไรในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม จากนั้นสรุปความและเชื่อมโยงความคาดหวังของสมาชิกภายในกลุ่ม

4. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถสอบถามถึงข้อสงสัย หรือข้อมูลเพิ่มเติมได้หากมีข้อสงสัยใดๆเกี่ยวกับการปรึกษากลุ่ม

<u>ขั้นยุติ</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม รู้จักฉันรู้จักเธอจากนั้นผู้นำกลุ่มอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ทุกคนรู้จักกันมากขึ้น

2. ผู้นำกลุ่มสรุปสิ่งที่พูดคุยกันในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 เพื่อทบทวนบทบาท ข้อตกลง และวัตถุประสงค์ พร้อมกล่าวขอบคุณสมาชิก พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป พร้อมทั้งชี้แจงถึงการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 2 หัวข้อ “รักษาสัมพันธภาพ”ว่าจะเป็นการทำความรู้จักตนเอง และเพื่อนสมาชิกร่วมกลุ่มมากขึ้น เนื่องจากการให้การปรึกษาทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาเป็นสำคัญ จึงต้องรักษาสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เพื่อการกล้าเปิดเผยประสบการณ์ต่างๆของผู้รับการปรึกษา

การประเมินผล

1. ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

เอกสาร 1.1

“กำหนดการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม”

ครั้งที่	วัน	เวลา	สถานที่
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

เอกสาร 1.2

“เอกสารยินยอมการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม”

ข้าพเจ้า.....ยินยอมเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม “การปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ต่อการพัฒนาความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น” และยินดีที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงกลุ่มดังต่อไปนี้

- ไม่นำเรื่องราวที่ได้แบ่งปันกันภายในกลุ่มไปพูดคุย เปิดเผยแก่บุคคลภายนอก
- เมื่ออยู่นอกกลุ่มผู้นำกลุ่มจะไม่ทักทายสมาชิกกลุ่มก่อน เพื่อรักษาความลับของสมาชิกที่ได้เข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม
- การรักษาความลับจะถูกยกเว้นเมื่อ สมาชิกกลุ่มเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น
  ผู้นำกลุ่มมีความจำเป็นที่จะนำข้อมูลกลุ่มไปปรึกษากับบุคลากรภายในวิชาชีพเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกลุ่ม
- เข้าร่วมกลุ่มตรงตามเวลานัดหมาย และอยู่ร่วมกลุ่มตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการกลุ่ม
- แจ้งผู้นำกลุ่มล่วงหน้าหากไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มได้
- ใส่ใจ รับฟัง เรื่องราวของสมาชิกกลุ่มที่มีความแตกต่างกันไป ละเว้นถ้อยคำรุนแรง และให้เกียรติต่อประสบการณ์เฉพาะของเพื่อนสมาชิก
- ข้าพเจ้ายินดีเปิดเผยเรื่องราว และความรู้สึกของตนเองอย่าเปิดเผย หากมีเนื้อหาส่วนใดที่ข้าพเจ้าไม่สะดวกใจจะเปิดเผย ข้าพเจ้าสามารถขอผ่านเนื้อหาส่วนนั้นไปได้
- ข้าพเจ้าจะปิดเสียงเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด หากจำเป็นข้าพเข้าขออนุญาตกลุ่มปลีกตัวออกไปใช้เครื่องมือสื่อสารได้
- สมาชิกกลุ่มทุกคนล้วนเป็นคนสำคัญ หากมีสมาชิกผู้ใดขาดหาย ย่อมส่งผลโดยรวมต่อกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนร่วมพิจารณาการเลื่อนกลุ่มก่อนเสมอ
- เมื่อข้าพเจ้าไม่ประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกกลุ่มการปรึกษา ข้าพเจ้ามีสิทธิในการถอนตัวได้โดยจะแจ้งผู้นำกลุ่มล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ก่อนถอนตัว

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อมูลข้างต้นโดยละเอียด ทำความเข้าใจข้อมูลดังกล่าวแล้ว และตกลงยินยอมที่จะเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ข้างต้น

....

สมาชิกกลุ่ม วันที่

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 2 รักษาสัมพันธภาพ

ระยะเวลา 90 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา และระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความไว้วางใจผู้ให้การปรึกษาและสมาชิก พร้อมทั้งกล้าเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม

อุปกรณ์

1) ปากกา
2) กระดาษ

แนวคิดสำคัญ

โรเจอร์สมีความเชื่อว่าปัจจัยหลักที่เป็นตัวกระตุ้นบุคคลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพได้อย่างสร้างสรรค์ คือสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา ความจริงใจในการให้การปรึกษาของผู้ให้การปรึกษา การยอมรับประสบการณ์ของผู้รับการปรึกษาทั้งด้านบวกและด้านลบอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยปราศจากการตัดสิน อีกทั้งผู้ให้การปรึกษาควรแสดงถึงความเข้าใจผู้รับการปรึกษาอย่างแท้จริง หากผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็จะเป็นส่วนช่วยให้ผู้รับการปรึกษากล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพภายในตนเองได้อย่างสร้างสรรค์

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้ให้การปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตนเองอีกครั้ง โดยคนแรกแนะนำตัวเอง เช่น “มิว ค่ะ” คนต่อไปต้องทวนชื่อเพื่อนก่อนแล้วจึงแนะนำตัวเองต่อเช่น “มิว, หมู ครับ” คนต่อไปก็แนะนำต่อว่า “มิว, หมู, ดรีม ค่ะ”เป็นต้น จนครบทุกคนโดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills)

2. ผู้นำกลุ่มชักชวนให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งที่แล้ว โดยผู้นำกลุ่มจะทบทวนถึงกติกา ข้อตกลงในการเข้าร่วมกลุ่ม จากนั้นผู้นำกลุ่มจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกกลุ่ม โดยใช้กิจกรรม “รู้ไหมใครเอ่ย” ผู้นำกลุ่มจะแจกกระดาษ ดินสอให้สมาชิก และอธิบายกิจกรรมโดยให้สมาชิกกลุ่มวาดภาพสัตว์อะไรก็ได้ที่คิดว่าสามารถสื่อความเป็นตัวของตัวเองได้ดี ไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณ์ หรือนิสัย ซึ่งขณะวาดจะไม่ให้สมาชิกคนอื่นๆเห็นของตนเอง เมื่อวาดเสร็จให้สมาชิกกลุ่มพับกระดาษที่วาดแล้วนำมาให้ผู้นำกลุ่มเพื่อใส่กล่องฉลากจนครบทุกคน

2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกในกลุ่มสุ่มหยิบฉลากรูปภาพพร้อมกันแล้วเปิดดูก่อนว่าซ้ำของตนหรือไม่ จากนั้นให้สมาชิกพิจารณาว่ารูปที่ตนได้ว่าคิดว่าเป็นเพื่อนสมาชิกคนใด จากนั้นเปิดทายทีละคน ว่าสัตว์ที่ได้จะเป็นสมาชิกคนไหน พร้อมให้เหตุผลว่าเพราะอะไร โดยจะยังไม่ให้เฉลยจนกว่าสมาชิกจะทายครบทุกคน

3. เมื่อสมาชิกกลุ่มทายครบทุกคนก็เริ่มเฉลยว่าใช่หรือไม่ หากใช่ให้อธิบายเหตุผลว่าเพราะอะไรจึงวาดรูปสัตว์นี้ และอะไรที่สื่อถึงความเป็นตนเองของสมาชิก จนครบทุกคน

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม โดยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ จากนั้นสรุปสิ่งที่สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นมา และอธิบายสมาชิกกลุ่มว่ากิจกรรมนี้มีเพื่อให้ทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ได้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล แม้จะวาดรูปเหมือนกันแต่ก็มีความหมายที่แตกต่างได้ อีกทั้งยังได้ทบทวนตนเองถึงมุมมองที่สมาชิกมีต่อตนเองและเพื่อนสมาชิก หรือมุมมองที่เพื่อนสมาชิกมีต่อตนเอง

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3 “ตระหนักรู้ในตนเอง”เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 3 ตระหนักรู้ในตนเอง

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักรู้ถึงอารมณ์ ความคิดของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรื่องราว และวิธีการจัดการอารมณ์ของตนเอง
3. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงอารมณ์ที่ส่งผลต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อุปกรณ์

1. วงล้อแห่งอารมณ์

แนวคิดสำคัญ

ความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal intelligence) หมายถึง ความสามารถในการสังเกตเห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอารมณ์ แรงจูงใจ ความตั้งใจ รวมถึงความสามารถของการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งความเอาใจใส่ถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และการที่จะเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างถ่องแท้นั้น ตนเองย่อมควรที่จะตระหนักรู้ในความรู้สึกอารมณ์ ความคิดของตนเอง รวมไปถึงการจัดการหรือควบคุมอารมณ์ของตนเองก่อน เพื่อให้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นเป็นไปได้อย่างราบรื่น

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแต่ละกล่าวทักทายสมาชิกคนอื่นๆ พร้อมกับแนะนำตัวและบอกว่ามาจากจังหวัดอะไร
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ผ่อนคลายโดยให้สมาชิกทุกคนนั่งนิ่งๆแล้วหลับตา หายใจเข้า – ออกช้าๆ จำนวน 5-10 ครั้ง หากใครครบจำนวนแล้วให้ลืมตา และรอสมาชิกคนอื่นๆจนครบ ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม “ALWAYS BE AWARE” ผู้นำกลุ่มแจกวงล้อแห่งอารมณ์ให้แก่สมาชิก จากนั้นผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ลองทบทวนถึงอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นในวันนี้ ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงการมาเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษา ว่าสมาชิกแต่ละคนมีอารมณ์ใดบ้างโดยให้สมาชิกเลือกมา 1 อารมณ์ ซึ่งสมาชิกสามารถอ้างอิงอารมณ์จากในวงล้อแห่งอารมณ์หรือนอกเหนือจากในวงล้อแห่งอารมณ์ได้ โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการเงียบเพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนอารมณ์ของตนเอง

2. เมื่อสมาชิกได้ทบทวนอารมณ์ตนเองและเลือกมา 1 อารมณ์ จากนั้นผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถาม เพื่อชวนสมาชิกสำรวจถึงสาเหตุที่ทำให้สมาชิกเกิดอารมณ์ที่เลือกมา เมื่อเกิดอารมณ์ที่เลือกมาแล้วผลกระทบที่ตามมาคืออะไร สมาชิกแสดงออกหรือมีวิธีจัดการอย่างไรกับอารมณ์นั้น ซึ่งผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวกันภายในกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจไม่ตัดสิน ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข ใช้ทักษะการสะท้อนความคิด ความรู้สึกเพื่อให้สมาชิกเกิดการตระหนักรู้ถึงสาเหตุ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ของตนเองมากขึ้น อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นความต่างของบุคคลแม้ว่าสมาชิกเผชิญเหตุการณ์คล้ายกัน แต่อาจมีอารมณ์หรือการจัดการที่แตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคลได้ และสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการอารมณ์ที่ดีก็จะส่งผลให้การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นดีขึ้นเช่นกัน และใช้ทักษะการสรุปความ เพื่อสรุปความที่สมาชิกได้เล่ามาให้กระชับ

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม “ALWAYS BE AWARE” จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มและกิจกรรม “ALWAYS BE AWARE”

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4 ความสอดคล้องในตนเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

วงล้อแห่งอารมณ์

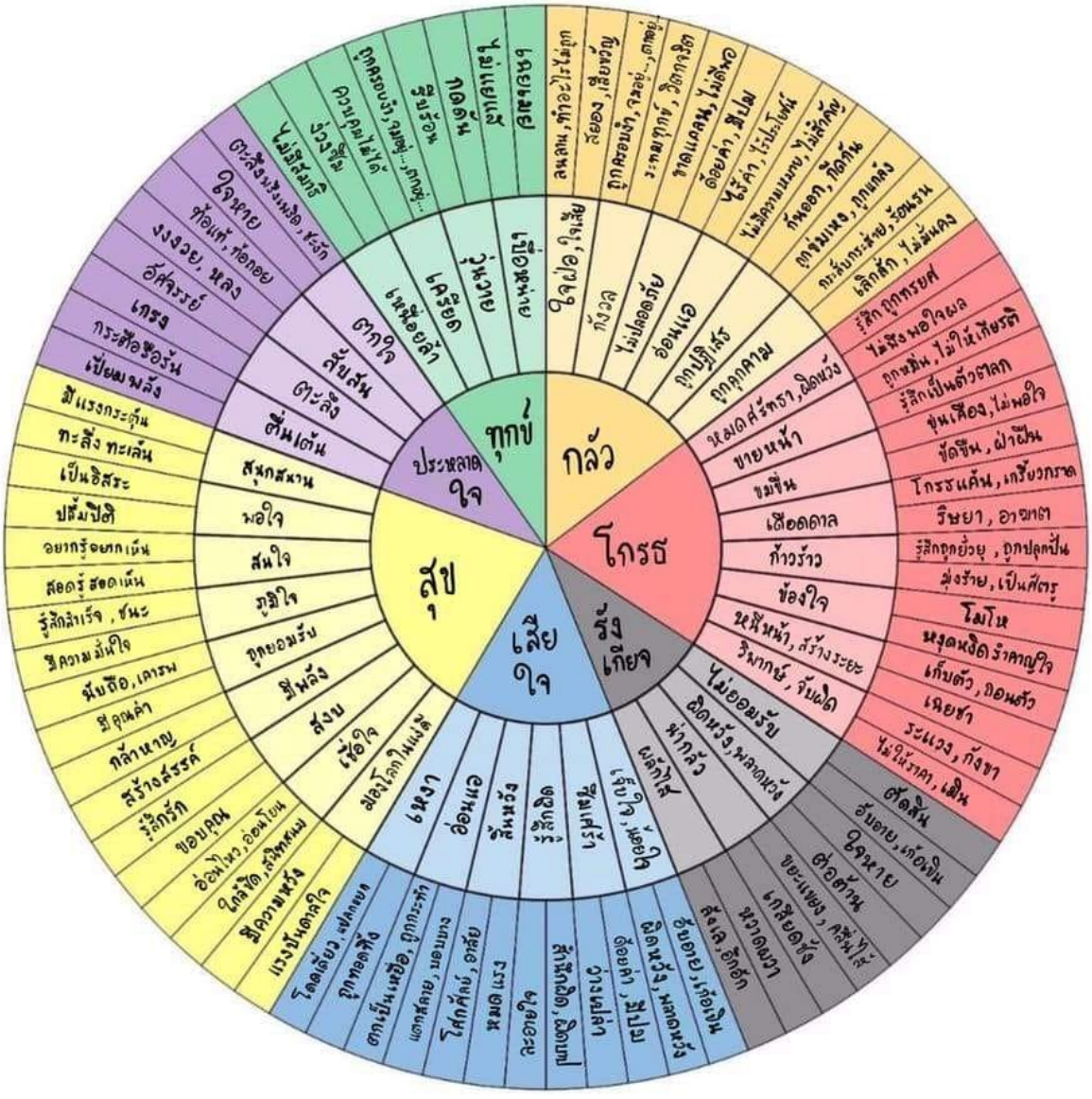
ทุกข์
กลัว
โกรธ
รังเกียจ
เสียใจ
สุข
ประหลาดใจ
สมเพชเวทนา
ใจฟุ้ง กังวล
ไม่ปลอดภัย
อ่อนแอ
ถูกปฏิเสธ
ถูกลุกคาม
หมดศรัทธา, ผิดหวัง
ขายหน้า
ขมขื่น
เดือดดาล
ก้าวร้าว
ข้องใจ
หมั่นหน้า, สร้างระยะ
วิพากษ์, จับผิด
ไม่ยอมรับ
ผิดหวัง, พลาดหวัง
น่ากลัว
ผลักไส
ไม่ปลื้ม, ไม่ชอบ
เบื่อหน่าย
เหนื่อยล้า
เศร้าโศก
สิ้นหวัง
รู้สึกผิด
เสียใจ
ผิดหวัง, พลาดหวัง
ไม่ชอบ, เกลียด
ขยะแขยง, สะอิดสะเอียน
ต่อต้าน
ขัดแย้ง
ไม่เห็นด้วย
ตัดสิน
อับอาย, เก้อเขิน
ใจหาย
ตื่นเต้น
ประหลาดใจ
ตกใจ
สับสน
ตะลึง
ตื่นเต้น
สนุกสนาน
พอใจ
สนใจ
ภูมิใจ
ถูกยอมรับ
มีพลัง
สงบ
เชื่อใจ
มั่นใจในตนเอง
เหงา
อ่อนแอ
สิ้นหวัง
รู้สึกผิด
เสียใจ
โดดเดี่ยว, เปลี่ยวเหงา
ถูกทอดทิ้ง
ตกเป็นเหยื่อ, ถูกกระทำ
เศร้าสลด, นอนทน
โศกศัลย์, อาลัย
หมดแรง
ละอายใจ
สิ้นหวังติดต่อกัน
เสียใจ
ผิดหวัง, พลาดหวัง
อ่อนไหว, อ่อนโยน
ใกล้ชิด, สนิทสนม
มีความหวัง
แรงบันดาลใจ
ขอบคุณ
รู้สึกรัก
สร้างสรรค์
กล้าหาญ
มีคุณค่า
นับถือ, เคารพ
มั่นใจ
รู้สึกสำเร็จ, ชนะ
สอดรู้ สอดเห็น
อยากรู้อยากเห็น
ปลื้มปิติ
เป็นอิสระ
ทะลึ่ง ทะเล้น
มีแรงกระตุ้น
เปี่ยมพลัง
เกรง
อัศจรรย์
งงงวย, หลง
ท้อแท้, ท้อถอย
ตะลึงพรึงเพริด, ช็อก
ไม่มีสมาธิ
ว้าวุ่น
ควบคุมไม่ได้
ถูกครอบงำ, วุ่นวาย...ถูกหลอก
สับสน
ตื่นเต้น
ตกใจ
เหนื่อยล้า
เครียด
ลนลาน, ทำอะไรไม่ถูก
สงสาร
สงสัย, ไม่แน่ใจ
ถูกครอบงำ, วุ่นวาย...ถูกหลอก
ระทดระทวย, ไม่มีเรี่ยวแรง
ไม่ชอบ, เกลียด
ไม่ปลื้ม, ไม่ชอบ
ไม่ยอมรับ
ขัดแย้ง
ต่อต้าน
ขยะแขยง, สะอิดสะเอียน
ตัดสิน
อับอาย, เก้อเขิน
ใจหาย
ตื่นเต้น
ประหลาดใจ
ตกใจ
สับสน
ตะลึง
ตื่นเต้น
สนุกสนาน
พอใจ
สนใจ
ภูมิใจ
ถูกยอมรับ
มีพลัง
สงบ
เชื่อใจ
มั่นใจในตนเอง
ขอบคุณ
รู้สึกรัก
สร้างสรรค์
กล้าหาญ
มีคุณค่า
นับถือ, เคารพ
มั่นใจ
รู้สึกสำเร็จ, ชนะ
สอดรู้ สอดเห็น
อยากรู้อยากเห็น
ปลื้มปิติ
เป็นอิสระ
ทะลึ่ง ทะเล้น
มีแรงกระตุ้น
เปี่ยมพลัง
เกรง
อัศจรรย์
งงงวย, หลง
ท้อแท้, ท้อถอย
ตะลึงพรึงเพริด, ช็อก
ไม่มีสมาธิ
ว้าวุ่น
ควบคุมไม่ได้
ถูกครอบงำ, วุ่นวาย...ถูกหลอก
ระทดระทวย, ไม่มีเรี่ยวแรง
สงสาร
สงสัย, ไม่แน่ใจ
ถูกทอดทิ้ง
ถูกปฏิเสธ
ถูกลุกคาม
หมดศรัทธา, ผิดหวัง
ขายหน้า
ขมขื่น
เดือดดาล
ก้าวร้าว
ข้องใจ
หมั่นหน้า, สร้างระยะ
วิพากษ์, จับผิด
ไม่ยอมรับ
ผิดหวัง, พลาดหวัง
น่ากลัว
ผลักไส
ไม่ปลื้ม, ไม่ชอบ
เบื่อหน่าย
เหนื่อยล้า
เศร้าโศก
สิ้นหวัง
รู้สึกผิด
เสียใจ
ผิดหวัง, พลาดหวัง
ไม่ชอบ, เกลียด
ขยะแขยง, สะอิดสะเอียน
ต่อต้าน
ขัดแย้ง
ไม่เห็นด้วย
ตัดสิน
อับอาย, เก้อเขิน
ใจหาย
ตื่นเต้น
ประหลาดใจ
ตกใจ
สับสน
ตะลึง
ตื่นเต้น
สนุกสนาน
พอใจ
สนใจ
ภูมิใจ
ถูกยอมรับ
มีพลัง
สงบ
เชื่อใจ
มั่นใจในตนเอง
เหงา
อ่อนแอ
สิ้นหวัง
รู้สึกผิด
เสียใจ
โดดเดี่ยว, เปลี่ยวเหงา
ถูกทอดทิ้ง
ตกเป็นเหยื่อ, ถูกกระทำ
เศร้าสลด, นอนทน
โศกศัลย์, อาลัย
หมดแรง
ละอายใจ
สิ้นหวังติดต่อกัน
เสียใจ
ผิดหวัง, พลาดหวัง
อ่อนไหว, อ่อนโยน
ใกล้ชิด, สนิทสนม
มีความหวัง
แรงบันดาลใจ

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 4 ความสอดคล้องในตนเอง

ระยะเวลา 60 นาที
จำนวนสมาชิก 8 คน
สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนและตระหนักรู้ในตนเอง ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง
2. เพื่อให้สมาชิกแลกเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อสมาชิกร่วมกัน

อุปกรณ์

1. ปากกา
2. เอกสารประกอบการให้การปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 4

แนวคิดสำคัญ

การที่ตระหนักรู้ในตนเอง รับรู้ตนเองได้สอดคล้องกับความเป็นจริง ช่วยให้บุคคลอยู่กับความเป็นจริง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ โดยโรเจอร์สเชื่อว่า สาเหตุปัญหาของบุคคลเกิดจากการรับรู้ของบุคคลที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ทำให้บุคคลรู้สึกถูกคุกคาม เกิดความกังวล ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคล ดังนั้นการรับรู้ตนเองที่สอดคล้องกับความเป็นจริงเป็นสิ่งที่สำคัญในการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และนำไปสู่การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว พร้อมบอกฤดูกาลที่ชอบ โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นฤดูกาลที่มีแค่ในประเทศไทย พร้อมบอกเหตุผล
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

<u>ขั้นดำเนินการ</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกิจกรรม “I am” โดยผู้นำกลุ่มแจกวงกลม วงที่ 1 ให้แก่สมาชิก ให้สมาชิกเขียนชื่อ และเขียนสิ่งที่ทำได้ดีหรือสิ่งที่ถนัดไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน หรือด้านอื่นๆ ลงในวงกลมที่ 1 เมื่อสมาชิกทุกคนเขียนวงกลมที่ 1 ครบแล้ว ผู้นำกลุ่มแจกวงกลมที่ 2 ให้แก่สมาชิก โดยให้สมาชิกเขียนชื่อตนเองลงในวงกลมที่ 2 และส่งต่อวงกลมตนเองให้เพื่อนสมาชิกทางขวามือ เพื่อ

เขียนสิ่งที่เพื่อนสมาชิกมองว่าเจ้าของวงกลมมีความถนัดเรื่องใด เมื่อวนจนครบ ผู้นำกลุ่มแจกวงกลมที่ 3 ให้แก่สมาชิก โดยให้สมาชิกเขียนสิ่งที่เหมือน หรือคล้ายกันของวงกลมที่ 1 กับวงกลมที่ 2 ลงในวงกลมที่ 3

2. เมื่อสมาชิกเขียนลงวงกลมครบทั้ง 3 วง ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนวงกลมของตนเองทั้ง 3 วง กับเพื่อนสมาชิก โดยผู้นำกลุ่มจะใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดคุยแลกเปลี่ยน และสอบถามเพิ่มเติมกับสมาชิกได้ และใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสิน ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข ใช้ทักษะการสะท้อนความคิด ความรู้สึกเพื่อให้สมาชิกเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเองมากขึ้น เพราะก่อนที่จะเข้าใจผู้อื่นได้บุคคลต้องเกิดความเข้าใจในตนเองก่อน และใช้ทักษะการสรุปความ เพื่อสรุปความที่สมาชิกได้เล่ามาให้กระชับ

<u>ขั้นยุติ</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม “I am” ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 “ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น”เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้ง 5และยุติการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

วงกลมที่ 1
ชื่อ.....
สิ่งที่ฉันถนัด

วงกลมที่ 2

ชื่อ.....

สิ่งที่เพื่อนมอง

วงกลมที่ 3
ชื่อ.....

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 5 ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น

ระยะเวลา 90 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนและร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกมีตระหนักถึงการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมีผลอย่างไรต่อความคิด ความรู้สึกในปัจจุบัน
3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บุคคลเปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีเป้าหมายให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่บิดเบือน อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม เพื่อรับข้อมูลต่างๆทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบโดยไม่บิดเบือน เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ ซึ่งนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว พร้อมบอกอาหารที่ชอบทาน ไม่ว่าจะเป็นประเภทคาว หรือหวานอย่างน้อย 1 อย่าง
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ผ่อนคลายโดยให้สมาชิกทุกคนนั่งนิ่งๆแล้วหลับตา หายใจเข้า – ออกช้าๆ จำนวน 5-10 ครั้ง หากใครครบจำนวนแล้วให้ลืมตา และรอสมาชิกคนอื่นๆจนครบ ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ทบทวนเรื่องราว หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงปัจจุบันว่ามีเรื่องราว หรือมีประสบการณ์อะไรบ้างที่เป็นสิ่งดีงามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและเรื่องราวเป็นอย่างไร ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะเงียบเพื่อเอื้อให้สมาชิกกลุ่มได้มีสมาธิ และเวลาในการทบทวนเรื่องราวต่างๆ โดยให้เวลาทบทวน 10 นาที

2. เมื่อสมาชิกกลุ่มได้ทบทวนเรื่องราวที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเลือกหยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่สวยงาม อยากนำมาแลกเปลี่ยนให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิดและทักษะการเปิดใจ หรือการเปิดเผยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้กล้าที่เล่าเกี่ยวกับตนเองแก่สมาชิกท่านอื่น ขณะสมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า อีกทั้งแสดงการเอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่าด้วยการสื่อสารทั้งภาษาพูดและท่าทางเพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่า ตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มพยายามสื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจและความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกสื่อออกมาทั้งโดยตรงเป็นคำพูดและโดยอ้อมเป็นท่าทาง

3. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราวหรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไปตัดสินแสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความเพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 “ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น”เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 6 ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น

ระยะเวลา 90 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนและร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกมีตระหนักถึงการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมีผลอย่างไรต่อความคิด ความรู้สึกในปัจจุบัน
3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บุคคลเปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีเป้าหมายให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่บิดเบือน อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม เพื่อรับข้อมูลต่างๆทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบโดยไม่บิดเบือน เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ ซึ่งนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัวพร้อมบอกสีที่ชอบ อย่างน้อย 1 สี
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

<u>ขั้นดำเนินการ</u>

1. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิดเอื้อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนเรื่องราวที่สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนกันในการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน เพราะการใส่ใจและจดจำเรื่องราวของผู้อื่นได้ก็เป็นหนึ่งในส่วนประกอบของการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการสรุปความ

2. เนื่องจากเป็นการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นการปรึกษากลุ่มต่อจากครั้งก่อน ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกที่ยังไม่ได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวในครั้งก่อน ได้หยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่สวยงาม อยากนำมาแลกเปลี่ยนให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง และให้เวลาทบทวน 10 นาที โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิดและทักษะการเปิดใจ หรือการเปิดเผยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้กล้าที่เล่าเกี่ยวกับตนเองแก่สมาชิกท่านอื่น ขณะสมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า อีกทั้งแสดงการเอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่าด้วยการสื่อสารทั้งภาษาพูดและท่าทาง เพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่าตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มพยายามสื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจและความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกสื่อออกมาทั้งโดยตรงเป็นคำพูดและโดยอ้อมเป็นท่าทาง

3. เมื่อสมาชิกได้แลกเปลี่ยนจนครบทุกท่าน ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสิน แสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความ เพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

<u>ขั้นยุติ</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 “การตระหนักรู้ลักษณะทางบวกที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ครั้งที่ 7 การตระหนักรู้ลักษณะทางบวกที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สะท้อนสมาชิกกลุ่มได้ตระหนักรู้ถึงลักษณะที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

การตระหนักรู้ถึงลักษณะที่เหมาะสมในการตอบสนองผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือท่าทางต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลสามารถสร้างหรือพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ อีกทั้งโรเจอร์สยังมีความเชื่อว่าบุคคลจะมีการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การกระทำและการปรับตัวของบุคคลต่อสภาพการณ์ต่างๆสอดคล้องกับการพิจารณาตนเอง และสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ของบุคคล ดังนั้นการให้บุคคลได้ตระหนักถึงประสบการณ์หรือรับฟังประสบการณ์ที่ดีจะช่วยให้บุคคลเข้าใจผู้อื่นและนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัวพร้อมบอกงานอดิเรกที่ชอบทำ อย่างน้อย 1 อย่าง
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทบทวนจากเรื่องราวที่เคยเล่าถึงประสบการณ์ที่สวยงามเกี่ยวกับการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ว่ามีลักษณะใดบ้างที่ส่งผลดีต่อการสร้างหรือรักษาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของสีหน้า ท่าทาง การพูด และอื่นๆ ในมุมมองของสมาชิกแต่ละคน พร้อมเหตุผลว่าดีอย่างไร เพราะอะไรสมาชิกจึงมองว่าเป็นลักษณะที่ดี และเคยมีประสบการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ดีนั้นหรือไม่อย่างไร โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะโดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิดและทักษะการเปิดใจหรือการเปิดเผยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ดีต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นแก่สมาชิกท่านอื่น ขณะสมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า อีกทั้งแสดงการเอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่าด้วยการสื่อสารทั้งภาษาพูดและท่าทาง เพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่า ตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มพยายามสื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจและความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกสื่อออกมาทั้งโดยตรงเป็นคำพูดและโดยอ้อมเป็นท่าทาง

2. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราวหรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไปตัดสินแสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความเพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 8 “การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น”เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้ง 8 และยุติการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ครั้งที่ 8 การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกมีมุมมองต่อประสบการณ์ที่หลากหลาย อีกทั้งยอมรับประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น และนำไปสู่การพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีเป้าหมายให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่บิดเบือน อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม เพื่อรับข้อมูลต่างๆทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบโดยไม่บิดเบือน เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ ตลอดจนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวเองอย่างสร้างสรรค์

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว พร้อมบอกบุคคลที่ชื่นชอบไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่าง ศิลปิน ดารา อื่นๆ พร้อมกับเหตุผลอย่างน้อย 1 คน
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 8 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ทบทวนเรื่องราว หรือประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางลบ กับผู้อื่น ตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงปัจจุบันว่ามีเรื่องราว หรือมีประสบการณ์อะไรบ้างที่เป็นความสัมพันธ์ทางลบกับผู้อื่น และเรื่องราวเป็นอย่างไร ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะเงียบเพื่อเอื้อให้สมาชิกกลุ่มได้มีสมาธิ และเวลาในการทบทวนเรื่องราวต่างๆ

2. เมื่อสมาชิกกลุ่มได้ทบทวนเรื่องราวที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ทางลบกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเลือกหยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์ทางลบกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่มีทิศทางไปในเชิงลบ อยากนำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิธีการจัดการที่ผ่านมาให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิดและทักษะการเปิดใจ หรือการเปิดเผยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้กล้าที่เล่าเกี่ยวกับตนเองแก่สมาชิกท่านอื่น ขณะสมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า อีกทั้งแสดงการเอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่าด้วยการสื่อสารทั้งภาษาพูดและท่าทาง เพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่าตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มพยายามสื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจและความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกสื่อออกมาทั้งโดยตรงเป็นคำพูดและโดยอ้อมเป็นท่าทาง

3. เมื่อสมาชิกเล่าจบ ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราวหรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไปตัดสินแสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความเพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 8 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 “การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 9 การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกมีมุมมองต่อประสบการณ์ที่หลากหลาย อีกทั้งยอมรับประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น และนำไปสู่การพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีเป้าหมายให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่บิดเบือน อีกทั้งเปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างกว้างขวางในหลายแง่มุม เพื่อรับข้อมูลต่างๆทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและลบโดยไม่บิดเบือน เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ ตลอดจนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวเองอย่างสร้างสรรค์

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว พร้อมบอกสถานที่ท่องเที่ยวที่อยากไป หรือชอบไป อย่างน้อย 1 สถานที่ พร้อมกับเหตุผล
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

<u>ขั้นดำเนินการ</u>

1. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิดเอื้อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนเรื่องราวที่สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนกันในการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน เพราะการใส่ใจและจดจำเรื่องราวของผู้อื่นได้ก็เป็นหนึ่งในส่วนประกอบของการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการสรุปความ

2. เนื่องจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 ซึ่งเป็นการปรึกษากลุ่มต่อจากครั้งก่อน ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกที่ยังไม่ได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวในครั้งก่อน ได้ร่วมเรื่องราวที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ทางลบกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเลือกหยิบยกเรื่องราวที่ได้ทบทวนเกี่ยวกับสัมพันธ์ทางลบกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนที่สมาชิกมองว่าเป็นเรื่องราวที่มีทิศทางไปในเชิงลบ อยากนำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิธีการจัดการที่ผ่านมาให้สมาชิกท่านอื่นได้รับฟัง โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิดและทักษะการเปิดใจ หรือการเปิดเผยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้กล้าที่เล่าเกี่ยวกับตนเองแก่สมาชิกท่านอื่น ขณะสมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า อีกทั้งแสดงการเอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่าด้วยการสื่อสารทั้งภาษาพูดและท่าทาง เพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่า ตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มพยายามสื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจและความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกสื่อออกมาทั้งโดยตรงเป็นคำพูดและโดยอ้อมเป็นท่าทาง

3. เมื่อสมาชิกได้แลกเปลี่ยนจนครบทุกท่าน ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสิน แสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความ เพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

<u>ขั้นยุติ</u>

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10 “การตระหนักรู้ลักษณะทางลบที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น”เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ครั้งที่ 10 การตระหนักรู้ลักษณะทางลบที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเปิดเผยแลกเปลี่ยนเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และแนวทางการจัดการของตนเองกับสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สะท้อนสมาชิกกลุ่มได้ตระหนักรู้ถึงลักษณะที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

การตระหนักรู้ถึงลักษณะที่เหมาะสมในการตอบสนองผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือท่าทางต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลสามารถสร้างหรือพัฒนาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ อีกทั้งโรเจอร์สยังมีความเชื่อว่าบุคคลจะมีการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การกระทำและการปรับตัวของบุคคลต่อสภาพการณ์ต่างๆสอดคล้องกับการพิจารณาตนเอง และสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ของบุคคล ดังนั้นการให้บุคคลได้ตระหนักถึงประสบการณ์หรือรับฟังประสบการณ์ที่ดีจะช่วยให้บุคคลเข้าใจผู้อื่นและนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัวพร้อมบอกสัตว์ที่ชอบพร้อมกับเหตุผล อย่างน้อย 1 ตัว
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิดเอื้อให้สมาชิกกลุ่มทบทวนเรื่องราวที่สมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนกันในการปรึกษากลุ่มครั้งก่อน เพราะการใส่ใจและจดจำเรื่องราวของผู้อื่นได้ก็เป็นหนึ่งในส่วนประกอบของการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการสรุปความ

2. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ส่งผลทางลบต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในมุมมองของสมาชิกแต่ละคน ว่ามีลักษณะใดบ้างที่ส่งผลทางลบต่อการสร้างหรือรักษาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น พร้อมเหตุผลว่าส่งผลทางลบอย่างไร เพราะอะไรสมาชิกจึงมองว่าเป็นลักษณะควรปรับปรุง และเคยมีประสบการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ส่งผลทางลบต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นหรือไม่อย่างไร โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะโดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิดและทักษะการเปิดใจ หรือการเปิดเผยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ดีต่อการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นแก่สมาชิกท่านอื่น ขณะสมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า อีกทั้งแสดงการเอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่าด้วยการสื่อสารทั้งภาษาพูดและท่าทาง เพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่า ตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มพยายามสื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความจริงใจและความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกสื่อออกมาทั้งโดยตรงเป็นคำพูดและโดยอ้อมเป็นท่าทาง

3. เมื่อสมาชิกได้แลกเปลี่ยนจนครบทุกท่าน ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสิน แสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความ เพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10 จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 11 “แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาทางบวก” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งต่อไป

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์
ครั้งที่ 11 แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาทางบวก

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อช่วยให้สมาชิกมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลายเพิ่มขึ้น

2. เพื่อสะท้อนให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนักรู้ถึงแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ หรือรักษาสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อุปกรณ์

-

แนวคิดสำคัญ

การให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ผู้ให้การปรึกษาจะไม่กำหนดแนวทางแก้ไขแก่ผู้รับการปรึกษา แต่ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับการปรึกษา และมุ่งเน้นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ค้นพบวิถีทางที่ดี สามารถมองเห็นตนเองได้กว้างและชัดเจนขึ้น ที่จะทำให้ผู้รับการปรึกษาสามารถยอมรับและพัฒนาตนเองไปสู่ระดับ Self-Actualization (การรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์) ได้ คือการรับรู้ว่าตนเองมีศักยภาพในการทำสิ่งต่างๆ อีกทั้งยังเป็นผู้กำหนดแนวทาวแก้ไขสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว พร้อมบอกคำพูดที่ชอบพูดติดปากอย่างน้อยคนละ 1 คำ

2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 11 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม ตั้งแต่ครั้งที่ 1 จนถึงครั้งที่ 10 ว่าได้เรียนรู้ ได้มุมมอง หรือประสบการณ์ใดบ้างที่อยากแลกเปลี่ยนหรือส่งต่อเรื่องราวดีๆให้แก่เพื่อนสมาชิกท่านอื่นได้รับรู้ โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการเงียบเพื่อให้สมาชิกได้มีสมาธิในการทบทวนเรื่องราวต่างๆ
2. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อให้สมาชิกได้เริ่มแลกเปลี่ยนเรื่องราวประสบการณ์ร่วมกันภายในกลุ่ม ขณะที่สมาชิกกลุ่มเล่าผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อจับใจความและทำความเข้าใจเรื่องราวรวมไปถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้เล่า โดยไม่ตัดสินเรื่องราวของสมาชิก อีกทั้งแสดงออกด้วยท่าทางที่จริงใจ เอาใจใส่ต่อสมาชิกผู้เล่า เพื่อให้สมาชิกรับรู้ถึงความเคารพ การเห็นคุณค่า ตลอดจนการยอมรับของผู้นำกลุ่มที่มีต่อสมาชิก
3. เมื่อสมาชิกได้แลกเปลี่ยนจนครบทุกท่าน ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกท่านอื่นซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องราว หรือมีสิ่งใดที่อยากบอกแก่สมาชิกผู้เล่าเพิ่มเติม โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสิน แสดงออกด้วยคำพูดและท่าทีที่จริงใจ ยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข และใช้ทักษะการสรุปความเพื่อสรุปสิ่งที่สมาชิกพูดให้กระชับ

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมบันทึกการเปลี่ยนแปลงผู้นำกลุ่มกล่าวถึงแนวทางในการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12 “ยุติการปรึกษากลุ่ม”เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เตรียมตัวก่อนเข้ากลุ่มการปรึกษาในครั้งต่อไป
2. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้ง 12 และยุติการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 11

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

การปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิดของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความฉลาดด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์

ครั้งที่ 12 ยุติการปรึกษากลุ่ม

ระยะเวลา 60 นาที

จำนวนสมาชิก 8 คน

สถานที่ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษา และนำประสบการณ์จากการได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความคิด ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อกลุ่ม ตลอดจนสมาชิกในกลุ่ม

อุปกรณ์

1. ปากกา
2. เอกสารประกอบการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12
3. แบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

แนวคิดสำคัญ

ในขั้นยุติการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาเน้นช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถสำรวจตนเอง และแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างเปิดเผย เกิดความไว้วางใจในตัวผู้ให้การปรึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่กับปัจจุบันไม่ยึดติดกับอดีต ไม่กำหนดเกณฑ์ มีอิสระในการตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถจัดการชีวิตตนเองได้ และสามารถจัดการชีวิตตนเองได้ ตลอดจนพัฒนาตนเองไปสู่ระดับ Self-Actualization (การรู้จักตนเองอย่างแท้จริง) (Corey, 2011)

การดำเนินการ

<u>ขั้นเริ่มต้น</u>

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกและทักทายสมาชิกทุกคน และให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัว พร้อมบอกแนวเพลงที่ชอบฟัง
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจ้งวัตถุประสงค์การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12 และทบทวนสิ่งที่ได้เข้ารับการปรึกษากลุ่มในครั้งก่อน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทบทวนสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มที่ผ่านมาทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนปัจจุบัน และชวนให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการนำแบบแผนการปฏิบัติที่ตนเองกำหนดไปใช้ โดยผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ตัดสิน และยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข เพื่อให้เข้าใจถึงความคิด ความรู้สึกของสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น จากนั้นสรุปความในสิ่งที่สมาชิกได้เล่ามาให้กระชับ

2. ผู้นำกลุ่มชวนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม “ส่งใจให้เธอ” ผู้นำกลุ่มแจกเอกสารประกอบการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12 และปากกาที่เตรียมไว้ให้แก่สมาชิก โดยให้สมาชิกเขียนชื่อลงในกระดาษของตนเอง และส่งต่อให้เพื่อนสมาชิกทางขวามือของตน เพื่อให้เพื่อนสมาชิกเขียน “ให้กำลังใจ” และ “ชื่นชม” ให้แก่เพื่อนสมาชิกทุกคน โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นเรื่องของการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นเพียงอย่างเดียว เมื่อเพื่อนสมาชิกเขียนครบแล้ว ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเขียนชื่นชม และให้กำลังใจตนเองในเอกสารของตน จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนพูดสรุปรวมในสิ่งที่เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆเขียนให้ ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ

3. ผู้นำกลุ่มแจกแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้สมาชิกกลุ่มทำการทดสอบอีกครั้งหลังจากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม เพื่อนำคะแนนไปเปรียบเทียบผลก่อนเข้ารับการปรึกษากลุ่ม

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ส่งใจให้เธอ โดยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ

2. ผู้นำกลุ่มชี้แจงเกี่ยวกับการนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการติดตามผลการปรึกษากลุ่มในอีก 2 สัปดาห์ พร้อมเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม ผู้นำกลุ่มกล่าวยุติการปรึกษากลุ่ม และขอบคุณสมาชิกทุกคนที่ให้ความร่วมมือตลอดการทำกลุ่มที่ผ่านมา

การประเมินผล

ผู้นำกลุ่มสังเกตการณ์การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และคำตอบของสมาชิกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม และวัตถุประสงค์ของกลุ่มในครั้งนี้

เอกสารประกอบการปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 12

กิจกรรม ส่งใจให้เธอ

ส่งต่อกำลังใจที่มีให้

เอกสารประกอบการปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 12

กิจกรรม ส่งใจให้เธอ

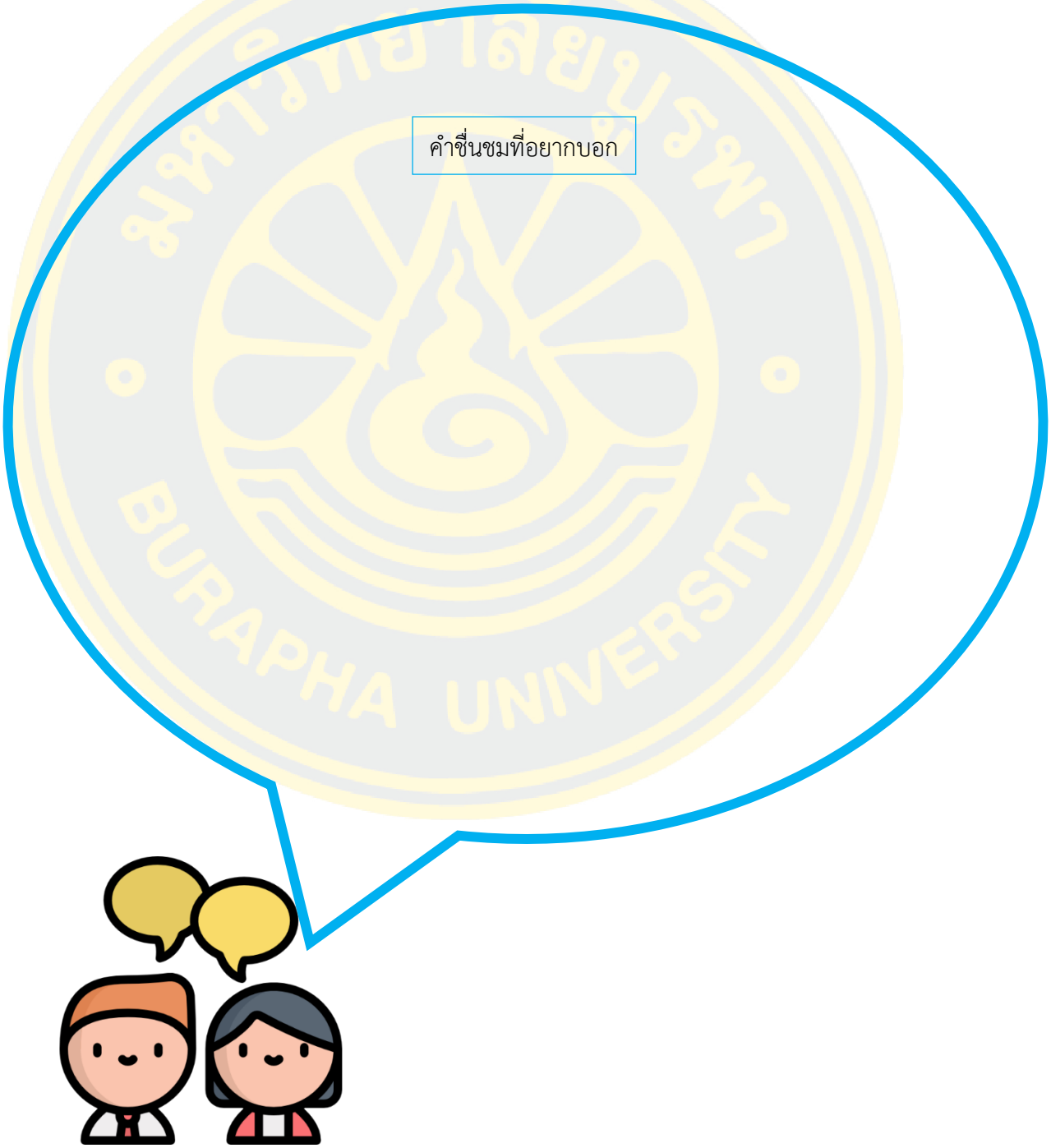

ภาคผนวก ค

- การหาคุณภาพเครื่องมือ
- สรุปบันทึกผลการทดลองใช้ (Try out) โปรแกรมการปรึกษากลุ่ม

ตารางที่ 13 การหาค่าดรรชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI: Content Validity Index for Scale)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ค่าความสอดคล้อง ระดับ 3 และ 4	ค่า I-CVI	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
1	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
2	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
3	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
4	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
5	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
6	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
7	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
8	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
9	✓	✓	-	2	.67	ปรับปรุง
10	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
11	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
12	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
13	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
14	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
15	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
16	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
17	✓	✓	-	2	.67	ปรับปรุง
18	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
19	✓	✓	-	2	.67	ปรับปรุง
20	✓	✓	-	2	.67	ปรับปรุง
21	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
22	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
23	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
24	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ *13* การหาค่าดรรชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI: Content Validity Index for Scale) (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ค่าความสอดคล้อง ระดับ 3 และ 4	ค่า I-CVI	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
25	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
26	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
27	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
28	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
29	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
30	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
31	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
32	✓	✓	✓	2	.67	ปรับปรุง
33	✓	✓	✓	2	.67	ปรับปรุง
34	✓	✓	✓	3	1	ผ่านเกณฑ์
ค่า S-CVI				ค่าเฉลี่ย I-CVI = 0.91 ค่าเฉลี่ย S-CVI = 0.82		

ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI)

ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) สามารถคำนวณได้ดังนี้

1. ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (Item-level content validity index: I-CVI)

$$\text{I - CVI} = \sum \frac{n_{3,4}}{N}$$

เมื่อ $n_{3,4}$ แทนจำนวนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนน 3 และ 4 และ N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาค่า I-CVI (Polit & Beck, 2014) คือ กรณีที่ใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 -5 คน ค่า I-CVI ควรมีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อความข้อใดมีค่า I-CVI ต่ำกว่า 1 ผู้วิจัยจะพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม หรือตัดข้อคำถามนั้นออกจากเครื่องมือวิจัย (มณีรัศมิ์ พัฒนสมบัติสุข, 2564)

2. คำนวณหาค่าดรรชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI: Content Validity Index for Scale) โดยใช้สูตรดังนี้ (อุไรวรรณ ชัยชนะวิโรจน์, 2560)

$$\text{S – CVI} = \frac{\sum \boldsymbol{P}}{\boldsymbol{N}}$$

$$= \frac{\mathbf{28}}{\mathbf{34}}$$

$$= .82$$

เมื่อ $\sum P$ แทน ผลรวมสัดส่วนความสอดคล้องของข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และ N แทนจำนวนข้อคำถาม โดยค่าดรรชนีความตรงเชิงเนื้อหาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันทั้งฉบับ (S-CVI/UA) ควรมีค่ามากกว่า .80 ขึ้นไป (Polit & Beck, 2006)

ตารางที่ 14 สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

ข้อ	Corrected item-total correlation
1	.737
2	.219
3	.639
4	.362
5	.277
6	.399
7	.312
8	.299
9	.575
10	.735
11	.618
12	.433
13	.402
14	.605
15	.752
16	.591
17	.611
18	.780
19	.747
20	.227
21	.612
22	.672
23	.722
24	.408
25	.362
26	.672
ค่า Reli	.92

ตารางที่ 15 การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม

ครั้งที่	เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	
		ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	**ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ**	เหมาะสม	ผู้นำกลุ่มควรสรุปสิ่งที่เกิดขึ้นในวันนี้เพื่อเป็นแนวทางที่ผู้นำกลุ่มวางไว้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	เหมาะสม	ในขั้นตอนของการชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้นของกลุ่ม อาจให้สมาชิก มีส่วนร่วมในการเสนอข้อตกลงที่อยากให้กลุ่มมีร่วมกัน	เหมาะสม	
2	**รักษาสัมพันธภาพ**	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	

ตารางที่ *15* การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	
		ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
3	**รักษาสัมพันธภาพ**	เหมาะสม	ควรเริ่มเข้ากระบวนการปรึกษากลุ่ม	เหมาะสม		ปรับปรุง	แนวคิดสำคัญควรปรับการเขียนสโคปแค่เรื่องของการตระหนักรู้อารมณ์ความคิด
4	**ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น**	เหมาะสม		เหมาะสม		ปรับปรุง	คำถามไม่เชื่อมโยงว่าจาก I am ไปสู่การให้เขาได้เห็นความสอดคล้องตามความเป็นจริงอย่างไรเชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

ตารางที่ *15* การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	
		ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
5	**ความสวยงามของการสัมพันธ์กับผู้อื่น**	เหมาะสม		เหมาะสม		ปรับปรุง	เขียนรายละเอียดให้ชัดว่าผู้นำกลุ่มจะเชื่อมให้สมาชิกสามารถรับรู้ เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกได้อย่างไร
6	**การตระหนักรู้ลักษณะที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น**	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	
7	**การตระหนักรู้ลักษณะที่ส่งผลต่อการสัมพันธ์กับผู้อื่น**	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	

ตารางที่ *15* การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	
		ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
8	**ความสอดคล้องในตนเอง**	เหมาะสม		ควรปรับปรุง	กิจกรรมนี้น่าจะมาก่อนกิจกรรมที่ 4 อาจเอามาเน้นกิจกรรมที่ 4 และกิจกรรมอื่นๆค่อยทำในลำดับถัดไป เนื่องจากกิจกรรมนี้เข้ามาคั่นกลางกิจกรรม 4-10 ที่มีลักษณะลงลึกถึงประเด็นปัญหา หรือมีลักษณะใน Working stage กิจกรรมที่ 4 หากไม่สามารถทำได้ลึกเพียงพอจะกลายเป็นเน้นกิจกรรมขั้นพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างกลุ่ม	เหมาะสม	

ตารางที่ *15* การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	
		ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
9	การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	
10	การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	
11	แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาทางบวก	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	
12	ยุติการปรึกษากลุ่ม	เหมาะสม		เหมาะสม		เหมาะสม	

ตารางที่ *15* การตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาโปรแกรม (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	
		ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม		ควรวางแนวทางแต่ละครั้งไว้เลยว่าแต่ละครั้งต้องการให้อะไรเกิดขึ้นในการปรึกษาทั้ง 12 ครั้ง 1-2 รักษาสัมพันธภาพ 3-11 สำรวจตนเอง, ให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนักรู้ 3 self ของตนเองให้ชัดเจน ตรวจสอบความสอดคล้องทั้ง 3 self, แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละคนเพื่อเปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล, แลกเปลี่ยนแนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข อันส่งผลต่อการเรียน การงาน และด้านอื่นๆ			- รายละเอียดว่าผู้นำกลุ่มจะเอื้ออำนวยให้สมาชิกแสดงพฤติกรรมตามองค์ประกอบย่อยที่สอดคล้องกับนิยามได้อย่างไร - บทบาทผู้นำกลุ่มชัดมาก ผู้นำกลุ่มทำเองหมดเลย เลยดูขัดกับทฤษฎีผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง

สรุปบันทึกผลการทดลองใช้ (Try out) โปรแกรมการปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่	ข้อค้นพบ	แนวทางการพัฒนา
1	ระยะเวลาในกิจกรรม “รู้จักฉัน รู้จักเธอ” ไม่เพียงพอเนื่องจากสมาชิกช่วงแรกยังไม่กล้าถามอะไรกันมากนักจึงจำเป็นต้องใช้เวลาเพิ่ม	- เพิ่มการถามสมาชิกกลุ่มถึงการเสนอข้อตกลงร่วมกันเพิ่มเติม - เพิ่มเวลาในกิจกรรม “รู้จักฉัน รู้จักเธอ”
2	การจับฉลากรูปภาพที่ละบุคคลแล้วเกิดการซ้ำที่คนสุดท้าย	ทำการจับฉลากรูปภาพโดยให้สมาชิกจับพร้อมกันทีเดียว
3	สมาชิกเกิดข้อสงสัยในคำถามที่ผู้นำกลุ่มถาม	ปรับคำถามให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายขึ้น
4	สมาชิกมีการเขียนในใบงานกิจกรรมให้กันเยอะเกินกรอบใบงานที่ทำไว้	ปรับขนาดใบงานให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้รองรับการเขียนในจำนวนที่มากขึ้นได้
5	สมาชิกใช้เวลาในการทบทวนเรื่องราวมากน้อยไม่เท่ากันทำให้มีช่วงที่เงียบหายไป	กำหนดเวลาที่ชัดเจนในการทบทวน และเริ่มเล่าเรื่องหลังจากเวลาที่กำหนด
6	สมาชิกใช้เวลาในการทบทวนเรื่องราวมากน้อยไม่เท่ากันทำให้มีช่วงที่เงียบหายไป	กำหนดเวลาที่ชัดเจนในการทบทวน และเริ่มเล่าเรื่องหลังจากเวลาที่กำหนด
7	สมาชิกมีประเด็นการตอบถึงลักษณะเดียวกัน	ให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในลักษณะที่สมาชิกแต่ละคนตอบเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองเพิ่มเติม และความเชื่องโยงกันของสมาชิก
8	สมาชิกใช้เวลาในการทบทวนเรื่องราวมากน้อยไม่เท่ากันทำให้มีช่วงที่เงียบหายไป	กำหนดเวลาที่ชัดเจนในการทบทวน และเริ่มเล่าเรื่องหลังจากเวลาที่กำหนด
9	สมาชิกใช้เวลาในการทบทวนเรื่องราวมากน้อยไม่เท่ากันทำให้มีช่วงที่เงียบหายไป	กำหนดเวลาที่ชัดเจนในการทบทวน และเริ่มเล่าเรื่องหลังจากเวลาที่กำหนด
10	สมาชิกมีประเด็นการตอบถึงลักษณะเดียวกัน	ให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในลักษณะที่สมาชิกแต่ละคนตอบเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองเพิ่มเติม และความเชื่องโยงกันของสมาชิก
11	สมาชิกเกิดข้อสงสัยในคำถามที่ผู้นำกลุ่มถาม	ปรับคำถามให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายขึ้น
12	ไม่ได้มีการนัดหมายเพื่อแจ้งผลในการทำแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่นหลังการทดลอง	- ทำการนัดหมาย แจ้งผลผ่านช่องทางต่างๆ เช่น line, E-mail, เบอร์โทร

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบวัดความฉลาดด้านสัมพันธ์กับผู้อื่น

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพงษ์ ปั้นหุ่น	อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัย ประเมิน และสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีพร อนุศาสนนันท์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัย ประเมิน และสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.อิศรา รุ่งทวีชัย	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการปรึกษากลุ่มโดยใช้ฐานคิด
ของทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

1. ดร.อิศรา รุ่งทวีชัย	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา โสมะนันทน์	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.จุรีรัตน์ นิลจันทึก	อาจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยบูรพา BURAPHA UNIVERSITY

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวญาณิศา กิติชัยชาญ
วัน เดือน ปี เกิด	14 มีนาคม 2540
สถานที่เกิด	อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	182/10 ม.4 ต.รั้วใหญ่ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	-
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2562 วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2567 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาการปรึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
รางวัลหรือทุนการศึกษา	-